Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 514

Poznań, sobota dnia 7 listopada 1931

Rok XXVI

Pochód etatyzmu

Jak ongiś, za czasów wielkiego Stańczyka, najwięcej było w Polsce lekarzy, tak w obecnych, kryzysowych czasach mamy zatrzęsienie ekonomistów i finansistów. Wszyscy zagłębiają się w przyczyny szerzącego się zastoju i nędzy. Jedni, politycznie stojący po stronie rządu, widzą te przyczyny poza naszemi granicami i, wsłuchując się w rozmowy zachodnich mężów stanu, wyczekują na złote runo, które mają przywieźć nasi argonauci pp. Koc i Górecki. Inni, politycznie mniej zaangażowani lub należący do opozycji, szukają błędów w zwichniętej równowadze między rolnictwem i przemysłem, w świadczeniach socjalnych, budżecie państwa i samorządów lub też odwrotnie w rzekomo prokapitalistycznej polityce gospodarczej rządu.

Najmniej w tych djagnozach zwraca się uwagę na postępy etatyzmu pod rządami „sanacji". Nawet najwięcej zainteresowane t. z. sfery gospodarcze, reprezentujące finanse, wielki przemysł i wielką własność, a więc bezpośrednio zagrożone rozrostem etatyzmu, za cenę doraźnych, drobnych koncesyj celnych, podatkowych a zwłaszcza kredytowych omijają zagadnienie etatyzmu, ograniczając się do platonicznych zastrzeżeń i zaufania do antyetatystycznych przemówień rozmaitych dygnitarzy rządowych.

Przemówienia te i towarzyszące im plotki, pochodzące rzekomo z „miarodajnych źródeł", mają na celu zamaskowanie istotnego stanu rzeczy. Dość przypomnieć nadzieje, przywiązywane przez sfery gospodarcze do objęcia kierownictwa rządu przez p. Prystora, w którym upatrywano niemal opatrznościowego męża zaufania prywatnej inicjatywy gospodarczej i pogromcę etatyzmu. Nie przejmowano się zbytnio faktem, że w rządzie p. Prystora faktyczne kierownictwo polityki gospodarczej objął usunięty chwilowo przez p. Matuszewskiego p. Starzyński i że u boku jego stanął twardy do niedawna marksista i konsekwentny realizator „sanacyjnego" etatyzmu p. Jastrzębski. Pocieszano się tem, co o etatyźmie powiedział p. Starzyński na posiedzeniu klubu B. B.

A tymczasem pod rządami p. Prystora etatyzm nietylko nie zatrzymał się w swym pochodzie, ale czyni coraz dalsze postępy. Nowa faza rozwoju etatyzmu jest znacznie szkodliwsza od poprzedniej. O ile bowiem w okresie wysokich budżetów etatyzm pochłaniał pewne sumy z budżetu i nadwyżki kasowe a zatem żywił się niejako z ogólnej misy, o tyle teraz, przy wyschnięciu źródeł skarbowych rzuca się bezpośrednio na pewne gałęzie wytwórczości, niszcząc je w nierównej walce konkurencyjnej.

Dzieje się to pod różnemi pretekstami, mającemi ukryć właściwe zamiary i cele. Na środowem posiedzeniu Sejmu uchwalono ustawę o specjalnych ulgach celnych dla przemysłu, związanego z obroną państwa. Ustawa ta o zupełnie nieokreślonym zakresie jest faktycznie — jak niemal wszystkie obecnie uchwalane — szerokiem pełnomocnictwem dla rządu, dając mu nieskrępowaną możność forytowania pewnych dziedzin przemysłu i pewnych przedsiębiorstw. Rzecz jasna, że korzystać z niej będą przedewszystkiem przedsiębiorstwa państwowe.

Przemawiający w imieniu Klubu Narodowego poseł pułkownik Arciszewski wykazał, że niezdrowa konkurencja przedsiębiorstw państwowych z prywatnemi jest szkodliwa właśnie ze względu na obronę państwa, które na wypadek wojny musi mieć do dyspozycji obok własnych także czynne i prosperujące fabryki prywatne. Czyż można będzie ożywić w porę podczas wojny to, co się skazało na zagładę w czasie pokoju?

Drugą podobną ustawą jest oddanie rządowi prawa regulowania obrotu metali z wyjątkiem żelaza.

Specyficzną cechą etatyzmu „sanacyjnego" jest fakt, że niszczy on własną wytwórczość prywatną przy pomocy obcych kapitałów. Przedsiębiorstwa państwowe wchodzą w porozumienie z firmami zagranicznemi i za cenę niewielkich a drogich pożyczek zapewniają im uprzywilejowane stanowisko na polskim rynku. Tak stało się w ostatnich czasach z samochodami, z automatami telefonicznemi i licznikami elektrycznemi.

Zdaje się, że nawet potulnym sferom gospodarczym już tego wszystkiego dosyć. Organ warszawskiego Lewjatana „Kurjer Polski", zaliczany do prasy „sanacyjnej", podjął w ostatnich czasach kampanję przeciw etatyzmowi i prowadzi ją przy pewnym akompanjamencie polityczno - opozycyjnym.

Nic w tem niema dziwnego. Sprawa etatyzmu jest zagadnieniem wybitnie politycznem. Do utrzymania się „sanacji" przy władzy, nie wystarczy większość sejmowa, ani oddana administracja. Potrzebne jest jeszcze uzależnienie od rządu jak największej ilości obywateli, czyli wszechstronny etatyzm. P. Starzyński robi na odcinku gospodarczym to samo, co p. Jędrzejewicz w szkolnictwie, p. Pieracki w samorządzie terytorjalnym, pp. Zarzycki i Hubicki w zawodowym, a p. Michałowski w sądownictwie i adwokaturze.

Niema „sanacji" bez etatyzmu. Kto w imię interesów gospodarczych, czy poglądów kulturalno - społecznych chce skutecznie walczyć z etatyzmem, ten musi walczyć z „sanacją".

Od zrozumienia tej prawdy przez najszersze koła społeczeństwa zależy dalszy rozwój naszych stosunków politycznych.

M. K.

Proces przeciw posłom „Centrolewu"

Dwunasty dzień rozprawy

Warszawa, 7. 11. (Tel. wł.). Na dzisiejszej rozprawie posłów „centrolewu" zapowiedziane są zeznania trzech świadków, z których jeden, niejaki Tula, jest zakonspirowanym agentem policji.

Do południa trwało przesłuchanie kierownika politycznej służby śledczej, inspektora Banko. Informuje on o organizacji milicji P. P. S., która odbywała na wzór wojskowy odprawy i składała raporty wojskowe. Informacje te posiada od człowieka, który jest członkiem milicji i komendantem dzielnicowym. Nazwiska nie może podać, bo jest zakonspirowane. Działalność milicji miała na celu wywołanie rozruchów w Warszawie, a rozruchy miały być wstępem do ostrzejszych wystąpień. T. U. R. (Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego) posiadał odrębną milicję t. zw. Czerwoną Strzałę. Była to rezerwa milicji partyjnej; wydzielano z niej tęższe jednostki do milicji, którą kierował poseł Dubois.

Adw. Berenson zapytuje świadka, czy przeprowadzono rewizję lub tajne badania w hotelu sejmowym, gdzie miały być składy broni.

Świadek: Nie wiem.

Adw. Berenson: W hotelu sejmowym i w lokalu P. P. S. przy ul. Wareckiej spodziewano się składów broni, a władze śledcze nie podjęły badań, czy tam jest broń!

Przewodniczący zwraca uwagę, że Berenson stawia takie pytanie, które zawierają zarzuty.

Berenson przyznaje się do tego, że stawia istotnie zarzuty, bo zeznania świadków są niezgodne z faktycznym stanem rzeczy. W dalszym ciągu pyta się świadka o skargę cywilną, którą wytoczył jemu niejaki Orlik, o odszkodowanie w wysokości 2.500 zł za dokonanie napadów na organizacje polityczne.

Banko oświadcza, że zarzut taki jest nieprawdziwy.

Berenson stwierdza, że sąd oddalił skargę Orlika z powodu niegodziwości podstawy roszczenia, a nie z powodu nieprawdziwych faktów w skardze zacytowanych.

Berenson: Czy informator inspektora Banko, który mówił o 12 granatach w Warszawie, widział te granaty?

Banko odmawia odpowiedzi, gdyż odpowiedź ta naprowadziłaby na ślad informatora. (w)

O pakt polsko-sowiecki

Znamienne oświadczenie Mołotowa

Warszawa, 7. 11. (Tel. wł.). — W Moskwie odbyła się wczoraj na sali opery uroczystość z powodu rocznicy wprowadzenia republiki sowieckiej.

Przewodniczący rady komisarzy ludowych Mołotow w przemówieniu swojem poruszył także niedawną deklarację min. Zaleskiego w sprawie zawarcia z Sowietami paktu o nieagresji. Rozwijając ten temat, Mołotow wyraził nadzieję, że słowa te z polskiej strony będą się w bliskiej przyszłości zamieniać w czyn. Według jego przekonania taki pakt nieagresji pomiędzy Francją i Sowietami z jednej strony a Sowietami i Polską z drugiej, byłby ważnym czynnikiem dla utrzymania pokoju.

Jeśli chodzi o konflikt mandżurski to Mołotow oświadczył, że wszelkie wieści, jakoby rząd sowiecki zamierzał się mieszać do tego konfliktu, są tylko wymysłami imperjalistycznemi. — (w)

Armja pracy przymusowej czy zamaskowana militaryzacja?

Projekt wprowadzenia obowiązkowej pracy dla młodzieży bezrobotnej w Gdańsku

Gdańsk, 7. 11. (Tel. wł.) W senacie gdańskim wysunięto projekt wprowadzenia obowiązkowej służby pracy dla młodzieży bezrobotnej. Projekt ten wywołał żywe echo na łamach prasy gdańskiej.

Według „Dzg. Allgemeine Ztg." projekt ma wielkie znaczenie dla wychowania i dalszego wyszkolenia młodzieży. Dziennik proponuje sprawę finansową, związaną z tem, załatwić w ten sposób, że jedna część członków służby pracy byłaby na zmianę zajęta pracami budowy boisk, reszta odbywałaby ćwiczenia.

Organ centrowy „Danziger Landeszeitung" zamieszcza notatkę, w której pochwala również plan wprowadzenia służby pracy w Gdańsku, na wzór istniejącej już tego rodzaju służby w Niemczech. Konferencja wczorajsza w senacie gdańskim miała — jak pisze dziennik — charakter informacyjny. Chodziło bowiem tylko o stwierdzenie, czy w łonie gdańskich związków sportowych istnieje chęć brania udziału w tym projekcie Senatu. W związku z tem, Senat wezwał przedstawicieli organizacyj sportowych do podania konkretnych liczb co do ewentualnego udziału ze strony członków związków sportowych.

Organ socjalistyczny „Danziger Volksstimme" twierdzi, że, wedle planu pewnego starszego radcy regencyjnego z Berlina, służbie tej podlegać będzie młodzież bezrobotna od lat 17 do 21, która będzie musiała odbywać służbę w ciągu 20 tygodni w roku. Ze strony socjalistycznych związków sportowych wskazano na to, iż nie chodzi tu wcale o żadną służbę dobrowolną, lecz o zamaskowaną militaryzację młodzieży. W Niemczech powstał projekt obsadzenia kierownictwa tej służby byłymi zasłużonymi oficerami armji niemieckiej. Istnieje zatem uzasadniona obawa, że w Gdańsku projekt taki również może być zrealizowany. Wobec tego socjalistyczne związki sportowe sprzeciwiają się stanowczo planowi wprowadzenia powyższej służby w Gdańsku.

Alarmujące noty Chin i Japonji do Ligi Narodów

Genewa, 7. 11. (Tel. wł.) Wczoraj nadeszły tutaj dwie dalsze noty rządu chińskiego i japońskiego w sprawie zatargu mandżurskiego, który, jak donosiliśmy już niejednokrotnie, a zwłaszcza we wczorajszem wydaniu wieczornem, doznał poważnego zastosowania.

W notach obie strony wzajemnie zarzucają sobie niedotrzymanie zobowiązań i spowodowanie dalszych starć między wojskami. Noty omawiają przedewszystkiem ostatnie wypadki w pobliżu rzeki Nonni, gdzie, jak wiadomo, doszło do najkrwawszych starć pomiędzy stronami.

Nota chińska żąda od Rady Ligi Narodów bezzwłocznego wkroczenia w sprawę powzięcia decydujących postanowień i niedopuszczenia do dalszego zaostrzenia się konfliktu. W przeciwnym razie nota przewiduje daleko idące komplikacje na Dalekim Wschodzie.

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł

Im lepiej oświetlony jest warsztat pracy- tem wydajniejsza jest sama praca.

Oko cierpi na złem oświetleniu. Dobre światło przy pracy opłaca się stokrotnie. Im delikatniejsza jest praca, tem silniejsze musi być światło. Pani domu, szyjąca na maszynie, wykonywa pracę delikatną, przy której oko wysila się nadmiernie, jeżeli oświetlenie jest niewystarczające.

Każda firma elektrotechniczna lub też elektrownia udzieli Ci bezpłatnie wskazówek w tej sprawie.

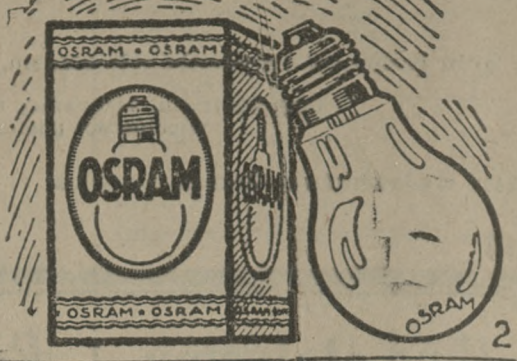

2

OSRAMÓWKI wewnątrz matowane DAJĄ LEPSZE ŚWIATŁO

nw 6823

Prawda i fałsze o tem, jak Polska odzyskała Pomorze

Kampanja rewizjonistyczna w sprawie Pomorza daje prasie niemieckiej asumpt do rozważań, w jaki sposób doszło w r. 1918 i 1919 do utraty tej dzielnicy przez państwo niemieckie na rzecz Polski. W rozważaniach tych nie brak oczywiście licznych fałszów, zarazem jednak są one mimowolnym hołdem, złożonym przez naszego odwiecznego wroga mądrej i przewidującej polityce przywódców polskiego obozu narodowego w czasie wojny światowej i konferencji pokojowej. Przeciwko tym właśnie ludziom kieruje się dziś cała złość i nienawiść niemiecka.

Zacznijmy od wielkiego i wpływowego dziennika — „Berliner Börsen-Zeitung". W artykule p. t. „Problem korytarza — zagadnieniem życia dla Niemiec" czytamy tam m. i.:

„Przed załamaniem się państwa rosyjskiego w rewolucji roku 1917 sprawa korytarza nie istniała. Nie temu jednak załamaniu państwa rosyjskiego zawdzięcza ona swe powstanie. Problem korytarza w dzisiejszej swej postaci powstał dnia 8 października 1918 roku przez wręczenie Najwyższej Radzie aljanckiej znanego memorjału emigranta polskiego Romana Dmowskiego w chwili, kiedy zwycięstwo aljantów zdawało się być pewne, a rząd niemiecki wystosował propozycję zawieszenia broni. Z tą chwilą problem polityczny stał się problemem terytorjalnym. Memorjał Romana Dmowskiego zaczyna się zdaniem: „Problem polski jest przedewszystkiem problemem terytorjalnym".

„Skutki utworzenia korytarza — pisze dalej autor artykułu w „Berliner Börsen-Ztg." — są dla Rzeszy Niemieckiej znacznie cięższe, aniżeli ogół szkód, jaki przyniósł traktat wersalski, bez względu na to, jak ciężkie są te szkody. Korytarz jest grobem narodowej przyszłości Niemiec. Jeśli ustalone przez traktat rezygnacje terytorjalne i ludnościowe wyrażają się statystycznie cyfrą 10 procent dotychczasowego stanu posiadania Rzeszy Niemieckiej, to przez korytarz ulega wstrząśnięciu łączność, bądź nawet przynależność do Niemiec dalszych obszarów na wschodzie. Zdanie Romana Dmowskiego, że Prusy Wschodnie naskutek korytarza są dla Niemiec nie do utrzymania, jest słuszne — mniej z powodu bezpośredniego zagrożenia militarnego, ile wskutek stanu stałego nacisku".

Artykuł kończy się oczywiście konkluzją, że wobec tego Niemcy muszą odzyskać „korytarz", którego ludność nie jest wcale etnograficznie polską (!).

Podobne wywody spotykamy w szeregu innych czasopism, m. i. w miesięczniku „Volk und Reich".

Gwałtowną propagandę rewizjonistyczną prowadzi na łamach czasopisma „Der Jungdeutsche" jeden z głównych przywódców t. zw. Zakonu Młodoniemieckiego (Jungdeutscher Orden) August Abel, znany ze swych wystąpień antypolskich również na terenie francuskim. W artykule p. t. „Ran an den Korridor!" p. Abel zaczyna od historjografji i pisze, że „dzisiejsza Polska jest wynikiem geograficznej ignorancji (!) byłego prezydenta Stanów Zjedn., Wilsona", któremu Polacy zawrócili w głowie „mistrzowsko sfałszowaną (!) mapą".

„W Anglji — pisze dalej p. Abel — był to Balfour, którego Polacy Dmowski i Stanisław Kozicki zaopatrzyli w sfałszowany (!) materjał kartograficzny, a propagandą w krajach neutralnych kierował Marjan Seyda, brat (?) byłego posła do Reichstagu Władysława Seydy".

Należy zgóry sprostować, że doniosłość wspomnianych materjałów statystycznych i kartograficznych, opracowanych przez Marjana Seydę w Lozannie w roku 1917 (jeszcze przed jego przeniesieniem się do Paryża), polegała na tem właśnie, że oparte one były na prusko-niemieckich urzędowych statystykach i biły skrajnie tendencyjny spis ludności przeciwstawieniem mu tendencyjnej statystyki szkolnej. Ta metoda oddała istotnie propagandzie polskiej w opornych krajach anglosaskich bardzo wielką usługę.

Dalszą część wywodów p. Abla zajmuje cytowanie głosów germanofilskich polityków francuskich w sprawie Pomorza. P. Abel chwali się, że niemiecka propaganda rewizjonistyczna we Francji porobiła na tym punkcie olbrzymie postępy, że istnieje już cały „legjon" książek francuskich, domagających się zwrotu Pomorza Niemcom; i że nawet „tak zręczny dziennikarz, jak Kazimierz Smogorzewski musi krok za krokiem opuszczać teren francuski" (?).

W przechwałkach p. Abla jest oczywiście dużo przesady, niemniej jednak jest faktem, że propaganda niemiecka we Francji czyni istotnie postępy, do których jej znakomicie dopomagają obecne stosunki wewnętrzne w Polsce, przedewszystkiem zaś znane już w całym świecie metody brzeskie.

Argument o rzekomo „sfałszowanych" mapach etnograficznych, wręczonych w czasie wojny kierownikom państw aljanckich przez przywódców Komitetu Narodowego Polskiego, został w lot podchwycony przez inne dzienniki niemieckie i jednym z jego ech są niewątpliwie ostatnie wystąpienia sen. Boraha i kilku innych polityków amerykańskich.

Czasopismo „Ostland", organ „Ostbundu" zamieściło z okazji odsłonięcia pomnika Wilsona w Poznaniu dłuższy artykuł, w którym pisze, że Wilson początkowo nie miał wcale zamiaru przydzielać Polsce terytorjalnego dostępu do morza, i że „korytarz" jest dziełem Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego. Wilson — zdaniem „Ostlandu" — nie myślał początkowo nawet o przyłączeniu do Polski Poznania.

„W sierpniu r. 1918 — czytamy w artykule — Dmowski na mocy postanowienia Komitetu Narodowego Polskiego wyjechał do Ameryki, by wszcząć propagandę u czynników, przeciw których woli nie mogła zapaść żadna poważniejsza decyzja w obozie aljanckim. Czas naglił. Po stronie przeciwników Niemiec liczono na zakończenie się wojny w początku roku 1918. Do tego czasu Wilson musiał być pozyskany dla planów polskich. Do tego czasu musiano mu wpoić przekonanie, że rozbicie wschodu niemieckiego jest „postulatem sprawiedliwości" i „warunkiem wstępnym trwałości pokoju światowego". To co Dmowski musiał stwierdzić pod tym względem w swej pierwszej rozmowie z Wilsonem, podziałałoby na kogo innego deprymująco i przygnębiająco: u Wilsona wogóle nie było mowy o gotowości do oddania obszarów niemieckich w ręce polskie. Ale Dmowski znalazł szybko środki, by uczynić prezydenta powolnym swym planom. Osiągnął on wpływ na jego zaufanych doradców. Zmobilizował opinję amerykańską i wezwał Polaków amerykańskich do masowych manifestacyj. Po tych przygotowaniach wręczył prezydentowi w październiku r. 1918 memorjał, w którym wyłożył polskie żądania terytorjalne i „uzasadnił" je wszystkiemi temi kłamliwemi (!) argumentami etnograficznemi, historycznemi i moralnemi, które od tej pory stały się trwałą bronią propagandy polskiej. Kiedy i to nie mogło jeszcze przezwyciężyć niechęci Wilsona do planów polskich, Dmowski jął się ostatniego środka, a mianowicie otwartej groźby, dając Wilsonowi do poznania na audjencji pożegnalnej, użyczonej mu przez prezydenta w listopadzie r. 1918, że cztery miljony Polaków amerykańskich przy zbliżających się wyborach odmówią swego głosu Wilsonowi, jeśli odrzuci życzenia polskie. Ów argument osiągnął wreszcie pożądane wyniki.

„Kiedy Wilson — pisze dalej dr. K., autor artykułu w „Ostland" — przybył do Paryża na wiosnę r. 1919, Polacy nie potrzebowali się już go obawiać, jako przeciwnika swych żądań. Wilson uległ przesyconej nienawiścią atmosferze Wersalu (!). Jego objekcje zostały rozproszone przez niesumiennych (!) doradców, którzy nadużyli jego nieświadomości w sprawach wschodnio-europejskich w najbardziej nieodpowiedzialny sposób (!). Delegacja polska, na której czele stali Dmowski, a potem też Paderewski, znalazła chętnego pośrednika swych życzeń u prez. Wilsona w amerykańskim profesorze historji, Lordzie. Robert Howard. Lord wpływał już na prace przygotowawcze konferencji pokojowej w sposób brzemienny skutkami dla Niemiec, a w Wersalu uzyskał silny wpływ na Wilsona. Sam Lord w Wersalu popadał coraz bardziej w zależność od supremacji duchowej Dmowskiego; w swych opinjach i wyrokach trzymał się bezkrytycznie memorjałów i wynurzeń swych polskich mistrzów".

Po szeregu dalszych uwag o prof. Lordzie, autor artykułu charakteryzuje jeszcze wpływ Paderewskiego na Wilsona i twierdzi, że Paderewski „nadużył" zaufania Wilsona. Artykuł kończy się konkluzją, że zwycięstwo swe Polacy zawdzięczają nie swemu „oszukanemu (!) przyjacielowi", t. j. Wilsonowi, lecz swej propagandzie.

Do tematu tego „Ostland" powraca zresztą często. W jednym z niedawno zamieszczonych artykułów pismo to ze złością pisze znów o „robocie" Dmowskiego, Paderewskiego, Seydy i Kozickiego, która spowodowała utratę ziem polskich przez Niemcy.

Podobnie brzmiące wywody zamieszcza też dr. Kurt Bährens w „Hamburger Nachrichten" w artykule o Gdańsku, rozpisując się znów o Dmowskim i jego „narzędziu" prof. Lordzie. Dr. Bährens cytuje przytem następujący djalog między Wilsonem a Dmowskim:

„Czy Wam nie wystarczy zneutralizowanie Wisły i utworzenie wolnego portu w Gdańsku?"

„Panie prezydencie — odpowiedział Dmowski — oznaczałoby to, że Pan mówi: Będziecie mieli zupełną wolność oddechu, tylko Niemcy będą stale trzymali rękę na waszem gardle".

P. Bährens stwierdza, że Wilson już chciał pod wpływem Dmowskiego oddać Gdańsk Polsce, ale przeszkodził temu w ostatniej chwili Lloyd George.

Wszystkie te wywody pism niemieckich — jak widać z ich treści — opierają się w dużej mierze na znanej książce archiwarjusza gdańskiego Reckego o powstaniu państwa polskiego. Zaznaczyć tu należy, że Recke niedawno objeżdżał większe miasta we wschodnich prowincjach Niemiec i opowiadał wszędzie znów o działalności Dmowskiego i jego współpracowników i roli ich w odbudowaniu Polski, podkreślając sukcesy, osiągnięte przez propagandę polską i wzywając Niemców, by sami się nauczyli takiego propagowania swych spraw u obcych..

Oczywiście Niemcom nie trzeba było tego dwa razy powtarzać. Podjęli oni działalność propagandową na wielką skalę, i widzimy, jakie ona już wydaje skutki w sprawie Pomorza. Nasza zaś działalność propagandowa, od chwili, kiedy polskie placówki zagraniczne dostały się przeważnie w ręce ludzi z „sanacji" i lewicy, jest tak niedołężna, że nie potrafi się tej robocie niemieckiej przciwstawić.

Coraz zresztą trudniej o to przy obecnych stosunkach wewnętrznych w Polsce, dobrze już wszędzie znanych zagranicą. W ten sposób dorobek polityków narodowych z okresu wojny i konferencji pokojowej ulega roztrwonieniu, a pozycja nasza na terenie międzynarodowym ustawicznie słabnie.

Ból kulszowy (Ischias)

powstaje przy zachorzeniu korzonków nerwów w mleczu pacierzowym. Cierpienie to jest dość przewlekłe. Dla uśmierzenia bólu lekarze zalecają codzienne stosowanie okładów z mułu Piszczańskiego. Oryginalny muł dla kuracji domowej w postaci kostek „Pi - Qa" i kompresów „Gamma" sprzedają apteki i drogerje. Informacje: Biuro Piszczany, Poznań, Rzeczypospolitej 3. Tel. 18-95. Tw 503

60.000 egzekucyj w Krakowie.

Kraków, 7. 11. (Tel. wł.) W mieście Krakowie i w powiecie krakowskim znajduje się obecnie w postępowaniu sądowem 60.000 egzekucyj. Przeprowadza je sąd cywilny przy ul. św. Jana, przy pomocy 4 sędziów egzekucyjnych i 8 urzędników.

Z powodu tak szczupłego personelu sędziowskiego i administracyjnego postępowanie egzekucyjne posuwa się bardzo powoli, a zaległości z tego tytułu sięgają nawet roku 1927. Dotyczy to zwłaszcza licytacyj domów i parcel.

Redukcje w kopalniach śląskich.

Katowice, 7. 11. (Tel. wł.). — Na Górnym Śląsku zarząd kopalni „Anna" redukuje 150 robotników, na hucie Huberta zredukowano 100 robotników, a wczoraj zwrócono się o redukcję dalszych 195.

Radjoaparat i wszelkie przybory?
Kupisz dogodnie i najkorzystniej tylko w specjalnym magazynie
Poznańskie Towarzystwo Radjowe
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 39. Tel. 34-3(

Pw 8040-42,86

3 miesiące więzienia za bicie aresztowanego

Echa wypadków w gmachu prezydjum policji w nocy z d. 19 na 20 marca r. b.

Przy niezwykłem zainteresowaniu publiczności rozpoczął się dzisiaj o godz. 12 w południe w sądzie okręgowym proces przeciwko dwom funkcjonarjuszom policji państw. st. post. Stanisławowi Królikowi i post. Michałowi Zakrzewskiemu. Rozprawie przewodniczy sędzia Reszelski, oskarża prok. Nowicki Jako oskarżyciel posiłkowy występuje adw. Howorka.

Tłem rozprawy jest sprawa pobicia na policji kilkunastu aresztowanych po manifestacjach w d. 19 marca r .b — Wszyscy pobici stanęli dzisiaj jako świadkowie, oskarżenie zaś skierował prokurator tylko przeciwko dwom funkcjonarjuszom policji, których pobici mogli wskazać palcem i podać ich numery. Z zeznań wynika, iż główny akt znęcania się nad aresztowanymi odbył się na podwórzu w gmachu komendy p. p. przy Placu Wolności. Świadkowie oskarżenia zeznają zgodnie, że byli w nieludzki sposób maltretowani, kopani, szarpani za włosy, głównie właśnie na tem podwórzu, które pogrążone było w ciemnościach. Tem się tłumaczy, że świadkowie nie mogą wskazać numerów wszystkich policjantów, którzy ustawieni byli na podwórzu w dwuszereg i bili przechodzących aresztantów.

Jeden z pobitych, 70-letni staruszek, inwalida bezręki, Marcin Marciniak zeznaje, że odprowadzał go na komendę st. post. Królik, którego fizjognomję dlatego zapamiętał, bo go znał oddawna. Świadek zeznaje, że st post. Królik bił go w trakcie odprowadzania do celi aresztanckiej pałką po głowie.

Świadek Radowicz zeznaje, że był bity m. in. również przez st. post. Królika nie może natomiast stwierdzić z całą pewnością, czy bił go również posterunkowy Zakrzewski. Post. Zakrzewski oświadcza, że w dany wieczór nie był na komendzie, lecz pełnił służbę w komisarjacie.

Świadek Edward Budniak stwierdza, że go zbito w okrutny sposób, że rozkaz bicia dawał osobiście podinsp. Greffner, wołając do plutonu policjantów, „aby mocno bili"

Tenże podinsp. Greffner — oświadcza świadek — obecny był przy raporcie wszystkich aresztantów po biciu. Podinspektor Greffner podchodził do każdego z aresztowanych i pytał, „czy mocno bili i czy bolało". W końcu powiedział: „Durnie, policjanci, mało bili".

To samo zeznają świadk. Kucki i Staśkowiak. Przy zeznaniach, dotyczących podinsp. Greffnera, prokurator Nowicki oświadcza, że to nie należy do rzeczy, bo nie jest objęte aktem oskarżenia.

Adw. Howorka: W interesie aktu oskarżenia leży, aby oświetlić należycie rolę podinsp. Greffnera. Skoro p. prokurator przeszkadza w tem, muszę stwierdzić, że wytwarza się przez to atmosfera niesprzyjająca należytemu wyświetleniu sprawy i ukarania winnych.

O godz. 14,40 zapadł wyrok, na mocy którego przodownik P. P. Królik zasądzony został z par. 340 k. k. za bicie aresztowanego Marciniaka na 3 miesiące więzienia. (z)

Liczne naśladownictwa pod względem opakowania, formatu, wagi i sztancy, a nawet i **nazwy**, świadczą najwymowniej o pierwszorzędnej jakości

Mydła Regera

Prosimy przeto uważać na obok umieszczony ochronny znak towarowy. **Cena zł 1,10**

Znak ochronny

Pw 8628/29-R 1504

Dzisiejsze posiedzenie Sejmu

Ogólna dyskusja budżetowa

Warszawa, 7. 11. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowem po przyjęciu poprawek Senatu do dwóch drobnych ustaw toczyła się dalsza dyskusja nad budżetem.

Poseł Niedziałkowski (P. P. S.) w przemówieniu swojem dotknął sprawy procesu brzeskiego i podkreślił, że oświadczenie, iż w łonie centrolewu znajduje się stały informator policji politycznej i to czynny uczestnik działalności centrolewu, ma również swoją jaskrawą wymowę. Nie sądzę, aby można było tego tajemniczego człowieka nazwać inaczej, jak prowokatorem, a niema bardziej zgniłej i śmiertelnej choroby adminstracji państwowej, jak właśnie rak prowokacji.

Pos. Reger. Sami prowokatorzy!

Niedziałkowski: Jeżeli w sprawie Brześcia i pacyfikacji można mieć żal do kogoś, to przedewszystkiem do ministra spraw zagranicznych, który miał bezpośredni obowiązek założenia veta i wskazania na nieuniknione konsekwencje Brześcia i pacyfikacji.

Przechodząc do sprawy kryzysu, Niedziałkowski stwierdza, że okres bieżący w Polsce coraz bardziej wysuwa konieczność radykalnych zmian społecznych.

Radziwiłł: To jest ten jednolity obóz opozycyjny!

Rybarski: Czy „Front Robotniczy" zgadza się z p. Byrką? My przecie nie jesteśmy w jednym klubie.

Pos. Niedziałkowski: P. Rybarski ma zupełną słuszność. W pewnych warunkach mogą zachodzić kompromisy, ale nie robimy próby utworzenia jednego stronnictwa z najbardziej sprzecznych pod tym względem żywiołów, bo te próby nabierają odcienia humorystycznego.

Pos. Radziwiłł: Wcale nieźle się udają.

Pos. Niedziałkowski: Udać się zawsze mogą, jeżeli jedna strona padnie na kolana i podda się drugiej. Nie mam wrażenia, jakoby p. Smulikowski (dawny socjalista, dzisiaj B. B. — red.) kierował polityką, tylko raczej p. Radziwiłł kieruje „Frontem Robotniczym". P. Rybarski twierdzi, że jest przeciwnie.

Pos. Rybarski: Nie wiadomo, kto u was jest górą, raz ten, raz tamten.

Pos. Stan. Stroński: Czasem front jest w tyle, a czasem na przodzie.

Pos Niedziałkowski: Uważamy za bezcelowe zgłaszać poprawki do budżetu. Mogę powiedzieć, że jest różnica pomiędzy klubami opozycji a klubem panów, i my, choć głosujemy tak samo solidarnie ,to jednak sami decydujemy o tem, jak mamy głosować. B. B., jak to wyznał p. Maćkiewicz w „Słowie" wileńskiem, jest klubem, przeznaczonym do funkcyj wykonawczych, a jego kierownictwo jest w rękach władzy wykonawczej. Dlatego nie można nazwać go samodzielnym czynnikiem w Polsce.

Następnie przemawiał pos. Bittner (Ch. D.), poseł Łucki (Ukrainiec) i poseł Chądzyński (N. P R.), który podkreślił, że Niemcy mają deficyt budżetowy, a jednak wydają setki miljonów na „Osthilfe", przenikają nawet do Polski a zwłaszcza do Pomorza, wykazują ofensywę gospodarczą i skupują ziemię i objekty przemysłowe. Obóz przewrotu jest bezsilny w opanowaniu zadań, jakie stoją przed rządem 30-miljonowego państwa.

Następnie po dyskusji w sprawie uniwersyteckiej przemawiał obszernie pos. Hołyński z B. B. i krytykował bardzo ostro politykę gospodarczą rządu.

Min. Pieracki a wypadki na wyższych uczelniach — Przedstawiciel rządu nie wspomina wcale o prowokacjach żydowskich — Zamknięcie Wyższej Szkoły Handlowej

Warszawa, 7. 11. (Tel. wł.). Podczas dyskusji budżetowej w Sejmie po przemówieniu posła Chądzyńskiego zabrał głos poseł Rottenstreich, przedstawiciel Koła Żydowskiego, który poruszył sprawę zajść na uniwersytecie. Twierdzi, że hitleryzm znajduje u nas naśladowców. Rząd nic nie działa w obronie żydowskiej młodzieży akademickiej. Uniwersytet jest eksterytorjalny, ale tylko dotąd, póki życie studentów nie jest zagrożone. Domaga się od rządu, który bezczynnie przypatrywał się biciu do krwi studentów żydowskich, aby położył kres tym napaściom.

Przed godziną, w południe w Wyższej Szkole Handlowej rozpoczęły się także ekscesy i tylko poprawne zachowanie się rektora uchroniło młodzież żydowską od rozlewu krwi.

Zaraz po Rottenstreichu zabrał głos min. spraw wewnętrznych Pieracki, który przyznał, że zaszły ubolewania godne wybryki przeciwko obywatelom narodowości żydowskiej, za które nie można obwiniać ani całej młodzieży akademickiej, ani społeczeństwa polskiego. Jest to jedynie akcja grupy. Jeżeli chodzi o stanowisko rządu, to władze, podległe ministrowi spraw wewnętrznych, uczyniły wszystko, co leżało w ich obowiązkach. Władze bezpieczeństwa były jednak wobec istniejącej autonomji wyższej uczelni skrępowane, dopóki wypadki toczyły się na terytorjum uniwersyteckiem. Gdy się rozszerzyły na zewnątrz, zostały natychmiast i z całą bezwzględnością ukrócone, przyczem kilkadziesiąt osób, podejrzanych o czynny udział w wykroczeniach, przytrzymano celem pociągnięcia do odpowiedzialności.

Władze uniwersyteckie powzięły ze swej strony odpowiednie kroki, zawieszając wykłady i wdrażając postępowanie dyscyplinarne. Jeżeli chodzi o zajścia w Wyższej Szkole Handlowej, to i tam wykłady zostały w południe zawieszone. Rektor zrobił wszystko, co do niego należało.

O prowokacjach żydowskich min. Pieracki nie wspomniał ani słowa. (w)

Proces Polańskiego

Warszawa, 7. 11 (PAT). W sądzie apelacyjnym wznowiono wczoraj proces Polańskiego, przerwany przed paru tygodniami z powodu konieczności powołania expertów psychjatrów Na wczorajszem posiedzeniu referowali swe opinje o stanie psychicznym oskarżonego dr. Nelken i dr. Dreszer. Zdaniem expertów Polański, jakkolwiek na ogół zdrów, jest psychicznie zboczony w pewnym stopniu i traktować go należy jako jednostkę o skłonnościach fanatycznych na podłożu histerji.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 7. 11. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg (121 f. w. h.), 2) pszenicy 74.8 kg (127.1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg., b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 45 tonn par. Poznań	24.50
Pszenica 15 tonn par. Poznań	24.25

Ceny orjentacyjne

Żyto	23.75— 24.25
Usposobienie mocne.	
Pszenica	23.50 — 24.00
Usposobienie mocne.	
Jęczmień a) 64—66 kg.	22 25— 23 25
Jęczmień b) 68 kg	23.75— 24.75
Usposobienie stałe.	
Jęczmień browarowy	27.00— 28.00
Usposobienie stałe.	
Owies	23.25 — 23.75
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia 65% wł work.	35.50 — 36 50
Usposobienie stałe	
Mąka pszenna 65% wł work.	35.25 — 37 2
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	16.25— 17.00
Otręby pszenne	16.00 — 17.00
Otręby pszenne (grube)	17.00 — 18.00
Rzepak	32.00— 33 00
Gorczyca	39.00— 43.00
Groch Victoria	22.00— 27.00
Groch Folgera	26.00— 28.00
Ziemniaki jadalne	2.50— 2.80
Ziemniaki fabr za kilo %	0.00— 0.17
Słoma prasowa	4.05— 4.30

Ogólne usposobienie mocne.

Transakcje na odmiennych warunkach: owsa 15 tonn.

Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 7. 11. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana. Wszystkie notowane papiery były w płaceniu, przyczem zauważono w niektórych papierach brak odpowiedniego materjału.

Z pap. państw. płacono za 5% poż. konwers. 40% oraz za 4% poż. inwestycyjną 74.—, 8% oblig. m. Poznania z 1926, 1927 i 1929 r. były w płaceniu po 92%. Również płacono za 6% listy żytnie, które w dalszym ciągu zwyżkowały 14.50, zaś 8% listy dolarowe (stare) ofiarowano po 74% bez odbiorców.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% pożyczka konwersyjna 40.—% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1927 r 92.—% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1929 r 92.—% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem Kredytowego 14.50 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 74.— P.
Tendencja utrzymana.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.87¾ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.75 zł., gotówką 209 70 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.81 do174.07 zł., gotówką 173.47 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 7. 11. 1931.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,87; sp.: 8,89; kup.: 8,85.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.60	124.91	124.29
Holandja	360.20	361.10	359.30
Nowy Jork czeki	8.913	8.933	8.893
Nowy Jork kabel	8.92	8.94	8.90
Londyn	33.93	33.93	33.77
Paryż	35.16	35.15	34.97
Praga	26.40	26.46	26.34
Szwajcarja	174 35	174.78	173.92
Włochy	46.30	46.42	46.18
Berlin	211.75		

Tendencja niejednolita, przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inw. szt. ser.	81.75
5% poż. konw.	41.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—110.00
W. T F. Cukru	0.00— 18.50
Ostrowiec	0.00— 30.00

Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Z papierów państwowych mocniejsza pożyczka stabilizacyjna, dla listów zastawnych tendencja mocniejsza, dla akcyj utrzymana z odcieniem mocniejszym. Bank Polski i Ostrowiec utrzymany, W. T. F. Cukru mocniejszy.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, dnia 7. 11. 1931.

Pszenica march 75—76 kg.	228.00—231.00
Tendencja stała.	
Porosłe i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.	
Pastewna pszenica march. 70—71 kg	212.00—214.00
Tendencja stała.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg.	234.00—237.00
Tendencja stała	
Meckl pszenica 75—76 kg. cif Berlin zapł.	0.00—240.00
Tendencja stała	
Żyto march 72—73 kg.	199.00—201.00
Tendencja przy natychm załadowaniu mocna, przy bież. dostawie nieco słabsza.	
Żyto meckl. 72 kg cif Berlin sp.	00.00—210.00
Tendencja przy natychm. załadowaniu mocna, przy bież. dostawie nieco słabsza.	
Jęczmień	177.00—180.00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	173.00—177.00
Tendencja słabsza.	
Owies march	152.00—157.00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna	29.00—33.00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia 70%	28.00—30.00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	10.75—11.00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10.50—11.00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	24.00—30.00
Groch drobny jadalny	25.00—28.00
Peluszka	17.00—19.00
Bób	16.50—18.00
Wyka	17.00—20.00
Łubin niebieski	11.00—12.50
Łubin żółty	13.00—15.00
Makuchy lniane	13.90—14.10
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg	13.40—13.80
Mączka arachid. 50% loco Hamburg	13.10—13.30
Wytłoki suche paryt Berlin	6.20— 6.30
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—12.10
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—12.80

Ogólna tendencja niejednolita.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 7. 11. 1931.

Wypłaty na Warszawę	47.25	—47.45
Noty wielkie	47.175	47.575

DZIŚ w BIAŁEJ SALI BAZARU
Wieczór Taneczny Korp. „Mercuria"
Dochód na najbiedniejszych miasta Poznania.
Początek o godzinie 21. zw 11807 *Strój wieczorowy.*

Argentyna na wulkanie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Buenos-Aires, w październiku

Na dzień 8 listopada naznaczone zostały wybory generalne w Argentynie. W dniu tym rozstrzygnąć się mają losy najznaczniejszej i najbardziej kulturalnej republiki południowo-amerykańskiej. Z woli rządu prowizorycznego odbędzie się zatem głosowanie na posłów i senatorów izb federalnych i prowincjonalnych, tudzież na elektorów, mających dokonać wyboru prezydenta i wiceprezydenta państwa.

Mimo bliskiego terminu nie wszystkie partje zdołały ukończyć swoje przygotowania. Socjaliści starego autoramentu i demokraci postępowi złączyli się w jeden obóz i wysunęli kandydatury De La Torre i Repatto. Obóz ten prowadzi już kampanję propagandową z całą sprężystością, aczkolwiek szanse jego są nikłe.

Zachowawcy i odłam „antypersonalistyczny" partji radykalnej zgodzili się na kandydatury gen. Justo i Matienzo. Pierwszego popierają również socjaliści niezależni, mający w stolicy federalnej wielką ilość zwolenników.

Niewiadomą stanowią jeszcze radykali o odcieniu „personalistycznym". Potężne to ongiś stronnictwo znalazło się na drogach rozstajnych i waha się, czy proklamować bojkot wyborów, czy też stoczyć bój o utrzymanie dawnych wpływów.

Widoki kandydatów nie są zbyt pomyślne. Irigoyen skompromitował ich gospodarką rozrzutną i bezplanową. W ministerstwach i podległych urzędach defraudacje i nadużycia były wprost bezprzykładne. Dość powiedzieć, że w drugiej kadencji Irigoyena, trwającej niespełna 2 lata, deficyt osiągnął sumę 600 milj. pesów.

Dało to do myślenia ludziom niezaślepionym frazesami demagicznemi i zaszkodziło prestiżowi partji. Z drugiej strony jednak nieoględna i trochę dyktatorska polityka rządu prowizorycznego poprawiła szanse radykałów. Liczne aresztowania i deportacje, utrzymanie w mocy stanu oblężenia i zabranianie zebrań politycznych spowodowały reakcję w szerokich masach ludności. Zatęskniono do dawnych czasów wolności, szeptano sobie do ucha o rzekomych ofiarach despotyzmu gen. Uriburu. Powoli wytworzył się nastrój opozycyjny, który znalazł ujście w znanym buncie corrientyńskim i spiskach w Cordobie i Tucumanie.

Rząd żelazną ręką stłumił wielkie odruchy niezadowolenia. W myśl swoich haseł politycznych i w odpowiedzi na tajne knowania zażądał, by kandydaci na naczelne stanowiska państwowe oświadczyli swoją solidarność z celami rewolucji 6-go września.

Do postulatu tego nie zastosowali się radykali. Wysunęli kandydatury b. prezydenta Alveara i wybitnego leadera irigoyenistycznego, Suemesa. Było to niejako prowokacją, na którą rząd odpowiedział w formie kategorycznej. Nietylko założył swoje veto przeciw tym bojowym kandydaturom, lecz unieważnił także wybory w prow. Buenos-Aires, — które odbyły się już pod reżimem rewolucyjnym, i w których zwyciężyli radykali.

Obydwa dekrety podziałały jak dolanie oliwy do ognia. W całym kraju zakotłowało już w garnku. Ukazały się zasadnicze protesty innych stronnictw, które w geście dyktatorskim rządu rewolucyjnego widziały zamach na wolność wyborów.

Równocześnie zaczęła spadać waluta argentyńska w sposób zastraszający. Wartość jej zmniejszała się codziennie już nie o kilka, lecz kilkanaście punktów. Wskutek tej niczem nieuzasadnionej baissy peso spadł z 3,60 na 4,30 w stosunku do dolara. Dzisiaj dzięki interwencji Banco de la Nacion otrzymać można dolara za 4 27 pesów. Niewiadomo jednak, jak długo to potrwa, gdyż atak finansjery nie słabnie.

Z drugiej strony istnieje pewnik, że spadek waluty ma swoje granice. Z ust ministra skarbu kraj dowiedział się bowiem, że obieg pieniędzy zmniejszył się o przeszło 200 miljonów pesów papierowych i że pokrycie w złocie wynosi jeszcze przeszło 50 procent i to mimo spłacenia 25-miljonowej pożyczki w dolarach. Spodziewany jest wprawdzie deficyt w sumie 20 miljonów pesów, niedobór ten jednak w przyszłym roku dzięki nowym podatkom będzie pokryty z lichwą.

Poprawiły się także ceny za zboże. Za pszenicę, która niedawno płaciła 5,30, osiąga się dzisiaj 7,10 pesów.

Wszystko to wskazuje, że sytuacja waluty argentyńskiej jest względnie silna. Spadek nagły i nieumotywowany spowodować musiały zakulisowe operacje giełdowe, których celem było zdyskredytowanie rządu prowizorycznego. Nie udało się to, bo dzisiaj popłoch największy już minął. Odczekać należy, czy przeciwnicy gen. Uriburu uspokoją się, czy też w walce z nim zechcą użyć innej jeszcze broni.

Nie od rzeczy będzie wspomnieć o wykrytym przed tygodniem spisku na życie szefa rządu rewolucyjnego. Policja twierdzi, że w sprawę tę są zamieszane także znane osobistości z obozu radykalnego. Świadczyłoby to, że na powrót normalnych stosunków długo nam przyjdzie czekać i że wrzenie nie ustąpi nawet po wyborach generalnych.

P.

„Niemcy odzyskają z powrotem szacunek narodów cywilizowanych w dniu, w którym podejmą nanowo walkę o odzyskanie przynależnego im miejsca pod słońcem. A cóż proponuje nam pan, panie kanclerzu, jako środek przełamania kryzysu? Utrzymanie dotychczasowego ładu i porządku!... Naśladuje pan metody caratu wobec bolszewizmu, dawnego rządu niemieckiego wobec socjaldemokracji — w ten to sposób zamierza pan zwyciężyć komunistów i złamać ruch narodowo - socjalistyczny. Nie, te metody, te środki są zbyt tępe, by złamać potęgę ruchu ideowego".

„Opiera się pan, panie kanclerzu, na Reichswehrze w walce przeciw nam i komunistom. Widzi pan w niej narzędzie obrony wewnętrznej. My natomiast chcemy, by armja była częścią narodu niemieckiego, by służyła obronie nazewnątrz".

„Żywię do pana, panie kanclerzu, wielki szacunek, co jednak nie przeszkadza mi stwierdzić faktu, iż system polityczny, który pan reprezentuje, musi być porzucony, a rząd, na czele którego pan stoi — obalony".

„Historja rozsądzi nas, panie kanclerzu, ona zadecyduje, kto z nas dwóch lepiej zrozumiał i ujął interesy żywotne narodu niemieckiego. Historja też rozstrzygnie bezapelacyjnie kwestję: wy czy my? Pan czy ja?"

Butne wystąpienie „czerwonego Adolfa" świadczy wymownie o wzroście prawicy w Niemczech i o rozpętaniu szowinizmu militarystycznego.

List otwarty Hitlera do kanclerza Rzeszy

Hitler mocno siedzi w siodle, czuje się dość silnym, aby rzucić już otwarcie rękawicę rządowi Brüninga, wskazując przytem bez żenady na siebie, jako następcę kanclerza. List otwarty Hitlera ukazał się w centralnym organie partji nar.-socjalistów, „Völkischer Beobachter". Przytaczamy tu najcharakterystyczniejsze wyjątki.

„Traktat Wersalski nie jest paktem pokojowym, dzieli on narody na dwie kategorje: zwyciężonych, moralnie niższych, i zwycięskich, moralnie nieposzlakowanych. Klauzula tego rodzaju nie może się ostać, zwłaszcza, gdy na niej opiera się system zorganizowanego wyzysku ekonomicznego zwyciężonych przez zwycięzców. Tu nie chodzi o zmianę metody eksploatowania Niemiec, lecz o usunięcie całej koncepcji pseudo-prawnej, na której ten wyzysk jest oparty i która go uświęca. Protestujemy zatem my, młode pokolenie niemieckie, przeciw jakiejkolwiek zamianie planu Younga na inny plan, który byłby dalszym ciągiem tego samego wyzysku Niemiec na inną tylko modłę".

„Stawiam panu, panie kanclerzu, pytanie: czy sądzi pan, że narody, które wyznają i praktykują pacyfizm, demokrację, marksizm — mogą spodziewać się sukcesów w przyszłości? Mojem zdaniem, oczekuje je tylko ruina. Jeśli Niemcy będą prowadziły dalej politykę przed 12 laty zainicjowaną, stoczą się niewątpliwie ku przepaści bolszewizmu. Temu niebezpieczeństwu stawi odważnie czoło narodowy socjalizm. On i tylko on może wygrać tę batalję o przyszłość Niemiec".

Pw 8404-62.295

25-lecie kapłaństwa ks. biskupa Kubiny

(KAP) Diecezja częstochowska w niedzielę, 8 b. m., uroczyście obchodzi jubileusz 25-lecia kapłaństwa swego arcypasterza J. E. ks biskupa dr. T. Kubiny. W uroczystości wezmą udział delegaci ze wszystkich parafij diecezji. Sumę pontyfikalną o g. 10.30 w katedrze częstochowskiej odprawi dostojny jubilat. Po nabożeństwie odbędzie się uroczysta akademja w sali straży ogniowej, podczas której jubilatowi składać będą hołd przedstawiciele duchowieństwa, społeczeństwa i diecezjalnych związków stowarzyszeń Akcji Katolickiej.

Posada dyrektora

wymaga wielkiego wykształcenia, a szczególnie znajomości języków obcych. Kto już jest dyrektorem, lub pragnie nim zostać, niechaj szybko brak języków obcych uzupełni, zwłaszcza, że nauka metodą Linguaphone nie przeszkadza mu w jego licznych i odpowiedzialnych zajęciach. Bezpłatne pokazy, prospekty i objaśnienia w Księgarni Uniwersyteckiej, Gwarna nr. 19. nw 6819

Środek tak wspaniale uśmierzający bóle, jest często przedmiotem podrabiania. Dlatego też przy bólu głowy i zębów, przeziębieniu, reumatyzmie, należy przyjmować tylko tabletki, które jak i opakowanie opatrzone są znakiem BAYER.
ISTNIEJE TYLKO JEDNA ASPIRINA!
nw 6 822

Tw 348

nw 6 821

Zapobiegajcie chorobom!

Hasło to obiegające całą kulę ziemską, wzywające wszystkie kulturalne społeczeństwa do walki z odwiecznym wrogiem ludzkości chorobami zmobilizowało wszystkie twórcze umysły lekarskie do przeciwdziałania szerzącemu się złu jedynym, w/g dzisiejszego stanu wiedzy, wypróbowanym i zapobiegającym wszelkim infekcjom w jamie ustnej i krtani, gdzie najłatwiej się lokują zarazki grypy, anginy dyfterytu, szkarlatyny odry est środek zapobiegawczy **Paramint „Erbe"**

Paramint „Erbe" są to tabletki o przyjemnym smaku i zapachu rozpuszczane kilka razy dziennie w ustach w ilości 1—2 pastylek zapobiegają infekcji

Paramint „Erbe" stanowią też skuteczny środek dezynfekcyjny wszędzie gdzie zachodzić może obawa zakażenia podczas epidemji tak w domu jak i szpitalach, szkołach i t. d **Paramint „Erbe"** chronią przed grypą, przeziębieniem, katarem

Dr. L. K.

Pw 7 815-39,27

Sabotaż podatkowy na Kresach

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Wilno, 5 listopada 1931 r.

Już niejednokrotnie omawialiśmy sprawę sposobu ściągania podatków, a przedewszystkiem zaległości podatkowych przez sekwestratorów zarówno skarbowych, jak municypalnych. Wiele, bardzo wiele dałoby się opowiedzieć o wszelkiego rodzaju nieprawidłowościach, jeżeli już nie wręcz o nadużyciach, popełnianych przy tej sposobności. W miastach ludzie już się jakoś przystosowali i nauczyli się bronić, lecz na wsi sytuacja jest nieraz wprost tragiczna. W szczególności u nas, na kresach, gdzie ogromna większość podatników nie umie czytać i nie wie, co tam jemu napisano w kwicie. To też ściąganie podwójnych podatków jest zjawiskiem, które się powtarza aż nazbyt często.

Niestety winy należy doszukiwać się nietylko w niesumienności lub nieuczciwości sekwestratorów, lecz w równej mierze w nastawieniu, jakie ci ludzi otrzymują z góry.

Taki pan wójt pragnie dziś za wszelką cenę wykazać, iż w jego gminie wszystko jest we wzorowym porządku i każde, chociażby najmniej wykonalne, polecenie władzy jest wypełniane z bezwzględną ścisłością. — Każą mu dziś ściągać podatki, więc je przez sekwestratorów gminnych ściąga, a ponieważ większość dziś płacić nie jest w stanie, więc się je ściąga podwójnie z tych, co jeszcze zdolność płatniczą wykazują. Zresztą do niedawna przeciętny włościanin na kresach każdy nakaz, każdy papierek władzy zwierzchniej uważał wprost za świętość i ściśle starał się wszystko, co mu nakazano, wykonywać.

Korzystano z tego zjawiska nader skwapliwie. Właśnie jesteśmy w posiadaniu szeregu pokwitowań, wydanych za pobrane podatki państwowe i gminne przez sekwestratorów jednej z gmin pow. brasławskiego. Z dokumentów tych widać, że od podatników pobrano znaczne nadwyżki, które następnie zaliczono na poczet podatków przypadających w przyszłym roku. — Łatwo chyba każdy zrozumie, że ściąganie podatków za okres nie przeszły, nie teraźniejszy nawet, a przyszły, w obecnych ciężkich czasach równa się niemal zbrodni.

Wyjaśniono nam, że dziwoląg ten powstał w ten sposób, iż początkowo pobrano jeden i ten sam podatek podwójnie, a gdy następnie znalazł się jeden z podatników, który skierował sprawę do prokuratora, gmina wycofała czemprędzej pierwotne kwity, wzamian zaś wydała nowe, w których podwójne podatki wykazano w formie zaliczek na rok przyszły.

Skutki takiej polityki nie kazały na siebie długo czekać.

Włościanie, którzy raz stracili zaufanie do gmin i władz powiatowych w wielu miejscowościach wogóle przestali płacić podatki i oto jesteśmy świadkami następującego zjawiska.

Rzecz się dzieje w dzień targowy, w gminie Dryświackiej pow. brasławskiego.

Na drogach, prowadzących do miasteczka Dryświaty, panuje niebywały ruch. Formalnie stada bydła i nierogacizny pędzone są w kierunku miasteczka.

Okazuje się, że za zaległe podatki w kilkunastu wioskach zasekwestrowano dosłownie całe bydło i nakazano chłopom, by spędzili je w dzień targowy na licytację.

Właściciele zasekwestrowanego bydła opowiadali o tem ze śmiechem, zapewniając że się licytacji bynajmniej nie obawiają, gdyż nikt zajętego na podatki bydła nie kupuje. I rzeczywiście licytacja nie doszła do skutku, pomimo, iż sporo kupców mięsnych uwijało się na targu. Gdy na skutek wywoływań kierującego licytacją jakiś żydek „nietutejszy", zbliżył się do stolika, wnet został odepchnięty ze słowami: „czy nie baczysz, szto heta za padatki?" (czy nie widzisz, że to za podatki). Żydek momentalnie dał nura w tłum i licytacja została odwołana. Jak nas informują w samych Dryświatach miało miejsce już parę takich masowych lecz bezskutecznych licytacyj. Ale również i w innych miasteczkach tego powiatu miały miejsca analogiczne wypadki pomimo, iż nieraz cena wywoławcza licytowanych sztuk wynosi 1 zł.

Po takich przykładach przestają płacić podatki nawet tacy, co w gruncie rzeczy mogliby płacić. „Niech — powiadają — opisują, wszystko jedno nikt kupować nie będzie".

Pewien zamożniejszy kupiec z Dukszt pow. brasławskiego opowiadał nam, iż przez dłuższy czas nie mógł ściągnąć 400 zł z pewnego całkiem niebiednego gospodarza. Weksle zaprotestowane, sprawa od roku u komornika, a coś ze 3 licytacje nie doszły do skutku. Zniecierpliwiony takim stanem rzeczy sam stanął do licytacji i tu dopiero wyjaśniło się, że kupców nie było, bo sądzono, iż chodzi o sprawy podatkowe. Gdy dowiedziano się, że licytują za dług prywatny, wnet się zgłosili nabywcy i oporny dłużnik zmuszony został uścić należność.

Opisując powyższe wypadki, świadczące o niebywałej solidarności włościan z pogranicznych powiatów (nietylko pogranicznych zresztą, bo o czemś podobnem donoszą nam z powiatu słonimskiego), pragniemy zwrócić uwagę, że państwo w danym wypadku ponosi nietylko straty materjalne. Stokroć większe straty powstają w innej dziedzinie stosunków pomiędzy państwem a obywatelem. Jaki szalony atut daje się do rąk szkolonych w Moskwie i Berlinie agitatorów białoruskich, czy też litewskich!

P. K--cki.

Polskie Zakłady Garbarskie S. A. w Krakowie

przeprowadziły

dalszą zniżkę cen

obuwia

Obuwie damskie: 19,80, 22,80, 25,80 i t. d.
Obuwie męskie: 23,80, 26,80, 29,80 i t. d.
Obuwie dziecięce: 15,80, 17,80, 19,80 i t. d.

Sprzedaż tylko krótki czas.

Do nabycia w naszych składach komisowych:

POZNAŃ

Joanna Łuczak, plac Wolności nr. 10.

Pw 8 707 70 187

Żydzi na Śląsku

Patrząc na Śląsk z perspektywy ostatnich lat 9, odnosi się wrażenie, że staje się on terenem dla żydostwa, przybywającego z wszystkich stron Polski. Przez długi czas dziejów Śląsk nie leżał w granicach państwowości polskiej i nie uległ zażydzeniu. Nawet gdy powstały na Śląsku wielkie zbiorowiska ludzkie i okręgi przemysłowe jak Katowice, Królewska Huta, Siemianowice, Wielkie Hajduki, Żydów stosunkowo było bardzo mało.

Dziś po 9 latach przynależności Śląska do Polski, żydostwo wykupiło nieomal połowę kamienic, przeważnie jednak z rąk niemieckich, a niektóre ważniejsze arterje handlowe są w 80 proc. opanowane przez Żydów. Górny Śląsk jest mimo obecnego kryzysu gospodarczego dla nich wielką siłą przyciągającą. Przez kieszenie urzędników i robotników przepływają wielkie sumy pieniężne, podczas gdy na wsi pieniądz nie odgrywa tak ważnej roli. Żydzi więc, oceniając te warunki, doszli do wniosku, że Górny Śląsk powinien stać się dla nich terenem okupacyjnym.

Zalew Śląska nie jest niespodzianką dla ludzi, znających stopień zażydzenia miast małopolskich. Mały skrawek ziemi śląskiej był otoczony morzem żydostwa, które z sąsiednich miast jak z Częstochowy, Zawiercia, Będzina, Sosnowca, Krakowa itd. napłynęło do Śląska po jego przyłączeniu do Polski.

Ta fala żydowska nie spotkała tu żadnego oporu. Masy ludowe nie były uświadomione, a akcja samoobronna, zrealizowana w postaci śląskiego związku samoobrony społecznej „Do Czynu" i takiegoż czasopisma, przyszła zbyt późno — w roku 1928 — gdy Katowice, Królewska Huta oraz inne ośrodki handlowe były już opanowane przez Żydów. Praca Związku zwiększyła się przez to i przedłużyła, obliczana na uświadomienie mas ludowych w kwestji żydowskiej.

Największe jednak niebezpieczeństwo ukrywa się pod postacią żydowskiego handlu domokrążnego. Jest to jedna z zdobyczy, uzyskanych przez Żydów w Polsce w ostatnich latach.

W myśl obowiązujących przepisów nie wolno na Śląsku uprawiać handlu domokrążnego bez zezwolenia wojewódzkiego sądu administracyjnego w Katowicach. Każdy handlujący musi posiadać wykaz wędrowny, którego cena wynosi 27 zł na rok.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę lata 1927, 28 i 29, dobre pod względem gospodarczym, łatwo sobie wyobrazić, jak dobrze prosperowałby drobny handel i rzemiosło chrześcijańskie na Śląsku, gdyby wojewódzki sąd administracyjny nie był wpuszczał na Śląsk całych tysięcy handlarzy żydowskich. Dochody ich, jak sami twierdzą, dochodzą nawet do 100 zł. dziennie i wolne są od wszelkich świadczeń na rzecz skarbu państwa.

Handel ten niszczy dzisiaj zupełnie handel chrześcijański, na którego barkach spoczywa jeszcze ciężar utrzymania województwa. Pod osłoną patentów handlarzy domokrążnych agenci różnych firm żydowskich wyłudzają nieraz nawet na niewidzianego zaliczki, aby później przesłać towar gorszy, albo wybrakowany. Ludzie zaś, nie chcąc tracić zaliczki, wykupują towar poto tylko, aby się przekonać, że stracili podwójnie. Agenci ci zawdzięczają swe powodzenie również temu, że straszą nieuświadomionych ludzi inflacją polskiej waluty, zachecając do lokowania oszczędności w towarze.

Doszło wreszcie do tego, że w roku 1929 szerokie masy robotnicze zaczęły protestować przeciw takiemu stanowi rzeczy, wytworzonemu przez oszukańcze manipulacje domokrążców żydowskich. Woj. sąd administracyjny wydał więc ograniczoną ilość patentów wędrownych, ale już po miesiącu zaczęły znowu całe chmury żydostwa krążyć wśród ludu śląskiego. Wyjaśnił to wtedy „Ilustrowany Kurjer Krakowski", mianowicie, na łamach tego pisma, stowarzyszenie domokrążców żydowskich w Oświęcimiu dziękowało b. serdecznie swym posłom Wiślickiemu i Kirschbraunowi za skuteczną interwencję u p. ministra Składkowskiego w sprawie patentów domokrążczych na Górnym Śląsku. I tak działo się też w latach następnych: lud protestował, woj. sąd administracyjny zmniejszał ilość patentów, aby po pewnym czasie znowu przywrócić poprzednią ilość. Fakty te wykazują brak woli, albo też zupełny brak zrozumienia u władz niebezpieczeństwa żydowskiego, jakie zagraża handlowi i rzemiosłu polskiemu i chrześcijańskiemu na Śląsku.

Szowinizm niemiecki w Sztumskiem

(KAP) Jak nieprzyzwoite i gorszące objawy pociąga za sobą usilnie przez pewne sfery niemieckie prowadzona agitacja antypolska, świadczy fakt, który przed kilku dniami miał miejsce w parafjalnym kościele w Sztumie.

Do Sztumu przybył na wizytację pasterską nowy biskup warmiński, ks. Kaller i wystąpił do wiernych z przemówieniem w dwóch językach, po niemiecku i po polsku. Dźwięk polskiej mowy w ustach biskupa tak oburzył Niemców, że, nie bacząc ani na powagę i świętość miejsca, ani na godność swego arcypasterza i należny mu szacunek, z hałasem opuścili świątynię ku ogólnemu zgorszeniu wiernych.

Takie zachowanie się w kościele nacjonalistów niemieckich głęboko poruszyło całą ludność katolicką Prus Wschodnich.

Francja wobec groźby bezrobocia

Paryż, 7. 11. (PAT.) Groźba bezrobocia, jaka zawisła nad Francją, wywołuje na łamach prasy nacjonalistycznej całą kampanję na rzecz obrony robotników francuskich przed konkurencją elementów obcokrajowych.

Rzecznikiem tej kampanji jest dyrektor dziennika „L'Ami du peuple", właściciel znanej fabryki perfum François Coty, który w szeregu artykułów wskazuje na niewłaściwość przyjmowania we Francji robotników obcokrajowych, podczas gdy robotnicy francuscy zagrożeni są bezrobociem lub odczuwają już brak pracy. Kampanja dziennika „L'Ami du peuple" znalazła szeroki oddźwięk w prasie prowincjonalnej.

Jednocześnie władze zaczynają działać w tym kierunku, nie mówiąc już o zgłoszeniu przez deputowanego Charlena Lamberta projektu ustawy, ograniczającej do 10 procent liczbę robotników obcokrajowych w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych, szereg rad departamentalnych, m. in. rada generalna departamentu Seine et Oise postanowiły odmówić gwarancji departamentalnej firmom handlowym i przmysłowym, które nie będą przyznawały pierwszeństwa robotnikom francuskim przed robotnikami obcokrajowymi.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Obóz Wielkiej Polski

Grupa Akademicka:

Zebranie członków zwyczajnych odbędzie się dziś 7 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego (św. Marcin 65). Obecność obowiązkowa!

We wtorek, 10 b. m., o godz. 20, odbędzie się w sali Stronnictwa Narodowego zebranie informacyjne, na którem przemawiać będą: mgr. Jan Zdzitowiecki i poseł Ryszard Piestrzyński.

Koledzy i Koleżanki stawcie się licznie!

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

Plenarne zebranie naszego koła odbędzie się we wtorek, 10 b. m. Referat polityczny omawiający najważniejsze zagadnienia chwili, wygłosi

p. sen. dr. Marjan Seyd

Zebranie to odbędzie się o godz. 20 punktualnie w sali Domu Król. Jadwigi, (Al. Marcinkowskiego).

Koło w Chartowie

Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 8. b. m. o godz. 4-tej po południu w tymczasowym lokalu zebrań.

Na porządku obrad referat polityczny p. Bociana.

Koło w Puszczykowie

Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 8 b. m., o godz. 12-ej w południe w sali „Zameczek".

Referat o położeniu politycznem wygłosi p. red. Powidzki.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielka afera węglowa

32 wagony węgla, należące do elektrowni miejskiej sprzeniewierzył jej urzędnik — Dwaj główni winowajcy ponieśli zasłużoną karę

W sądzie grodzkim w sali 92 toczyła się rozprawa karna, przeciwko Józefowi Lesikowi, Józefowi Przymusowi i towarzyszom. Oskarżenie zarzuca Lesikowi, że w latach 1928, 1929 i w pierwszej połowie 1930 roku, jako kierownik biura węglowego elektrowni miejskiej fałszował ewidencję wagonów z węglem, rachunki, różne pozycje, a następnie cenny ten materjał opałowy sprzeniewierzył.

Lesik mając dozór nad odbieraniem węgla i wykupywaniem listów przewozowych ze stacji „Tama Garbarska", wszedł w kontakt z handlarzami, którym zaofiarował wagonową sprzedaż Handlarzom tym przedstawiał się oskarżony, jako dostawca „czarnych brylantów" dla elektrowni i mówił że dlatego może im węgle odstąpić znacznie taniej.

Oczywiście Lesik znalazł chętnych nabywców. Na odbiór wystawiał własnoręcznie pisane karteczki za których okazaniem handlarze mieli dostęp do wagonów wywożąc z nich zamówione węgle. Gdy nabywcy domagali się listów przewozowych, Lesik pod różnemi pretekstami wykręcał się. Oskarżony sam zjawiał się na dworcu towarowym i z niesłychanym tupetem dysponował węglem względnie sprzedawał go. Celem zatarcia śladów musiał Lesik oczywiście fałszować bardzo starannie i systematycznie różne pozycje w księgach, by nie być zdemaskowanym. Lesik własnoręcznym podpisem zawsze potwierdzał zgodność wszelkich pozycyj.

Jego prawą ręką w uprawianiu tego oszukańczego procederu był Józef Przymus, zarazem był niejako generalnym odbiorcą węgla. Od Przymusa dopiero otrzymywali go dalsi handlarze. Oczywiście, że „czarnymi brylantami" handlowano hurtownie tak, że wszyscy kupowali po kilka wagonów. Dziwnym się wydawało, że urzędnicy kolejowi nie robili handlarzom żadnych trudności. Prawdopodobnie działo się to dlatego, że Lesik jako pracownik elektrowni był bardzo pewny siebie dawał i dawał i rządził się bezceremonjalnie. Nikomu zatem nie mogło przejść przez głowę, że sprzedane handlarzom węgle sa skradzione.

Cały proceder oskarżony uprawiał przez kilka lat, narażając tem samem elektrownię miejską na wielkie straty. Oszustwa i sprzeniewierzenia mógł dokonywać tem łatwiej, że cieszył się u swych przełożonych dużem zaufaniem.

Na rozprawie udowodniona została całkowicie wina oskarżonego, oraz jego pomocnika Przymusa. W toku postępowania dowodowego ujawniono, iż sprzeniewierzył 32 wagony. Sąd po dłuższej naradzie ogłosił wyrok mocą którego głównego sprawcę t. j. Lesika skazał na 3 lata, a Przymusa na rok więzienia. Resztę oskarżonych uwolniono, wychodząc z założenia, że nie mogli oni wiedzieć o oszustwach i sprzeniewierzeniach Lesika, które ten popełniał od kilka lat z niesłychanym wprost sprytem. Pozatem Lesik i Przymus skazani zostali na 37.168,96 zł grzywny jako zwrot należności powództwa cywilnego, oraz na ponoszenie kosztów postępowania dowodowego. (z)

Podniosła uroczystość

W hołdzie zmarłym na ziemi polskiej żołnierzom Francji

Myśl uczczenia żołnierzy francuskich zmarłych w niewoli niemieckiej w latach 1870/71 przybrała kształty realne. Dziś właśnie o godz. 10 nastąpiło uroczyste odsłonięcie pomnika 1133 podoficerów i żołnierzy, zmarłych na ziemi polskiej. Przed cmentarzem garnizonowym ustawiono kompanje wojska, które powitały z wszystkiemi honorami reprezentującego rząd francuski p. amb. Laroche'a. Na cmentarzu zebrali się przedstawiciele władz państwowych i komunalnych, sztandary pułkowe, korpus oficerski D. O. K. VII, konsulowie państw obcych, prezydjum Tow. Polsko-Francuskiego, grono profesorów i wykładowców języka francuskiego, delegacja Związku Hallerczyków z gen. Hallerem na czele, prezes Poznańskiego Komitetu Akademickiego jako przedstawiciel młodzieży akademickiej, kolonja francuska, przedstawiciele prasy oraz liczni goście.

Opis samego pomnika daliśmy w numerze wczorajszym.

Jako pierwszy przemawiał szef gabinetu francuskiego ministerstwa rent i emerytur p. René Fatou i pożegnał żołnierzy armji francuskiej, którym nie było danem spocząć na wieki w ziemi ojczystej. Następnie zabrał głos dowódca O. K. gen. Dzierżanowski, składając hołd poległym żołnierzom w imieniu armji polskiej. Jako ostatni przemawiał p. ambasador Laroche, który wezwał zebranych do uczczenia pamięci zmarłych przez 3-minutowe milczenie.

Na zakończenie orkiestra odegrała hymny obu państw, poczem przystąpiono do składania wieńcy.

Spryt złodziejski

Jeździli niemal bezpłatnie pociągami na wyprawy rabunkowe

W sprawie aresztowania szajki włamywaczy, która przez dłuższy czas wyjeżdżając na prowincję samochodem dokonywała kradzieży w różnych miejscowościach, a również i w Poznaniu, dowiadujemy się dalszych szczegółów.

Stwierdzono m. in., że szajka ta operująca pod komendą osławionego Karola Gocwińskiego popełniła kradzież z włamaniem w drogerji p. Chylewskiego w Jarocinie. Trzech rabusiów w nocy na 27 października b. r. przyjechało o godz. 2 do Jarocina. Pozostawili oni samochód na szosie w pobliżu gazowni i udali się pieszo by dokonać włamania. Najpierw chcieli wtargnąć do Hotelu Centralnego w rynku, gdzie mieści się skład p. Ratajskiego, lecz patrolujący przed ratuszem stróż nocny spłoszył ich. Wobec tego włamywacze udali się następnie do drogerji p. Chylewskiego przy ul. Krakowskiej, gdzie wyważyli drzwi i zabrali różne towary wartości około 3 tys. zł, jak mydła, puder, czekoladę, aparaty do golenia, wódkę, cygara i 90 złotych gotówki. Poza tem wpadły w ręce włamywaczy pozostawione w składzie papiery wartościowe oraz akcje na sumę około 22 tys. zł.

Papiery te, jak się okazało w toku rewizji domowej włamywacze spalili w całości obawiając się widocznie by ich nie zdradziły numery seryjne. Niedopalone resztki znaleziono w piecu.

Na różne wyprawy na prowincji wyjeżdżali wspomniani włamywacze również koleją. Urządzali się przytem tanio, fałszując bilety. Kupowali zatem oryginalne bilety kolejowe na krótką przestrzeń za kilkadziesiąt groszy. Wywabiano płynem chemicznym napis, zawierający stację końcową i cenę biletu i we własnej drukarni wypisywali inną dogodną stację kolejową oraz cenę biletu. W ten sposób jeździli niemal bezpłatnie kolejami państwowemi na złodziejskie wyprawy. Fałszerstwa dokonywane były tak zręcznie, że nie zwróciły uwagi kontrolerów biletów. (k)

Nowe władze

stanęły na czele Automobilklubu Wielk.

Automobilklub Wielkopolski przesyła nam pod datą 6 bm. następujący komunikat. W sobotę, dnia 10 października odbyło się w sali reprezentacyjnej A. W. roczne walne zebranie Automobilklubu Wielkopolski. Sprawozdanie zarządu za rok 1930/31 zdał p. dyr. Sierszyński. Ze sprawozdania wynika, że A. W. liczył na dzień 1 października br. 420 członków, że w roku sprawozdawczym skreślono 162 członków. Tryptyków i książeczek z przepustkami granicznemi wydano 97 a międzynar. świad. drog. 141. Poza tem urządzono 5 imprez sportowych i 9 wycieczek klubowych. Przedłożony bilans i rachunek strat i zysków walne zebranie zatwierdziło oraz udzieliło zarządowi absolutorjum. Wniosek zarządu o podwyższenie składek członkowskich wyjątkowo na rok 1931/32 uchwaliło walne zebranie jednogłośnie. Między innemi sprawami poruszono budowę własnej stacji benzynowej, którą to sprawę oddano zarządowi klubu do dalszego załatwienia. Władze klubu ukonstytuowały się jak następuje: prezes p. Stanisław hr. Łącki z Posadowa, wiceprezesi: p. radca inż. Józef Trampler z Poznania, konsul Kęszycki Daniel z Błociszewa i dyr. Stanisław Sierszyński z Poznania; sekretarz generalny p. Albert Glaser z Poznania, skarbnik p. inż. Wiktor Maćkowiak z Poznania, przewodniczący komisji sportowej p. Józef Mańczak z Poznania i przewodniczący komisji turystycznej p. mjr. Jan Szadkowski z Poznania. Po walnem zebraniu odbył się w salonach klubowych bankiet towarzyski, umożliwiając członkom bliższe poznanie się.

Jak z powyższego komunikatu wynika, zaszły zmiany w składzie zarządu A. W. które, mamy nadzieję, przyczynią się do ożywienia działalności sportowej klubu, bowiem dotychczas prawie że nic nie robiono. „Krakowski Klub Automobilowy" ma na swem koncie wyścig tatrzański, „Małopolski Klub Automobilowy" — wyścig uliczny we Lwowie, „Pomorski Klub Automobilowy" urządził w tym roku po raz pierwszy wyścig o puhar Bałtyku. Natomiast nasz A. W. zdobył się zaledwie na zorganizowanie zawodów na torze w Ławicy, które ze sportem automobilowym niewiele miały wspólnego, tak przynajmniej twierdzili wszyscy za wyjątkiem organizatorów, którzy w jednym ze swych komunikatów klubowych piszą na stronie trzeciej dosłownie: „Mało życzliwości i zrozumienia okazała nam prasa miejscowa, (która tymczasem reklamowała zawody w długich artykułach! — uw. red.), która zamieściła ujemne recenzje o naszej imprezie odnośnie działu organizacyjnego. Stwierdzić natomiast musimy, że organizacja imprezy nie szwankowała i stała na wysokości swego zadania".

KALENDARZYK

Sobota, 7 listopada 1931.

Słońce: wschód 6,58; — zachód 16,14; — długość dnia 9 godz. 16 min.

Księżyc: wschód 3.14; — zachód 15,03; — przed nowiem

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 5 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 12 st. C., najniższa plus 3 st. C.

Przepowiednia pogody na niedzielę: W dalszym ciągu bez zmiany. Pogodnie i ciepło.

Kal rzk.: Engelbert M; jutro Czterech Koronatów.

Kal. słow.: Żytomir; jutro Sędziwoj.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75 — Apteka Sapieżyńska, pl Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda nr. 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22 — Apteka „Pod Opatrznością Boską", ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w dniu 10 bm. pp. Kazimierz i Helena z Wieklińskich Bogajewscy, zamieszkali przy Wałach Leszczyńskiego 5. — Państwo Bogajewscy znani są w szerokich kołach naszego miasta, zwłaszcza ze swej akcji społecznej i dobroczynnej, wykonywanej bez wysuwania się na czoło organizacyj, lecz cichej i skromnej, a niemniej skutecznej. Z dumą i zadowoleniem spoglądać mogą Jubilaci również na owoce swej pracowitości, dzięki której z skromnych zaczątków zdołali stworzyć poważną placówkę przemysłowo-kupiecką (fabryka i skład odzieży męskiej i chłopięcej przy St Rynku 77), chlubnie znaną nietylko w kraju, lecz również zagranicą. Podkreślić bowiem wypada, że z uroczystością srebrnych godów zbiega się również druga uroczystość, a mianowicie 30-lecie pracy zawodowej p. Bogajewskiego. Msza św. na intencję Jubilatów odprawioną zostanie dnia 10 bm. o godz. 10 w kościele św. Wojciecha. Do licznych życzeń jakie napłyną, redakcja nasza dołącza również od siebie serdeczne „Ad multos annos".

— * **P. Hanka Wańska,** utalentowana uczennica prof. Potemskiego, z którego szkoły wyszła również dr. Roesslerówna, przebywa obecnie w Warszawie, gdzie została zaangażowaną do teatru „Nowości".

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Drugi Wszechpolski Kongres Muzyczno-Liturgiczny.** Kongres muzyki religijnej w Krakowie rozpocznie się w niedzielę, 22 bm. o godz. 10 sumą w katedrze wawelskiej. Szczegóły podaje „Muzyka Kościelna". Karta uczestnictwa 10 złotych (wolny wstęp na wszystkie uroczystości kongresowe, zniżki kolejowe w drodze powrotnej, ulgi w hotelach i restauracjach).

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa".** Żądać w aptekach i drogerjach. nw 6 [illegible]

Należność tę zaleca się przesłać na P. K. O. Kraków 409 512 i zachować kwit.

— * **Tow. Młodych Przemysłowców.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 9 bm. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad referat p. Jana Pantoflińskiego, referenta Izby przem.-handlowej, na temat: „Gospodarcze warunki kryzysu na Ziemiach Zachodnich i związane z tem środki zaradcze".

— * **Z Polskiego Stow. Kobiet z wyższem wykształceniem.** Oddział poznański odbędzie dnia 25 bm. o godz. 19 w sali Tow. Przyjaciół Nauk, ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 nadzwyczajne walne zebranie. Na porządku obrad m. in. sprawozdania, wybór zarządu i wolne głosy. W razie nieprzybycia odpowiedniej ilości członkiń, odbędzie się o godz. 19,30 następne walne zebranie bez względu na ilość obecnych.

— * **Sodalicja Pań Akademiczek.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 11 w lokalu Kat. Związku Polek, św. Marcin 68. II ptr. — Nabożeństwo sodalicyjne o godz. 9 w kaplicy p. Żółtowskiej, ul. Zielona 2, dom ogrodowy parter.

— * **Zebranie publiczne handlarzy targowych** odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 12,30 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Tematem obrad sprawa hali targowych.

— * **Hufiec Młodych Rozwojowców.** W sobotę, 7 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Księgarni św. Wojciecha (Hotel Rzymski), Al. Marcinkowskiego 22 zebranie plenarne. — Podaje się do wiadomości, że przy Hufcu utworzono Sekcję Młodzików, do której przyjmuje się młodzież męską od 14 roku życia. Młodzi zainteresowani ruchem antyżydowskim, zechcą przybyć na zebranie informacyjne, które się odbędzie w poniedziałek, 9 bm o godz. 17 w sekretarjacie przy Al. Marcinkowskiego nr. 24 (dom ogrodowy).

— * **Katolickie Koło Pań** przypomina członkom o tygodniowych zebraniach co poniedziałek w biurze św. Marcin 68 między godz. 4—7; wspólne czytanie i przygotowywanie odzieży dla bezdomnych.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— * **Korporacja akademicka „Merkuria"** urządza dziś, to jest w sobotę o godz. 21 w Bazarze wieczorek taneczny na rzecz bezrobotnych i ubogich miasta Poznania. Ceny biletów tylko 5 zł, a dla akademików 3 zł. Świetna orkiestra i doskonały a tani bufet.

— * **Koło Chemików Stud. U. P.** Zwyczajne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 12 bm. o godz. 19,15 w Coll. Minus na sali chemicznej.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Tow. gimn. „Sokół" w Naramowicach** urządza w niedzielę, dnia 8 bm. w sali p. Urbańskiego przedstawienie amatorskie p. t. „Gwiazda Syberji". Początek o godz. 18,30, poczem zabawa taneczna — O łaskawe przybycie szan. obywateli jak najuprzejmiej prosi Zarząd.

— * **Tow. gimn. „Sokół" Poznań-Jeżyce** urządza w sobotę, 7 bm. zabawę w sali druha Jaszyka przy ul. Kraszewskiego 16. Początek o godz. 20.

— * **„Sokół" w Ratajach.** Zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 7 bm. o godz. 20.

WYSTAWY

— * **W salonie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (przy pl. Wolności 18) mieści się od 1 bm. wystawa kolekcyjna Władysława Roguskiego, która obejmuje madonny portrety, kompozycje i grafikę; dalej rzeźby Wawrzyńca Kaima i kolekcję akwarel Jerzego Rupniewskiego, który, wróciwszy z Jugosławji, wystawił swój najnowszy dorobek artystyczny. Pozatem wystawa bieżąca, w której udział biorą: Mazurkiewicz, Nehring i Ossecki; architekturę reprezentuje Stanisław Kirkin. — Salon otwarty w dnie powszednie od godz. 11—17; w niedziele i święta od godz. 12 do 15. Wstępne 1 zł, dla młodzieży 50 gr.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Polski Czerwony Krzyż** przypomina o herbatkach, które odbyć się mają dzisiaj i jutro, na cele sanitarne, w b. salonie Artystów Plastyków przy pl. Wolności 14 a. Początek w sobotę o godz. 19, w niedzielę o godz. 17.

— * **Na rzecz bezrobotnych powstańców** urządza Tow. Powstańców i Wojaków z Śródmieścia jutro, 8 bm. o godz. 18 w sali „Boulevard" przy pl. Nowomiejskim nr. 5 wielki koncert. Będą występy własnej orkiestry oraz popisy Chóru im. Chopina.

— * **Pocztowe Towarzystwo Literacko-Artystyczne** urządza w dniu 14 bm. o godzinie 20 w sali amarantowej Pozn. Kolei Elektr. przy ul. Słowackiego wieczór muzyczny, na którego program składają się utwory muzyki lekkiej w wykonaniu orkiestry smyczkowej i dętej oraz kwartetu wokalnego Tow. Zysk z tego koncertu przeznacza się na rzecz bezrobotnych.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Związek Towarzystw Ogrodów Działkowych Rzeczypospolitej Polskiej w Poznaniu** ma jeszcze w nowo organizującym się ogrodzie działkowym przy ul. Warszawskiej i Krańcowej działki do oddzierżawienia. Reflektanci zechcą nadesłać wnioski o przydzielenie działki wzgl. przybyć osobiście z wnioskiem w tym celu do biura wyżej wymienionego Związku Park Wilsona (palmiarnia), wejście z ul. Matejki, gdzie działki zostają wydzierżawiane.

— * **Komenda Poznańskiej Drużyny Błękitnej** wzywa wszystkich swoich członków do gremjalnej zbiórki dnia 8 bm w niedzielę o godz. 9.30 rano przy ul św. Marcina 65, celem wzięcia udziału w mszy św. w kościele św. Marcina, za zmarłych Hallerczyków oraz w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej przez p. gen. Józefa Hallera.

— * **Tydzień Polskiego Białego Krzyża,** który się odbył niedawno w Poznaniu, przyniósł dochodu ze zbiórek i imprez łącznie 3 507.54 zł, czysty zaś dochód wyniósł 2 053,77 zł, którą to kwotę przeznaczono w całości na prowadzenie kursów dla analfabetów-żołnierzy oraz świetlic żołnierskich w garnizonie poznańskim — Zarząd Okręgu Wielkopolskiego P. B. K. składa serdeczne podziękowanie wszystkim ofiarodawcom oraz tym, którzy czynem i pracą przyczynili się do zebrania wymienionych funduszów.

— * **Z okazji 5-lecia istnienia zniazda II Harcerskich Drużyn Żeglarskich im. komandora Florjana Hłaski** odbędzie się jutro, 8 bm o godz. 10 min 30 w sali kasyna oficerskiego O. K. VII przy pl. Działowym obok kościoła garnizonowego uroczysta akademja. Wszystkich sympatyków oraz przyjaciół harcerstwa morskiego zaprasza Komitet obchodu.

— * **Do wszystkich pp. kupców m. Poznania!** Komitet niesienia pomocy biednym i bezrobotnym na miasto Poznań podaje wszystkim kupcom do łaskawej wiadomości, że wydaje bezrobotnym bony żywnościowe, z któremi zgłaszać się będą do któregokolwiek składu żywnościowego po towar. Bon taki musi mieć pieczątkę Komitetu parafjalnego oraz własnoręczny podpis siostry. Zrealizowane bony należy przesłać z rachunkiem do Komitetu do spraw bezrobocia na m. Poznań do centralnego biura P. O. „Caritas" przy Nowym Rynku 13, tel. 55-88 i 16-80.

— * **Baczność Powstańcy i Wojacy Łazarz-Górczyn.** Z okazji 600-nej rocznicy bitwy pod Płowcami, miesiąca propagandy Górnego Śląska — jakoteż w odpowiedzi senatorowi Borahowi w sprawie granic Polski — bierzemy udział w wielkiej manifestacji w dniu 7 bm. W tym celu zarządza się zbiórkę w sobotę od godziny 17.30 na Rynku Łazarskim, skąd wymarsz ze sztandarem na plac Wolności później na akademję. Czapki i odznaki obowiązkowe — Zarząd.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Obniżka czynszów dzierżawnych w domach magistrackich.** Na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej, jak wiadomo, przewodniczący podał do wiadomości, że Magistrat zdecydował się obniżyć czynsze dzierżawne w domach magistrackich o 15 proc. Komunikat ten wymaga pewnego wyjaśnienia czy uzupełnienia. Decyzja Magistratu odnośnie obniżki czynszów dzierżawnych dotyczy nie wszystkich domach magistrackich, a tylko niektórych, w szczególności zaś: 1) domów miejskich przy ul. Marszałka Focha, naprzeciw kościoła łazarskiego, 2) przy ul. Marszałka Focha, narożnik ul. Berwińskiego oraz 3) domu miejskiego na Chwaliszewie 15. Nadto postanowił Magistrat zastosować obniżkę czynszów do 15 proc. także dla lokatorów, zamieszkałych w nowo wybudowanych domach robotniczych przy ul Rolnej, Wspólnej, w Górczynie, przy Warowni Radziwiłła, na Zawadach, przy Drodze Urbanowskiej i przy ul. Wyspiańskiego 35, w tych domach jednak tylko dla tych lokatorów, którzy są obecnie bezrobotnymi. Obniżki w ostatnich wypadkach traktować się będzie indywidualnie na wnioski tychże lokatorów.

— * **W sprawie prześladowań w Hiszpanji.** Dnia 5 bm. wręczyła Archidiecezjalna Liga Katolicka w Poznaniu J. E. ks. Kardynałowi-Prymasowi 2 tomy protestów w sprawie prześladowań chrześcijaństwa i Kościoła katolickiego w Hiszpanji. Protesty były podpisane przez 1 316 organizacyj i 309 945 osób.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Pociąg rozbił wóz z burakami i zabił konia.** Na torze kolejowym Poznań-Zbąszyń w pobliżu stacji kolejowej w Plewiskach w pow. poznańskim pociąg próbny nr. 325 P. najechał na wóz z burakami p. Stefana Freudenreicha, właściciela majątku Plewiska. Powoził fornal Idzi Andrzejewski. Podczas najechania wóz został rozbity na drobne szczątki a koń został zabity. Ofiar w ludziach nie było. (k.)

— * **Pożar w Dymaczewie Starem.** W Dymaczewie Starem w pow. poznańskim wybuchł ogień w zabudowaniach p. Augusta Benscha. Z dymem poszła stodoła z tegorocznem żniwem i narzędzia rolnicze. Straty pogorzelowe ocenia się na 20 tys złotych. Przyczyny powstania pożaru nie stwierdzono. (k.)

— * **Ciężki wypadek przy pracy.** W Domu Akademickim przy Wałach Leszczyńskiego 6 uległ wypadkowi przy pracy elektromonter Michał Papla. W chwili gdy p. Papla na wysokości około 5 metrów zajęty był pracami instalacyjnemi, rozsunęła się drabina, a spadający elektromonter zawisł nogą między szczeblami. Odniósł przytem poważniejsze obrażenia i złamał nogę, wobec czego Pogotowie Lekarskie (tel 55-55) przewiozło go po doraźnym opatrunku do lecznicy miejskiej. (k.)

— * **Samochód najechał na cyklistę.** Na szosie między Grodziskiem a Rakoniewicami samochód P. Z. 44 706 własność p. Walentego Stasika z Poznania, kierowany przez szofera Józefa Pyszkowskiego, najechał jadącego rowerem mieszkańca Augustowa w pow. śmigielskim p. Antoniego Modczyka. Poranionego cyklistę, lat 69, przewieziono do szpitala w Grodzisku, gdzie zmarł następnego dnia. Narazie nie stwierdzono, kto zawinił. (k.)

— * **Wypadek przy pracy.** W firmie Brzeski-Auto uległ wczoraj wypadkowi przy pracy monter Antoni Urbański. Trybyby urwały p. Urbańskiemu palec. Ofiarę wypadku opatrzyło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55). (k.)

— * **Pożary.** W Obielewie w powiecie szubińskim wybuchł ogień w zabudowaniach p. Franciszki Pietrzakowej. Z dymem poszła stodoła, szopa i narzędzia rolnicze, wartości 40 tys. złotych. — W Czarnotkach w powiecie średzkim spłonął dom mieszkalny na tamtejszym majątku. Straty ocenia się na 15 tys. złotych. Przyczyny obu pożarów nie stwierdzono. (k.)

— * **Najechany przez wóz ciężarowy.** Na ul. Długiej parokonny wóz ciężarowy naładowany węglem najechał 16-letniego Czesława Szczerkowskiego, mieszkającego przy ul. Długiej. Młodzieńca, który podczas wypadku złamał prawą rękę i nogę odstawiono do pobliskiego szpitala Przemienienia Pańskiego. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Znaleziony wózek.** Na ul Prusa znaleziono czterokołowy wózek ręczny, który znajduje się w przechowaniu u p. Stanisławy Pokornowskiej przy ul. Prusa 18. Właściciela wózka nie zdołano narazie odszukać. (k.)

— * **Kradzieże i włamania.** Przy św. Marcinie 63-67 włamali się nieznani złoczyńcy do mieszkania p. Marji Kruczkowskiej. Łupem włamywaczy padło tuzin srebrnych łyżeczek, damski zegarek bransoletkowy, dwa pierścionki, srebrne noże i widelce, bransoletka z granatami, obrączka ślubna z złota, znaczona M. K. 1912 i inne przedmioty, wartości 600 zł. — Większej kradzieży z włamaniem dopuszczono się w mieszkaniu p. Marji Sokolnickiej przy Podgórnej 10 a. Łupem złodziei padła bielizna i odzież wartości 1500 złotych. (k.)

— * **Kradzież haftów z wózka.** P Annie Nowickiej (Rybaki 7) skradziono z wózka ręcznego kosz z koronkami i haftami wartości 300 zł. (k.)

— * **Systematyczne kradzieże w „Antykwarjacie".** W firmie „Antykwarjat", prowadzonej przez p. prof. Mieczysława Ostrowskiego na ul. Woźnej 12, poczęły ginąć od pewnego czasu książki. Wkrótce okazało się, że p. prof. Ostrowski padł ofiarą systematycznych kradzieży książek dokonywanych przez dłuższy czas. Skradzione za około 2 tys. zł książki znaleziono częściowo u Czesława Kubiaka przy ul. Kopernika 5. Kubiak sprzedawał je do innych antykwarjatów. (k.)

JARMARKI

— * **Rawicz.** W środę, dnia 11 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Teatr.) W niedzielę, dn. 8 bm. zjeżdża do naszego miasta znakomity zespół Teatru Nowego z Poznania, który w sali Hotelu Europejskiego da dwa przedstawienia, a to o godz 3,30 po poł. piękną bajkę dla dzieci p. t. „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów", wieczorem zaś o godz. 8 cieszącą się ogromnem powodzeniem, świetną komedję p. t. „Niespodzianki rozwodowe". Bilety do nabycia w firmie J. B. Lange.

— * **Nowemiasto** nad Wartą. (Pożar.) Przed paru dniami wybuchł w Kolniczkach pow. Jarocin pożar w zagrodzie p. Franciszka Kiela. Dom mieszkalny spalił się prawie doszczętnie wraz z meblami dzierżawcy p Władysława Biniszkiewicza. Straty wynoszą około 14 tys złotych. Budynek był zabezpieczony w K. U. O. tylko na 8 500 zł. Zachodzi podejrzenie, iż dom podpalono.

— (Kradzieże.) P. Józefowi Wojcińskiemu, dzierżawcy dóbr rycerskich w Wolicy Pustej p. Jarocin, skradziono w tych dniach 2 świnie.

— (Z S. M. P.) Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej urządza w niedzielę, dnia 15 bm. przedstawienie amatorskie i zabawę taneczną w sali p. Adolphowej. Czysty zysk przeznaczony zostanie na powiększenie bibljoteki towarzystwa. (an.)

Czwarty odczyt

„Wzdłuż brzegów Pacyfiku"

Przypominamy, że znakomity nasz prelegent-podróżnik, inż. Tadeusz Perkitny wygłosi jutro w niedzielę nowy odczyt p. t. „Wzdłuż brzegów Pacyfiku". Będzie to część czwarta z cyklu jego „Moja włóczęga naokoło świata", w której opowie nam wędrówkę swoją w towarzystwie przyjaciela, inż. Leona Mroczkowskiego przez Chile, Peru, Panamę i Meksyk, na jasnych brzegach Kalifornji, w stolicy filmowej Hollywood, ciekawe awantury japońskie, w piekle chińskiem, ku dżunglom Annamu itd.

Na wykład ten, wysoce interesujący ze względu na temat egzotyczny jak i na osobę prelegenta, pośpieszą niewątpliwie tłumy publiczności.

Wykład ilustrować będą liczne przeźrocza, dokonane ze zdjęć osobistych prelegenta.

Wykład odbędzie się jutro, w niedzielę o godz. 6 po południu w sali 17 Col. Minus, staraniem Koła Leśników Uniw. Pozn.

Bilety w cenie 1.50 zł i 1 zł nabyć można dziś jeszcze w składzie cygar p. Zygarłowskiego przy pl. Gwarnym, lub jutro przy wejściu na salę.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Śpiew. „Lutnia" w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 11.30 na sali druha J. Tritta przy ul. Dębieckiej 40. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich Poznań-Tum.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 15 na sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad m. in. wykład.

— **Koło Śpiewackie „Gędźba" Poznań-Winiary** urządza w niedzielę, 8 bm. w sali restauracji „Urbanowo" zabawę jesienną, połączoną z przedstawieniem amatorskiem. Część czystego zysku idzie na budowę kościoła św. Stanisława Kostki w Winiarach. Początek o godz 18.30.

— **Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych — sekcja kowalska.** Zebranie plenarne 9 bm. o godz. 19 w Domu Rzemieślniczym, pokój 9.

— **S. M. P. Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 9-go bm. o godz 20 w salce parafjalnej.

— **Tow. Czeladzi Szewskiej.** Zebranie miesięczne odbędzie się w poniedziałek, 9 bm. w lokalu zebrań, ul. Ślusarska 6. — Zabawa 15 bm.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł."** Zebranie plenarne nie odbędzie się w tym miesiącu z powodu powszechnej misji w parafjach poznańskich.

— **Klub Introligatorów** zwołuje zebranie informacyjne w sprawie kursów fachowych, na którym wszelkich objaśnień udzieli organizator i kierownik kursów, p. Władysław Grabowski. Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 bm. o godz. 19 w lokalu p. Beyerowej, pl. Bernardyński 2.

— **Wlkp. Tow. hodowli gołębi „Polonia".** W niedzielę dnia 8 bm odbędzie się plenarne zebranie o godz. 10 w lokalu p. Wosińskiego przy ulicy Grunwaldzkiej 22.

— **Koło Absolwentek i Absolwentów IV szkoły wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 7 bm. o godz. 20 w gmachu IV szkoły wydziałowej.

— **Koło Śpiewackie im. Bol. Dembińskiego** urządza w sobotę, dnia 7 bm. o godz. 20 na sali Domu Królowej Jadwigi zabawę.

— **Koło Absolwentów VI szkoły wydziałowej** w połączeniu z Stowarzyszeniem Absolwentów III szkoły wydziałowej urządza w niedzielę, dnia 8 bm. o godzinie 18 w auli VI szkoły wydziałowej przy ul. Różanej, wieczór muzyczny.

— **K. P. H. II harcerskiej drużyny żeglarskiej** urządza wieczorek taneczny w niedzielę, dnia 8 bm. o godz. 18 w kasynie oficerskiem przy pl. Działowym.

— **Tow. Terminatorów Krawieckich.** — Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 8 bm. w lokalu cechu, ul. Szymańskiego 10.

— **I. Poznańskie Zjednoczone Amatorskie Tow. Hodowli Kanarków.** Zebranie odbędzie się 8 bm. o godz. 10 w sali „Pawilon", ul. Podgórna 13.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Radziszewska 5 zł. — Z. Ch. 1,50 zł. — Halinka i Marcelka Golniewiczówne z prośbą o zdrowie babci 3 zł. — Młode Polki, Mechlin, p. Śrem, 5 zł. — J. K. 5 zł. — Jagodzińska 0,50 zł. — N. N. 10 zł. — B. Matysek 5 zł. — Zebrane na srebrnych godach pp. Machyńskich, Września, 36,10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 106,10 złotych.

Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: Drostwo Kopeccy 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 280 zł.

Na bezrobotnych: Urzędnicy Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych Oddział w Poznaniu zamiast upominku z okazji imienin p. dyr. Leonarda Szymańskiego 100 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 692,79 zł.

Na ubogich m. Poznania (dla bezdomnych) złożył p. Aleksander Chybiński z okazji czterdziestolecia swej pracy na niwie społecznej 40 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 90 zł.

TEATRY

Operetka w Poznaniu.

W czwartek, 12 bm. o godz. 20 w odnowionej i gruntownie przebudowanej sali teatru „Uśmiech" ul. Marsz. Focha, gmach P. K. O., odbędzie się uroczysta premjera romantycznej operetki Fr. Lehara p. t. „Kraina uśmiechu". Zespół nowej tej placówki muzycznej, której brak odczuwano już dotkliwie w kulturalnym Poznaniu po zamknięciu Opery, stanowi nielada sensację dla naszego miasta. Kierownictwo muzyczne teatru „Uśmiech" objął osobiście dyr. Zygm. Wojciechowski, co już zgóry zapewnia utrzymanie na najwyższym poziomie artystycznym tak repertuaru jak i wykonania. Wśród ulubieńców publiczności, odtwarzających czołowe role w niezwykle melodyjnem arcydziele Lehara, znajdują się nazwiska pp. Dudziczównej, Fontanównej, Kaz. Czarneckiego, Sendeckiego (reżysera „Krainy Uśmiechu"), Warchalewskiego i in. Dyrekcji udało się pozyskać artystę malarza prof Jarockiego, który czuwać będzie nad stroną dekoracyjno-kostjumową.

W zrozumieniu ciężkiego kryzysu ekonomicznego, przeżywanego przez społeczeństwo, dyrekcja teatru „Uśmiech" ustaliła ceny minimalne, tak zw. „kryzysowe", a mianowicie od zł. 4 50 do 1,—. Przedsprzedaż biletów w Kolekturze Loterji Państw. p. J Langera ul. Fredry hotel Monopol, od dnia 9-go b. m.

Niedzielna popołudniówka

w Teatrze Polskim przynosi zawsze mile przyjmowaną świetną komedję amerykańską „Roksy" w premjerowej obsadzie. Ceny miejsc znacznie zniżone, bo od 40 gr. do 3.50 dają okazję do zobaczenia tego koncertu aktorskiej gry z Zelwerowiczem na czele.

Przedstawienie szkolne

w Teatrze Polskim, t. j. w środę, 11-go o godz. 3 popoł wypełni perła literatury rodzinnej, Al. hr. Fredry „Wielki człowiek do małych interesów". Bilety wstępu na parter i 1 piętro po 1 zł. 2-gie piętro 50 gr., 2 piętro 30 gr sprzedaje kasa teatru stosownie do zgłoszeń.

DZIŚ, W SOBOTĘ, WIELKA REWJA „FONTANKA w SŁOŃCU".

Dziś, w sobotę, dnia 7 listopada r. b., o godzinie 11 wieczorem odbędzie się **w teatrze „Słońce" po raz drugi na ogólne życzenie Publiczności Wielka Rewja Humoru, Tańca i Piosenki** pod hasłem:

„FONTANKA W SŁOŃCU"

W wspaniałej tej rewji, pełnej humoru, werwy i dowcipu, która w ubiegłą sobotę **w „Słońcu" odniosła ogromny sukces artystyczny i kasowy** i zgromadziła **olbrzymie tłumy najwytworniejszej publiczności,** udział przyjmą: przemiła gwiazda Operetki Polskiej **JADWIGA FONTANÓWNA,** najznakomitszy estradowy komik polski, król humoru **LEON WYRWICZ,** który na pierwszym swym występie do łez rozśmieszył wszystkich, przemiły piosenkarz i ulubieniec naszej publiczności **JÓZEF SENDECKI,** oraz znakomity tenor Opery Warszawskiej, Poznańskiej i Lwowskiej **KAZIMIERZ CZARNECKI** w lekkim repertuarze. Część choreograficzną reprezentować będzie świetny **BALET, złożony z 8 urodziwych girls,** który wykona kilka najpiękniejszych tańców. Poza tem w atrakcyjnej tej Rewji udział przyjmie tak popularny dziś w Poznaniu **POZNAŃSKI MISTRZOWSKI KWARTET WOKALNY (St. Roy, Al. Karpacki, Eug. May i Wit. Szpingier),** który wykona najpiękniejsze popularne piosenki swego bogatego repertuaru. Zarówno niezwykle ciekawy, lekki i wysoce urozmaicony program — jak też i nazwiska znakomitych artystów — są najlepszą rękojmią, że dziś znowu będzie w „Słońcu" szumnie, gwarno i wesoło. Orkiestra smyczkowa pod kierownictwem **Dyr. Opery ZYGMUNTA WOJCIECHOWSKIEGO.** — Pragnąc wszystkim bez wyjątku umożliwić podziwianie tej wspaniałej Rewji, **o której z zachwytem mówi całe miasto** — Dyrekcja teatru ustanowiła **minimalne ceny biletów od 1—3 zł.**

Zainteresowanie dzisiejszą Rewją olbrzymie. Przedsprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna nr. 20. Telefon 56-38. zw 11 809

Kursy Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej.

Od 5. 11. rozpoczyna się nowy kurs rytmiki i plastyki dla pań oraz rytmiki i gier rytmicznych dla dzieci w śródmieściu (plac Wolności). Wpisy i informacje w Poznańskim Instytucie Muzycznym, Ogrodowa 4, od 11 do 1 i od 5 do 7. zw 11 761

Teatr Polski

DZIŚ — „Młody las".
Niedziela, 8. 11 po południu „Roxy" po cenach zniżonych.
Niedziela, 8. 11 wiecz. „Młody las".
Poniedziałek, 9. 11. „Lazurowe wybrzeże".
Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Nowy

DZIŚ — o godz 7.15 i 9,15 — Wielka rewja „Humor krzepi".

TEATR OBJAZDOWY

Wł. Brackiego — „Kajzer" Macieja Wierzbińskiego

DZIŚ — Lubawa.
Niedziela — Działdowo.
Poniedziałek — Lidzbark
Wtorek — Brodnica.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU

CO USŁYSZYMY JUTRO W TEATRZE WIELKIM?

Nazwa symfonji sięga daleko w przeszłość. Już w starożytnej Grecji oznacza to słowo konsonans melodyjny. Spotykamy się z tą nazwą na całej przestrzeni wieków. W XVI., XVII. i XVIII. w. symfonja reprezentuje jeszcze bądź to przygrywki instrumentalne pomiędzy aktami w operze (Monteverdi), bądź też całe ustępy instrumentalne w oratorjach i kantatach. Na symfonję w naszem dzisiejszem pojęciu składały się różne czynniki, wykształcone w XVII. i XVIII. stuleciu w innych formach instrumentalnych jak np. w suicie operowej, sonacie, suicie tanecznej etc., a nadewszystko w muzyce kameralnej. Łączył ze sobą różne te elementy J. Stamit z († 1757), przedstawiciel t. zw. szkoły Mannheimskiej, lecz dopiero Haydn ustalił formę symfonji przedbeethovenowskiej.

Mozart komponuje symfonje już od 9 roku życia! Napisał też ich coś około pięćdziesięciu. Najważniejsze znaczenie wszakże posiadają trzy symfonje z r. 1788, t. j. Es-dur, g-moll, i C-dur, ta ostatnia nazwana Jowiszową (Jupiter-Symphonie). Słynna jest jeszcze z tego, że finał zbudowany jest w formie fugi. Symfonje Mozarta ciążą ku przeszłości i od symfonji Beethovena, rzecz jasna, różnią się diametralnie. To zupełnie coś innego. Różnica jest tak wielka — jak różne chyba są... fryzury Mozarta i Beethovena. Mozart hołdował wykwintnemu sposobowi życia. Zewnętrznie nie różnił się w ubiorze od ówczesnych dobrze ubranych gentlemanów. Beethoven, mimo wszystko, towarzysko miły nie był i w salonie zachować się nie umiał lub też nie chciał umieć. Robił to nieraz umyślnie, by tem zaznaczyć swoją niezależność artysty. Współczesne pokolenie artystów ma napewno pod względem towarzyskim więcej cech wspólnych z Mozartem. Trudno by było zachwycać się Beethovenem jako... salonowcem.

Któryś z krytyków wyraził się, że w naturze Mozarta towarzyszył „duchownemu" i „mędrcowi" zawsze „kawaler o skłonnościach rycerskich". Istotnie „dobre formy" rzeczywiście nigdy nie opuszczały Mozarta, cokolwiekby komponował. Najgłębsze porywy natchnienia zamyka w wykwintnej i pięknej formie. Dlatego to Mozarta tak nie lubili schyłkowcy XIX. w., a Wagner omal że nie klepał go po ramieniu protekcjonalnie! Z wykwintu formy robiono Mozartowi zarzuty! Wytykano mu wielostronność talentu, a kazano zachwycać się symfonjami Brucknera, który z trudem umiał sklecić pieśń. Nie rozumiano, skąd ktoś mógł nazwać symfonję C-dur — Jowiszową! Rzeczywiście, gdy wrzask wagnerowskiej blachy miał być ucieleśnieniem potęgi geniuszu twórczego, to Mozart przepadał. Ale dziś widzimy uzasadnienie nazwy chociażby w tem, że symfonja C-dur błyszczy jak planeta Jowisz pośród upadłych już gwiazd, niezawsze pierwszej wielkości, zalecanych natarczywie przez zły gust końca ubiegłego stulecia.

Symfonja h-moll Schuberta, znana jako „niedokończona", napisana została w r. 1823. Partyturę symfonji ofiarował autor styryjskiemu „Musikverein" w dowód wdzięczności za mianowanie go członkiem honorowym. Dzieło ujrzało światło dzienne dopiero 17. 12. 1865 pod dyrekcją J. Herbecka, i to wykonane jeszcze z manuskryptu! Schubert napisał tylko dwie części, trzecią scherzo znamy w szkicu fortepianowym. Powód nieukończenia dzieła nie jest bliżej znany, w każdym razie nie była tego powodem śmierć, zaszła dopiero w 1828 r.

Kamil Saint-Saens jest znanym kompozytorem. Ktoś o nim powiedział, że „muzyka jego jest z ducha niemiecka a tylko przez patrjotyzm francuska". Napisał m. in. dwa koncerty wiolonczelowe z którego op. 33 a-moll stał się popularny w stosunkowo ubogiej literaturze koncertowej wiolonczelowej.

Suita Czajkowskiego „Dziadek do Orzechów" powstała z ustępów baletu pod tym tytułem, osnutego na słynnej i pełnej wdzięku bajce E. T. A. Hoffmanna. Jest to szereg tańców charakterystycznych, między któremi w walcu zwraca uwagę piękne użycie waltorni.

Dr. T. S.

POZNAŃ JAKO CENTRUM POLSKI 125 LAT TEMU

Upływa właśnie rocznica dnia, w którym przybyli do Poznania generałowie Dąbrowski i Wybicki, aby z ramienia Napoleona wezwać naród polski do zbrojnego czynu. Chwilę tę przedstawia p. Janusz Staszewski na podstawie nieznanego dotychczas pamiętnika i papierów po generale Dąbrowskim.

Mija właśnie 125 lat od chwili, jak Poznań stawał się sercem odradzającej się Polski. Wtedy to bowiem, 6 listopada 1806, roku w mury Poznania wjeżdżali gen. Dąbrowski i Wybicki, przywożąc budzące nadzieję obietnice cesarza Napoleona w sprawie odzyskania niepodległości. Teraz dopiero wschodziła plonem praca legjonów Dąbrowskiego. Teraz dopiero na ziemię polską mogli przybyć ci ludzie, którzy ją porzucili, aby pod włoskiem niebem i pod obcemi znaki, ale w polskim mundurze, walczyli za ojczyznę. Kilkakrotnie zawiodły nadzieje, zawierane traktaty nic o Polsce nie mówiły, choć krew polska przelewała się obficie. Teraz dopiero sprawa polska stawała się aktualną a to po ostatnich perypetjach polityki pruskiej.

Prusy obawiały się o swe terytorjalne nabytki osiągnięte kosztem swych sojuszników i Polski, którą zdradziły w 1792 r., gdy po solennym traktacie zaczepno-odpornym, uprzednio popychając Polskę do walki z Rosją następnie pomocy odmówiły, a co gorsza w porozumieniu z Rosją przeciw Polsce wystąpiły i zagarnęły Wielkopolskę. W dwa lata później w 1795 r. w podobny sposób zdradziły Prusy Austrję, na własną rękę zawierając pokój i uzyskując nabytki terytorjalne w Nadrenii. W 1805 r., zastraszone ze strony Rosji podniesieniem sprawy polskiej, przystąpiły do koalicji przeciw Francji, aby wnet po pogromie austerlitzkim wycofać się i przejść na stronę Napoleona. Zkolei gdy Francja nie liczyła się zbytnio z tak niepewnym sojusznikiem i kosztem Prus zamierzała się porozumieć z Anglją. Prusy wystąpiły do wojny i rozbite zostały pod Jeną. Wtedy to Napoleon, stanąwszy w Berlinie, zajął się sprawą polską.

Już w początkach kampanji wezwał do swej kwatery głównej Dąbrowskiego z Włoch. Teraz Dąbrowski dogonił armję i stawił się przed oblicze cesarza, który skwapliwie wypytywał go o stosunki panujące w Polsce i czy Polska mogłaby w zamian za niepodległość dać 40 000 żołnierza. Napoleonowi bowiem obecnie zależało na Polsce. Był on zdala od Francji, a dla swej armji potrzebował posiłków i oparcia się na sojusznikach naprawdę wiernych. Narazie Polakom nic nie obiecywał, ale chciał ażeby sami stworzyli fakt dokonany swego odrodzenia. Widać to wyraźnie z rozmów cesarza z Dąbrowskim i Wybickim, że chce mieć 40 tysięcy posiłkowego wojska polskiego, a na tem opierając się, dopiero zajmie się sprawą polską. Wedle współczesnej tym wypadkom relacji pamiętnikarskiej Dąbrowskiego Napoleon miał rzec, że ani on, ani Francja nigdy nie uznawali rozbiorów, a „obecnie jest jego myślą przywrócić Polsce byt polityczny, lecz chciałby się przekonać czy Polacy warci są jego opieki i czy odzyskanie egzystencji zgadza się z powszechnym życzeniem narodu".

Takie postawienie sprawy było zupełnie uczciwe. Cesarz nie znał Polski jako takiej, znał tylko drobną cząstkę tego społeczeństwa: legjonistów, którzy się w jego szeregach bili, i bili dobrze. Wiedział więc tylko, iż Polacy będą stanowili dobry materjał żołnierski. Dlatego przodem wysyła Dąbrowskiego wraz z Wybickim, ażeby naród porwali do broni i zachęcili do wypowiedzenia się za Francją. „Nie zgłębiajmy zamysłów jego (tj. cesarza) — głosiła odezwa — starajmy się być godnemi jego wspaniałości... Polacy! od was zawisło istnieć i mieć Ojczyznę!" Temi słowy wołał do narodu Dąbrowski, a wspominając swój legjonowy wysiłek dodawał, że właśnie ci jego legjoniści „dali cesarzowi pierwsze wyobrażenie o duchu i charakterze Polaków". Zaraz też po wydrukowaniu tej odezwy w Berlinie, ruszyli obadwaj przywódcy w drogę w ślad za przedniemi strażami wojsk francuskich. Rankiem 5 listopada stanęli oni we Frankfurcie nad Odrą i tu od przyjaznego dla Polaków marszałka Davoust'a dowiedzieli się, iż Poznań już od 3-go zajęty jest przez jego oddziały. Wnet przeto ruszył dalej Dąbrowski ze swym towarzyszem.

Droga ich przez ziemie polskie, od granicy do Poznania jednym była triumfem. „Goniec jadący przodem dla obstalowania koni zostawiał proklamację po wszystkich stacjach i tym obwieścił powszechnie przyjazd generała. Przyjmowano i witano go wszędzie z największym uniesieniem. Lud i gromady całe biegły na spotkanie go, na widok jego malowała się radość we wszystkich twarzach. Gdy wjeżdżał do Poznania mieszkańcy oświecili miasto. Kupy ludzi różnego wieku i płci zapełniły ulice. Orszak młodzieży szlacheckiej wyjechał na koniach naprzeciwko niego i w triumfie wprowadził do miasta. Mieszczanie wyprzęgłszy konie sami ciągnęli powóz jego, aż do domu, który na przyjęcie jego był przygotowany (tj. do pałacu Mielżyńskich). W całym powietrzu rozchodził się powszechny głos: Niech żyje najjaśniejszy cesarz! Niech żyje Polska! Szef szwadronu Exelmans wyjechał także na spotkanie generała. Nie mógł się dosyć wychwalić zapału, który ożywiał Polaków dążących do odzyskania bytu i odrodzenia się swojego. Po wszystkich ulicach dała się natychmiast słyszeć znana w Polsce piosneczka: Marsz, marsz Dąbrowski, którą ułożył Wybicki gdy po raz pierwszy ujrzał wojsko polskie na obczyźnie w 1797 r.".

Wykorzystując ten powszechny zapał zaraz przystąpił Dąbrowski do organizowania państwa polskiego. Ujął w swe ręce administrację, przydzielając istniejącym władzom pruskim dozór w osobach znanych patrjotów, którzy narazie mieli pilnować swych wrogów, aby nic na szkodę Polsce nie działali a obejmować kolejno urzędy w miarę zapoznawania się ze sprawami i sposobem urzędowania. Nie uchroniło to w zupełności od pewnych utrudnień dla polskości, dało jednak rezultaty o tyle, że w wielu wypadkach utrącono robotę przeciwników i pilnowano własnych interesów.

Wraz z opanowaniem administracji rozpoczął Dąbrowski pracę przygotowawczą nad organizowaniem armji. W departamencie poznańskim po miastach Gnieźnie, Rogoźnie, Kościanie i Lesznie formowały się cztery regimenty piesze i dwa konne. Podobnie w sąsiednim departamencie kaliskim zrzucono w dniu 9 listopada 1806 jarzmo pruskie samorzutnie, bez pomocy Francuzów wypędzając Niemców i ujmując władzę. I tu równie jak w poznańskiem stworzono cztery pułki piesze i dwa konne: w Kaliszu, Warcie, Piotrkowie i Częstochowie. Z Poznania, który teraz staje się ośrodkiem całego ruchu powstańczego i militarnego rozchodzą się na całą Polskę zaboru pruskiego rozkazy tworzenia armji. W miarę zajmowania terenów przez wojska francuskie, mają tworzyć siłę zbrojną: w Bydgoszczy — generał Kosiński, w Warszawie generał Woyczyński, w Płocku — generał Zieliński, w Białymstoku — gen. Krasiński i Giełgud. Jednocześnie z formowaniem siły zbrojnej mają powstawać tak jak w Poznaniu i Kaliszu jednostki polskiej administracji i opanowywać sytuację krzewiąc wszędzie zapał ku sprawie polskiej przy boku Napoleona. Jak przed wiekami tak i obecnie staje się Poznań kolebką odradzającej się Polski. Wielkopolska zrozumiała, iż niepodległość można odzyskać tylko przez zdecydowany czyn walki zbrojnej. Jedyni też Wielkopolanie postawili Napoleona wobec faktu dokonanego, stając odrazu do walki o niepodległość.

Poznań.

Janusz Staszewski.

Pisma nadesłane

„Śpiewak". Nr. 10. Treść: S. M. Stoiński: „Akcja odczytowa w zespołach śpiewaczych". — M. Assanka-Japoll: „Moje spotkanie z Ludomirem Różyckim". — Dr J. Niezgoda: „Śpiewniki dla zespołów śpiewaczych". — Czechosłowacki chór męski „Opus" w Katowicach. — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna. — Nadesłane nuty i książki. — Komunikaty Rady Naczelnej Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych. — Sprawozdanie Wydziału Związku Śląskich Kół Śpiewaczych z akcji budowy pomnika Moniuszki w Katowicach. — Komunikaty i wiadomości z Polskich Związków Śpiewaczych. — Wspomnienia pośmiertne.

ŻYCIE KULTURALNE

PODZIEMNY KRAKÓW

Z Krakowa donoszą nam:

Ciekawego odkrycia dokonano na naszym Rynku głównym, słynnym Rynku krakowskim, który „sto tysięcy luda zmieści, jeszcze przestronny", a jest jednym z najpiękniejszych placów w Europie środkowej. Gdy przy robotach ziemnych rozgrzebano powierzchnię, ukazał się pod dwumetrową mniejwięcej warstwą gruzu i rumowiska: pierwszy bruk Krakowa „murowanego". Pochodzi on z czasów Kazimierza Wielkiego, ale to nie koniec. Pod tymże brukiem ukazał się gruby pokład ciemnego osadu, a w nim kości zwierząt, odłamki naczyń, strzępki tkanin, resztki roślin i różne odpadki pożywienia.

Odkrywka ta będzie oczywiście zbadana jak najstaranniej. Pozwoli ona przecież odtworzyć w najprzeróżniejszych szczegółach ważny fragment kultury ówczesnego Krakowa. „pra-Krakowa" można powiedzieć, bo nie ulega kwestji, że szczątki te pochodzą z pierwszych czasów naszego miasta.

Otóż znamienity historyk prof. dr W. Semkowicz oraz tyle zasłużony pionier ochrony przyrody prof. dr W. Szafer wystąpili z projektem, aby z odkrywki tej zrobić rezerwat, t. j. zachować ją, trzy ściany wyprawić betonem, czwartą zaś zostawić odkrytą do oglądania. Z wierzchu pokryłoby całą pokrywę grubem szkłem i urządzonoby wejście po schodkach w dół. Krakowowi przybyłaby nowa osobliwość, a koszt jej pokryłby się z okładem przez pobieranie wstępów. Plan jest wyborny i chyba będzie urzeczywistniony.

K. T.

NAUKA

Belgijski uczony w Polsce. Profesor Henryk Grégoire, dziekan wydziału filozoficznego Uniwersytetu w Brukseli, bawił w Wilnie, gdzie wygłosił odczyt o życiu na dworze bizantyńskim w V. stuleciu pt. „Od Eudoksji do Pulcherji". (nw)

TEATR

Reinhardt wraca do Schillera. Z Berlina donoszą nam: W Deutsches Theater wystawił Reinhardt sztukę „reportażową" osnutą na tle znanej wojennej powieści Amerykanina Hemingwaya (ukazała się ona i w przekładzie polskim) której treścią są przygody ochotnika amerykańskiego w armji włoskiej. Rolę tytułową grała Kaethe Dorsch (tytuł przeróbki brzmi: „Kat"). Mimo wybornej gry sukces kasowy był tak mizerny, że Reinhardt wycofał co prędzej „Kat" i wystawił . . „Intrygę i miłość". Wznowienie jest oparte na znakomitej grze aktorów i stało się sensacją. Starego Millera gra Kloepfer, prezydenta Forster, Ferdynanda Paul Hartmann. Osobną sensacją jest to, że Millerową gra Lucie Hoeflich, niezapomniana jeszcze do dzisiaj Luiza, zaś Luizę jej córka, Urszula Hoeflich, młodziutkie pełne wdzięku stworzenie, a gra z niemałą siłą dramatycznego wyrazu, która świadczy że w tym wypadku talent uległ prawom dziedziczenia. (bt)

MUZYKA

Polscy szopeniści w Paryżu. Z początkiem roku przyszłego odbędzie się w Paryżu wielki turniej pianistyczny, na którym wykonane będą dzieła Chopina. Udział wezmą najwybitniejsi pianiści polscy. Turniej ten będzie stanowił część uroczystości chopinowskich, jakie zaczynają się już we wrześniu w Paryżu, z powodu setnej rocznicy przybycia Chopina do stolicy Francji.

POLONICA FRANCUSKIE

Zapomniany bohater. Dbała o aktualność „Ilustracja Polska" z okazji polsko-francuskich uroczystości w Poznaniu przynosi artykuł p. W. Charkiewicza pt. „Bohaterzy dwu narodów. W służbie Polski i Francji". Autor kreśli dwie sylwetki: Józefa Ludwika Hauke-Bosaka i Marji Antoniny Lix (o której zamieścił obszerny artykuł nasz Dział). Oboje brali udział w polskich walkach powstańczych 1863 roku i w wojnie francusko-niemieckiej 1870/71 roku. Postać J. Haukego warta jest uwagi i pamięci. Syn generała Henryka Haukego, adjutanta rosyjskiego następcy tronu, kuzyn Aleksandra II miał w żyłach krew polską, bo matką jego była Karolina ze Steinkellerów. Wychowywał się w rosyjskiem środowisku arystokratycznem, blisko cesarskiego dworu, ukończył Korpus Paziów i rozpoczął świetną karjerę wojskową. Stacjonuje z pułkiem swym w Warszawie i tu dzięki swym krewnym, uczy się po polsku mówić i myśleć. Kiedy w roku 1863 wybucha powstanie pułk Józef Hauke zgłasza się do walki u rządu powstańczego. Jako kuzyn cara przyjęty był z początku podejrzliwie, ale wkrótce uzyskuje nominację na generała i pod pseudonimem Bosaka dowodzi siłami powstańczemi w woj. krakowskiem i sandomierskiem. W marcu 1864 jego oddział zostaje rozbity pod wsią Ludy, a ranny generał wywieziony do Galicji. Po wyjeździe zagranicę gen. Bosak-Hauke poznaje Garibaldiego, a w roku 1870 zostaje pod jego dowództwem brygadjerem I brygady armji Wogeskiej. Zginął w bitwie z Niemcami 21 stycznia 1871 roku. Podobizny gen. Bosaka i M. Lix zdobią ciekawy ten artykuł o bohaterach dwu narodów. (tk)

Wczorajsze zajścia w Warszawie

Prowokacje żydowskie — Zamknięcie uniwersytetu

Punktem kulminacyjnym manifestacyj antysemickich na uniwersytecie warszawskim — jak już pokrótce donosiliśmy — był dzień wczorajszy. Żydowska bowiem bojówka, która w zajściach czwartkowych dostała dobrą nauczkę, wystąpiła wczoraj z ofensywą, chcąc pomścić czwartkową porażkę. Wspólnie ze studentami Żydami działali żydowscy tragarze oraz męty żydowskiej dzielnicy.

Atak bojówki żydowskiej.

Zajścia zaczęły się na uniwersytecie, gdzie koło godz. 10 wtargnęła banda żydowskich bojówkarzy, uzbrojonych w laski. Gdy po skończonych wykładach studenci Polacy schodzili z audytorjów do hallu, żydowscy bojówkarze zaczęli atakować.

Wiadomość o napadzie szybko rozniosła się po całym terenie uniwersytetu, ściągając do hallu studentów Polaków. W czasie bijatyki Żydzi zostali poważnie poturbowani.

Interwencja rektora.

W tym momencie zjawił się rektor uniwersytetu, prof Łukasiewicz i przemówił do oburzonych studentów, nawołując do spokoju, przyczem wymógł zgodę studentów Polaków na wypuszczenie żydowskiej bojówki z hallu bez bicia, pod warunkiem wszakże, że Żydzi oddadzą dobrowolnie pałki i laski, oraz opuszczą dziedziniec uniwersytecki.

Utworzono tedy szpaler, przez który przepuszczano Żydów, odbierając im laski. Jednak Żydzi idąc w stronę bramy, ukrytemi pod płaszczami laskami, powybijali szyby w oknach Bratniej Pomocy i biur uniwersytetu, oraz zniszczyli wszystkie wiszące na sąsiednich gmachach gablotki kół naukowych, oraz stowarzyszeń studenckich, tłukąc szyby i zdzierając wiszące w gablotkach ogłoszenia.

Na to studenci Polacy zareagowali atakiem na przechodzących w dziedzińcu uniwersytetu studentów żydowskich, którym odcięto odwrót w stronę bramy. Wywiązała się gorąca walka, w której poważnie poraniono laskami i kamieniami kilkunastu Żydów. Kilku pobitych zemdlało, wobec czego zostali oni przeniesieni do pobliskiego szpitala św. Rocha, gdzie udzielono im pomocy lekarskiej. Jednocześnie polscy studenci zniszczyli szafkę ogłoszeniową Stowarzyszenia Akademickiej Młodzieży Zjednoczeniowej, którego członkowie rekrutują się z Żydów, oraz zżydziałych Polaków.

Wyjście na ulicę.

Manifestując w dalszym ciągu okrzykami przeciwko Żydom, rzucono wśród Polaków hasło marszu na wykłady pierwszego roku prawa do sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa przy Krakowskiem Przedmieściu 66. Manifestantom zamknął drogę kordon policji, spychając ich pod bramę uniwersytetu. Równocześnie na rogu ul. Królewskiej ukazała się żydowska bojówka, która, wznosząc okrzyki „precz z Polakami", usiłowała przejść w stronę bramy uniwersyteckiej. Przeszkodziła temu policja, przepędzając Żydów w ulicę Królewską.

W czasie spychania tłumu studentów Polaków z rogu Królewskiej w stronę bramy Uniwersytetu policja użyła pałek, bijąc kto był pod ręką. Kilku studentów zostało w ten sposób poważnie pobitych, przyczem jednemu z nich, który upadł na chodnik zemdlony, policjant nr. 2083 odmówił udzielenia pomocy. Pobitego studenta przenieśli do szpitala koledzy.

Niewiadomo, dlaczego policja bardzo gorliwie zajmowała się studentami, poświęcając im dużo energji, a natomiast zostawiała w spokoju żydowskich bojówkarzy, którzy cały czas chodzili bandą po przeciwnej stronie ulicy, prowokując studentów Polaków wrogiemi okrzykami.

Napad na oficera. — Opluc'e księdza. Zajście z rektorową Łukasiewiczową.

Dla zilustrowania bezczelności żydowskiej prasa warszawska podaje fakty, jakie miały miejsce w czasie zajść wczorajszych. Na rogu Krak. Przedmieścia przed hotelem Europejskim tłum żydowskich bojówkarzy napadł na przechodzącego tamtędy oficera służby czynnej, przyczem jeden z Żydów z okrzykiem: „to jest student", uderzył oficera laską w plecy. Przy pomocy świadków zajścia, studentów, oraz przechodzącego tamtędy chorążego W. P., draba żydowskiego schwytano i odprowadzono do komendy miasta.

Podobno w czasie zamieszek tłum Żydów napadł na księdza, którego opluto i zelżono, przyczem wśród Żydów było wielu niestudentów.

Bojówkarze żydowscy napadli również na przechodzącą małżonkę rektora Uniwersytetu prof. Łukasiewiczową i obrzucili wyzwiskami. Pani Łukasiewiczowa znalazła schronienie w lokalu Macierzy (Krak Przedm. 7).

Na wieść o napadzie na małżonkę rektora zawrzało na dziedzińcu uniwersytetu. Rzucono się na poszukiwanie Żydów w gmachach i na dziedzińcu uniwersyteckim. Ukrywających się po kątach Żydów, wyłapywano i wyprowadzano przez szpaler na ulicę. W czasie wyprowadzania pobito kilku stawiających opór.

Po przeciwnej stronie ulicy gromadziły się tłumy Żydów, a jednak komisarz Zdanowicz, kierujący akcją policji, nie uważał za stosowne wydać polecenie „przechodzić" (z pomocą pałek) również w stosunku do Żydów.

Gdy wśród studentów zaczęły padać okrzyki: „na ulicę" i „bić Żydów", zabrał głos prezes „Bratniej Pomocy" Studentów Uniwersytetu p. Jerzy Kurcjusz, który w przemówieniu wezwał studentów do rozejścia się i opuszczenia dziedzińca uniwersytetu.

Młodzież usłuchała wezwania i zaczęła wychodzić na ulicę, kierując się w stronę Nowego Świata i manifestując w dalszym ciągu. Wówczas na studentów natarła policja, która, bijąc pałkami, zepchnęła manifestantów w ulicę Kopernika. Zatrzymano przytem kilku studentów.

Był to już koniec manifestacyj studenckich Luźne grupy chodziły jeszcze po Nowym Świecie przez czas dłuższy.

Działalność policji

Odnośnie do zachowania się policji „Gazeta Warszawska" podaje następujące, charakterystyczne momenty. Na rogu Krak.-Przedm. i Królewskiej konferował z adjutantem komendy miasta, kapitanem Hemplem, komisarz nieustalonego nazwiska, znajdujący się w stroju niesłużbowym. Po tej rozmowie kpt. Hempel oddalił się w towarzystwie kilku Żydów w stronę komendy miasta. Ten sam komisarz w lewym rękawie miał ukrytą pałkę gumową oraz bez powodu legitymowa łczekających na przystankach tramwajowych przechodniów. Tenże komisarz pobił w bramie nr 9 kilku ukrywających się tam studentów Jak zaznaczyliśmy, pan ten występował nie służbowo, widocznie z amatorstwa.

Jeden z policjantów, nr. 214, starszy posterunkowy, pobił pałką po głowie studenta, idącego na wykłady, a nie biorącego w manifestacji żadnego udziału.

Zastanawiającym jest również fakt legitymowania przez policję tych studentów Polaków, których wskazywali studenci żydowscy. Działo się to przy wychodzeniu z bramy uniwersyteckiej.

Policją w czasie zajść kierował osobiście wojewoda Twardo.

Zawieszenie wykładów

W związku z wczorajszemi manifestacjami i zamieszkami na tle antyżydowskiem, rektor Uniwersytetu, prof. Łukasiewicz, zawiesił wykłady i ćwiczenia na Uniwersytecie aż do czasu odwołania.

W szkole gosp. wiejsk'ego

Również na terenie Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, wyniknęły wczoraj rano awantury z Żydami, wskutek tego, że jeden z nich spoliczkował jednego ze studentów polskich. Pobitych Żydów usunięto z sal wykładowych a rektor S. G. G. W., prof Biedrzycki, zawiesił wykłady aż do godz. 14.

Napad na lokal Stron. Narodowego w Krakowie

Jak już pokrótce donieśliśmy, w czwartek, 5 b. m o godz. 20 m. 15 napadli bandyci „Strzelca" w sile 60 osób na lokal Str. Nar. w Krakowie przy Rynku Głównym l. 6 i zdemolowali sale posiedzeń Wybrano taką porę, w której w lokalu było kilka osób z pośród członków Stronnictwa Narodowego i młodzieży narodowej. Na schodach i w bramie rozstawiono czaty na wszelki wypadek, poczem na parę minut zajęto się „mocarstwową" działalnością, której pastwą padły krzesła, stoły, powielacz, szafa, portret b. prezydenta Wojciechowskiego i obrazy patrjotyczne.

W wyprawie brali udział wybitni akademicy - „strzelcy" oraz członkowie akad. Związku Pol. Młodz. Demokratycznej Nazwiska uczestników podane zostały do wiadomości rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Dowiadujemy się, że napad ten był odwetem za antyżydowską akcję młodzieży narodowej na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Po napadzie zjawiła się policja z 2. komisarzami i spisała protokół Należy się spodziewać, że mimo ujawnienia nazwisk, sprawcy pozostaną nieznani

Wielki wiec protestacyjny studentów poznańskich

Młodzież poznańska protestuje przeciwko prześladowaniu Polaków na Łotwie i wystąpieniom Boraha — Rezolucja w sprawie prowokacyj żydowskich

Dziś w południe o godz. 12 odbył się w westybulu auli Uniwersytetu Poznańskiego wiec protestacyjny ogółu polskiej młodzieży akademickiej, zwołany przez Poznańskie Koło Międzykorporacyjne z polecenia Poznańskiego Komitetu Akademickiego.

Przy udziale około tysiąca studentów wypełniających szczelnie westybul i przyległą klatkę schodową, zagaił zebranie prezes Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego p. Mika, witając obecnego na sali prof. dr. A. Żółtowskiego, referenta Senatu dla spraw młodzieży akademickiej, któremu zebrani zgotowali serdeczne i gorące przyjęcie.

Następnie powołał p. Mika, na przewodniczącego wiecu, prezesa Poznańskiego komitetu Akademickiego p. Zbigniewa Kajkowskiego, któremu zebrani zgotowali długotrwałą owację.

Przewodniczący skreślił w kilku zdaniach cel wiecu, udzielając następnie głosu p. Bardaszowi, który omówił ostatnie wydarzenia na tle żydowskiem na wyższych uczelniach Polski.

Młodzież akademicka oburzona do głębi prowokacyjnemi wystąpieniami Żydów, uchwaliła wśród żywiołowych oklasków i okrzyków następującą rezolucję:

„Młodzież akademicka wyższych uczelni Poznania stwierdza, że zalew przez Żydów polskich szkół akademickich grozi zażydzeniem inteligencji w Polsce, a co za tem idzie upadkiem kultury polskiej i obyczajów.

„Żywioł żydowski zachwaścił pracownie uniwersyteckie i bezustannie pracuje nad zmianą tych warsztatów polskiej pracy naukowej na siedliska pałających nienawiścią do Polski Żydów.

„Uczelnie zaś polskie, mając służyć narodowi i państwu polskiemu przez wychowanie młodych pokoleń polskich, nie mogą się stać zakładami, rozwijającemi potęgę żydowską w Polsce, zawsze wrogą i niebezpieczną.

„Ostatnie wypadki krakowskie jeszcze raz wykazały, że element żydowski pasorzytuje na naszych uczelniach.

„Poznańska młodzież akademicka najzupełniej podziela stanowisko kolegów swoich z Krakowa i Warszawy w sprawie żydowskiej i zdecydowanie poprze ich w walce o polskość naszych wyższych uczelni.

Jako drugi zabrał głos, znany działacz na terenie akademickim p. Jan Tarnowski, który omówił sprawę prześladowania Polaków na Łotwie oraz znane wystąpienie amerykańskiego senatora Boraha, godzące w całość naszych granic. Również wśród głośnych manifestacyj zgłoszono następującą rezolucję, którą zebrani przyjęli jednogłośnie:

„Poznańska młodzież akademicka stwierdza, że:

„1) Prześladowanie Polaków na Łotwie jest aktem niewdzięczności ze strony państwa, które niepodległy byt zawdzięcza w dużej mierze pomocy polskiego oręża.

„2) Wypadki łotewskie, oraz wystąpienia senatora Boraha, są dowodem osłabienia autorytetu państwa polskiego na terenie międzynarodowym.

„3) Państwo, którego autorytet jest nadszarpnięty nie może zapewnić odpowiedniej opieki Polakom po za granicami Ojczyzny.

„4) Młodzież akademicka, czując silne węzły, łączące nas z rodakami na obczyźnie i uważając ich krzywdę za swoją własną, wzywa właściwe i odpowiedzialne za stanowisko państwa czynniki do podjęcia kategorycznej akcji, w celu podniesienia prestige'u państwa na terenie międzynarodowym, a co za tem idzie zapewnienia skutecznej opieki wszystkim rodakom na obczyźnie.

„5) Młodzież akademicka nie dopuści do kwestjonowania całości granic Rzeczypospolitej.

„6) Młodzież akademicka oświadcza wreszcie, że jak dotąd tak i na przyszłość stać będzie twardo na straży honoru i całości narodu i państwa

Następują podpisy następujących centralnych organizacyj:

Poznański Komitet Akademicki.
„Bratnia Pomoc" T. St. U P.
„Bratnia Pomoc" W S H.
Poznańskie Koło Międzykorporacyjne.
Delegacja Kół Naukowych.
Zrzeszenie Kół Prowincjonalnych
Akademicki Związek Sportowy.
Koło Medyków U. P.
Związek Akademickich Kół Pomorskich.

Na wiecu panował nastrój mocny i podniosły.

Jowisz i muzyka

Z pomiędzy pięćdziesięciu symfonij Mozarta została nazwana „jowiszową" jedna z najsłynniejszych. Nie dla tego, aby odbijało się w jej nastroju oblicze Jowisza groźnego, „Jupiter tonans", pana grzmotów i burzy. Nazwę tę zyskał arcydziełu Mozarta klasyczny, posągowy umiar, godny w muzyce zestawienia z monumentalną prostotą greckiej rzeźby. Kto chce zrozumieć rewolucję, wywołaną w symfonji przez Beethovena, musi znać nietylko jedną ze stu przeszło symfonij „papy Haydna", ale i ten wspaniały mozartowski przykład klasycznej architektury dźwięków.

Umieszczając ją na niedzielnym programie w Teatrze Wielkim, kontynuuje Orkiestra Symfoniczna m. Poznania swój plan, który polega na wprowadzaniu słuchaczy w kulturę muzyczną za pomocą jej centralnych przejawów. Już zestawienie z Schuberta symfonją h-moll, tz. niedokończoną, pozwoli słuchaczom przez kontrast rzucić okiem na przemiany, jakie ta szlachetna forma muzyczna zaczęła przechodzić na przełomie „Zopfu" i romantyki. Wiek XIX znajdzie też swoje odbicie z jednej strony w koncercie wiolonczelowym Saint-Saensa, wykonanym przez p. Adamską z Warszawy, z drugiej zaś w barwnym „Dziadku do orzechów", którą to suitę taneczną napisał Czajkowski do bajki E. T. A Hoffmanna pod powyższym tytułem, przerobionej na balet. Dyryguje p. Z. Latoszewski.

Nasi stali bywalcy koncertów symfonicznych otrzymują znowu ucztę wykwintną i pełną treści, której rozumowane ujęcie podaje czytelnikom „Kurjera" dzisiejszy Dział Kultury i Sztuki.

Członek Akad. Francuskiej o swem nawróceniu

(KAP.) Ludwik Bertrand, członek Akademji Francuskiej, autor biografji św. Augustyna, w ten sposób opowiada o swem własnem nawróceniu:

„Od 23 lat żyłem w wielkim nieładzie intelektualnym. Pewnego dnia w Beyrucie spotkałem pewnego księdza jezuitę, który w ten sposób odezwał się do mnie: „Dlaczego Pan wyobraża sobie, że już nie jest katolikiem? Jutro jest uroczystość Wszystkich Świętych; będę się modlił za Pana. Proszę mi przyrzec, że i Pan również będzie się modlił". Nie dałem żadnego przyrzeczenia, mimo to następnego dnia wziąłem udział we mszy św., zamówionej przez konsulat, by być z ludźmi swej rasy i swego kraju. Z miejsca swego dostrzegłem kornety klęczących pobożnie córek św. Wincentego a Paulo. Ten prosty widok sprawił, że przypomniałem sobie, iż pokora jest pierwszą z cnót chrześcijańskich. Odruchowo ukląkłem i ja także i w jakiemś wielkiem uniesieniu serdecznem odmówiłem modlitwę do Najświętszej Panny. Od tego dnia wszystko, co mnie od praktyk katolickich odstręczało, wszystko, co zdawało mi się niemożliwe, stało się łatwe i nawet przyjemne. A w noc Bożego Narodzenia w Betleem w małej kaplicy kościoła OO. Franciszkanów, ukląkłem wraz z pielgrzymami i rozchyliłem wargi, by przyjąć Chrystusa Pana, utajonego w hostji".

Czy historja się powtarza?

Kryzys światowy w r. 1873

Kryzys światowy, którego fale biegną od Oslo do Konstantynopola, od Chicago do Buenos Aires, od Neapolu do Rio de Janeiro, napełnia umysły przerażeniem, sieje panikę.

Ktoby chciał jednak, nie poddając się wrażeniom i wróżbom zasięgnąć opinji pani Historji znalazłby opisy i dzieje słynnego kryzysu z r. 1873, który nas wa sporo porównań i analogij z kryzysem obecnie przeżywanym.

Pokój frankfurcki w r. 1871 zmienił zupełnie oblicze Europy. Wygrana wojna i olbrzymie odszkodowanie otrzymane od Francji przyczyniły się do ekonomicznego przeobrażenia Niemiec, które zaczęły forsownie przebudowywać swój system gospodarczy i finansowy. Austrja wkroczyła również na drogę rozwoju gospodarczego i reform społeczno-politycznych. I tu i tam zapanowała gorączka swoistej na owe czasy „prosperity" wyrażająca się w gryndercie z jednej strony, w luksusie i szafowaniu kredytami — z drugiej.

To była jedna strona medalu. Rychło okazała się jednak i druga — mniej ponętna. 5 miljardów, otrzymanych przez Niemcy od Francji, przyczyniło się coprawda do ich przebudowy, ale też ulotniło się dość szybko. Niezdrowa gryndercka, spekulacja, manja wielkości przyczyniły się do inflacji obiegu banknotów, ceny zaczęły zwyżkować. Wszystkich ogarnęła gorączka złota. W Niemczech, Austrji, Szwajcarji rozszalała się orgja spekulacji giełdowej, której dotychczas nie oglądano w podobnych rozmiarach. Szerokie warstwy ludności zostały ogarnięte szałem spekulacji i gorączką wzbogacenia się z dziś na jutro. Łatwe zyski zrodziły życie na dstan. Jednocześnie wzrosły płace zarobkowe, gdyż producentom wydawało się, że pęd do kupowania i luksusu trwać będzie wiecznie. Fortuny i zarobki tworzyły się z niczego, a blagą i oszustwem wyłudzano miliony od naiwnych. Pewna aktorka niemiecka Spitzeder wyłudziła od mieszkańców wsi pod Monachjum zgórą 3 miljony marek, obiecując korzystną lokatę na 20 proc. rocznie. W Wiedniu b. oficer Plagt, wyłudził miljony obiecując 40 proc. zysków rocznie od pożyczonych sum. I tak szło crescendo. Kto tylko miał trochę gotówki, kupował akcje, papiery procentowe w nadziei, że podwoi lub potroi swój majątek.

Ale wkrótce nadeszła reakcja. Urwała się nić złota. Fala kryzysu nadpłynęła, lecz nie z Niemiec, ale... z Ameryki. W Stanach Zjenoczonych nagromadziło się tyle złota, że ceny na rynku wewnętrznym poczęły gwałtownie spadać. Jednocześnie znalazła się w opałach finansowych Turcja i Egipt i ogłosiły niewypłacalność. Szereg wielkich krachów wstrząsnął republikami Ameryki Połudn., co znów odbiło się mocno na obrotach i nastroju giełdy nowojorskiej. W skutku depresji i paniki 83 towarzystwa akcyjne kolei żelaznych w Stanach Zjednoczonych ogłosiły upadłość. Kryzys kolejowy przerzucił się do Europy, gdzie gryndercka w tej dziedzinie święciła istne orgje a setki spółek akcyjnych budowy kolei wyrastały jak grzyby po deszczu. W Austrji np. w latach 1867—73 założono 1 885 spółek anonimowych, których kapitał nominalny wynosił 4 miljardy guldenów — sumę astronomiczną na owe czasy (dzisiaj oswoiliśmy się z miljardami). W Niemczech w jednym tylko roku 1871 założono 1 801 spółek akcyjnych z kapitałem 1.17 miljarda marek. W r. 1872 włożono 1 i pół miljarda marek w nowe spółki akcyjne. Ogólna wartość puszczonych w obieg akcyj na całym świecie sięgała w r. 1872 sumy 12.6 miljarda franków, z czego przypadało 4 miljardy na Francję i również cztery na Stany Zjednoczone.

Krach wiedeński wybuchł jak bomba w toku świetnych i błyskotliwych uroczystości, towarzyszących wystawie powszechnej. Krach ten uderzył jak grom w giełdę berlińską, nastąpiło bankructwo banku Quistora wślad za którym zamknęły swe podwoje inne banki. Bankructwa w Niemczech pędziły tak szybko jedno za drugiem iż rząd uznał za konieczne wyznaczyć komisję specjalną dla zbadania okoliczności i warunków założenia 26 spółek akcyjnych budowy kolei. Powstał wielki skandal, wykryto olbrzymie nadużycia i oszustwa, posypały się aresztowania i represje, ale panika trwała nadal, akcje i papier yprocentowe spadały na łeb na szyję, wielkie rzesze posiadaczy akcyj straciły wszystkie swoje oszczędności.

Kryzys 1873 r. wstrząsnął do głębi Europą, ale nie trwał zbyt długo. Po kilku miesiącach nastąpiło uspokojenie, bezrobocie które ogarnęło setki tysięcy robotników zelżało powoli. Kryzys zostawił po sobie dużo ofiar, wiele ruin w przemyśle i handlu, ale oczyścił jednocześnie atmosferę i przerzedził szeregi spekulantów i grynderów.

Pewne analogje z kryzysem obecnym przy porównaniu momentów początkowych i przebiegu kryzysu 1873 r. nasuwają się dość wyraźnie.

Uroczystość odsłonięcia pomnika żołnierzy francuskich, znajdujących się w niewoli niemieckiej, zmarłych w Poznaniu w r. 1871. Uroczystość odbyła się dziś o godz. 10 przed południem. U stóp pomnika widzimy p. prezydenta Ratajskiego w uścisku z p. ambasadorem francuskim Laroche'm. Autorem pomnika jest, jak wiadomo, p. arch. Marjan Andrzejewski.

Na wystawie prac Władysława Mottego w Muzeum Wielkopolskiem zwraca uwagę rysunek jego, przedstawiający pomnik ku czci zmarłych w Poznaniu jeńców - żołnierzy francuskich w r. 1870/1. Pomnik ten stał w obrębie cytadeli poznańskiej.

Spowiedź kata

Profesje, które należy ukrywać — Dramat, jakich wiele — Przed egzekucją — Najokropniejszy z zawodów — Bunt nerwów — Ruina człowieka.

Istnieją zawody, profesje o których trudno mówić bez wstrętu. Mało kto szczyci się tem, że posiada w rodzinie zawodowego kata, hycla lub szpiega. Wśród ludzi trudniących się temi poniekąd tajemniczemi zawodami, spotkać można typy nadzwyczaj różnorodne. Neurastenikow, wykolejeńców, ludzi silnej woli bez skrupułów, a nawet czasem typy zupełnie dodatnie.

Człowiek wrażliwy nie zostanie katem, t. j. wykonawcą śmiertelnych wyroków. Powieszenie bliźniego lub włączenie prądu do elektrycznego fotela, na którym zasiadł notoryczny zbrodniarz — nie należy do zajęć na lżejszych. Zdarza się, że nawet najsilniejsze nerwy odmawiają posłuszeństwa i kat zmuszony jest opuścić posadę. Parę lat temu podał się do dymisji angielski kat, m-r Ellis i mieszka w zupełnem odosobnieniu, zdala od ludzi. Ale i tam oczywiście odnalazł go reporter.

Mr. Ellis przyznał się, że podał się do dymisji po dokonaniu egzekucji na niejakiej pani Thompson. Jej mąż był kapitanem statku, odbywającym dalekie podróże morskie, człowiekiem niesłychanie brutalnym, przytem pijakiem. Żona młoda i ładna kobieta z dobrej rodziny, przez kilka lat znosiła cierpliwie okropne pożycie z mężem brutalem. Potem jak to zwykle. Na jej drodze stanął młody człowiek, niejaki Byworth. Miłość utajona. Anonim. Życie zamienia się w piekło. Pewnego dnia znajdują ciało zabitego Thompsona. Podejrzenia. Kochankowie aresztowani. Wykryto korespondencję. W jakimś liście pani Thompson napisała do Bywortha, że gotowa jest zabić swego męża za wszystkie męczarnie. Poszlaki. Młoda para skazana na karę śmierci. Na pięć dni przed egzekucją zgodnie z prawem ogłoszono wyrok. Można sobie wyobrazić, co przeżyli w ciągu tych ostatnich dni przed śmiercią.

— Ostatniego wieczora — opowiada były kat — zajrzałem przez „judasza" do celi skazanej, ażeby zorjentować się co do jej wzrostu, wagi i obwodu szyi. Modliła się, klęcząc; widocznie płakała, bo jej ramiona drgały konwulsyjnie. Nie miałem odwagi wejść. Byworth natomiast przyjął mnie zupełnie spokojnie i z zimnym uśmiechem rzekł: „Dla niej gotów jestem umrzeć dwa razy."

— Wreszcie przyszedł ponury świt. Pani Thompson przechodziła katusze, miała halucynacje. Wstrzyknięto jej morfinę, ale narkotyk nie podziałał. Kiedy wszedłem do jej celi — krzyknęła przeraźliwie. Nigdy nie mogłem zapomnieć tego krzyku. Tylko przy pomocy silnych więziennych dozorców, po dzikiej, potwornej walce, udało mi się ją związać i ostrzyc jej włosy. Nigdy nie zapomnę jej spojrzenia. Kiedy zarzuciłem jej sznur na szyję i worek na głowę, palce zupełnie mi zesztywniały i długo nie mogłem dać sobie rady. Umierała z cichym jękiem skargi. Po egzekucji czułe msię chory — A przecież musiałem wieszać jeszcze Bywortha. Modlił się długo w celi. Umarł mężnie. Gdy wychodziłem z więzienia, spotkałem pod bramą klęczący tłum. Modlił się za dusze skazanych.

— Zrozumiałem, że dłużej już nie będę mógł wykonywać swego rzemiosła. Na drugi dzień podałem się do dymisji.

Tak wyglądają zwierzenia pana Ellis, byłego kata angielskiego, człowieka o wielkich, jakby przymglonych oczach, zgaszonych i obojętnych na wszystko.

Roxy.

Słoń u siebie

Słoń afrykański, który jest większy i potężniejszy od indyjskiego i różni się od niego już swemi potężnemi uszami, stał się dzięki nagonkom, jakie na niego w ostatnich lat dziesiątkach urządzono tak rzadkim, iż zachodziła obawa, że niebawem będzie go można oglądać jedynie w muzeach w stanie wypchanym. Na szczęście rząd belgijski w samą jeszcze porę, zakazał polować na słonie w Kongo i wydzielił w wielkich obszarach północnej części kraju reserwaty do których wstęp mają jedynie nieszkodliwi fotografowie i filmiarze. Tutaj więc żyje słoń w zupełnej swobodzie jak za najlepszych czasów. Angielska Wetherell-Expedition, która zdołała sporządzić piękne zdjęcia z życia: „Słoń u siebie", spotykała stada po 1 000 do 1 500 sztuk zwierząt. Wieczorem po zachodzie słońca, gdy nastaje chłód nocy tropikalnej, opuszczają słonie gąszcza lasu i pasą się w nizinach nadrzecznych aż do rana. Gdy nastaje upał, wracają do lasu, gdzie pozostają dzień cały. Ten moment musi uchwycić fotograf, jeżeli chce sporządzić doskonałe zdjęcia. Zdawaćby się mogło, że ktoś kto w ten sposób szpieguje słonie naraża się na szczególne niebezpieczeństwa. Lecz tak bynajmniej nie jest. Brzmi to paradoksalnie, ale jest trafne, że wśród dzikich zwierząt Afryki jest się bezpieczniejszym bez broni niż z bronią.

Administracja belgijska usiłuje od pewnego czasu oswoić słonia. Dotąd osiągnięto już w tej mierze piękne wyniki. Młode słonie wyłapuje się z trzody i używa się ich, podobnie jak indyjskich, do noszenia ciężarów i rozmaitych posług domowych. Pod względem inteligencji i pojętności słonie afrykańskie w niczem nie ustępują indyjskim. Ponieważ są one zupełnie niewrażliwe na moskity, tę straszną plagę okolic leśnych i bagnistych, praca ich jest wprost nieoceniona.

W i P.

Handel wymienny powraca

Przed kilku dniami między Stanami Zjednoczonemi Ameryki Półn. a Brazylją zawarta zostałła od dawna nienotowana wymienna tranzakcja handlowa: za partję zboża zapłacono partją kawy.. Choroba pieniądza jako następstwo kryzysu zmusza wiele krajów do wprowadzenia handlu wymiennego. Wśród ludów pierwotnych ten rodzaj handl uistnieje dotąd jeszcze. Na wyspach Salomona znana jest taksa wymiany: za żonę płaci się od 2 do 4 .. prosiąt, zależnie od jej urody i innych zalet, są jednak wypadki gdy się żonę nabywa za 2 butelki whisky. W Chinac herbata do niedawna jeszcze była pieniądzem obiegowym i doskonale zastępowała złoto, srebro lub banknoty. Takąż rolę odgrywał niegdyś w Indjach ryż a w Afryce kość słoniowa.

Jako okaz dziwacznej „waluty" wymiennej przytoczyćby można fakt, zanotowany przez pewnego misjonarza na wyspach Oceanji. Tubylcy uskarżali się często na ból głowy, wobec czego misjonarz rozdawał im pastylki aspiryny. Wkrotce aspiryna stała się środkiem handlu wymiennego przyczem sporządzono tabelę „cen", poczynając od jednej pastylki a kończąc na [illegible] pudełkach z aspiryną. W [illegible] murzyńskim stosowano jak[illegible] w handlu wymiennym... balo[illegible] gumowe.

W ten sposób od czasów najdawniejszych odbywa się wymiana towarów. Nawet w Polsce, w okresie inflacji, wprowadzono listy zastawne zbożowe, opiewające nie na jakąkolwiek walutę, a na centnary zboża. Brak pieniądza obiegowego spowodował wprowadzenie podatków w naturze. Maluczko, a po zakupy do sklepów udawać się będziemy z patefonem, kanarkiem w klatce lub obrazem. (b)

Bibljoteka kulinarna

Pani Margaret Barclay Wilson, profesor fizjologji i higjeny w Huter College ofiarowała nowojorskiej Akademji Medycznej kolekcję 4000 tomów dzieł o sztuce kulinarnej. Księgozbiór ten obejmuje książki pisane w dwudziestu przeszło językach, a wśród nich jest duża ilość „białych kruków". Najcenniejszem dziełem jest manuskrypt łaciński Apicjusza „De re coquinaria", zawierający zbiór przepisów kuchennych, opartych na oryginałach greckich z trzeciego wieku po nar. Chr. Wspomniany rękopis pochodzi ze słynnej „Phillipps Collection" w Cheltenham. Ciekawe, czy w owej olbrzymiej bibljotece „kuchennej" znajduje się również słynne dzieło naszej poczciwej Ćwierciakiewiczowej: „365 obiadów za 5 złotych", w każdym bądź razie, jak widać, sztuka kulinarna zajmuje w literaturze światowej poczesne miejsce, a nawet taki Balzac, nie uważał za uwłaczające swej godności napisanie tomiku o „Różnych sposobach przyrządzania potraw".

Kr

„Jak gotować?"

Nakładem Wydawnictwa Polskiego R. Wegnera w Poznaniu ukazał się pod powyższym tytułem praktyczny podręcznik kucharstwa Marji Dissłowej b. dyrektorki Lwowskiej Szkoły Gospod. Domowego. Podręcznik ten, niebywałych dotychczas rozmiarów (883 stron druku większego formatu), zawiera 261 ilustracyj jedno i wielobarwnych według dzieła Les secrets culinaires" F. Nietlispach, nagrodzonego złotym medalem na międzynarodowej wystawie sztuki kucharskiej w Zurychu 1930 r.

Księga ta uzupełnia poważny dotąd brak w polskiej literaturze kuchennej: brak książki kucharskiej uniwersalnej, dającej odpowiedź na wszelkie zagadnienia, stające przed gospodynią domu, książki bardzo oszczędnej i podającej najprostsze, najłatwiejsze metody wykonywania prac kucharskich i gospodarskich. Z przyjemnością zaznaczam, że oszczędność ta nie psuje smaku, ani pożywności dań. Stron adietetyczna jest też wszędzie dostatecznie uwzględniona.

Specjalnie bogaty dział ilustracyjny nietylko rozwinie w pani domu inicjatywę estetycznego podawania potraw — co stanowi obok miłego ich aromatu konieczny warunek ich smakowitości — lecz i dopomoże w tłumaczeniu służbie wymagań własnych, w tym kierunku jej stawianych.

Książka ta jest napisana z wielkiem umiłowaniem zawodu i z przewodnią myślą przyniesienia jak największych korzyści jej czytelniczkom.

Jestem przekonana że zostanie ona mile i serdecznie powitana przez najszersze koła polskich gospodyń i stanie się ich wierną pomocnicą, doradczynią i przyjaciółką.

Pani Elżbieta.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Ryczałt i pauszal w podatku obrotowym

Nowela rządowa do ustawy o podatku obrotowym przewiduje dwie formy ryczałtowego wymiaru i poboru tegoż podatku. Jedną formę znamy już, bo widnieje ona w ustawie obowiązującej; jest to ryczałtowanie podatku dla drobnych płatników; niestety odnośne postanowienia ustawy, wskutek wadliwego brzmienia, nie były realizowane. Drugą formą jest pauszalizowanie podatku obrotowego przez pobór jego jednorazowo w jednej fazie obrotu za wszystkie następne fazy aż do dojścia danego towaru do rąk ostatecznego konsumenta; tej formy poboru ustawa polska, w przeciwieństwie do ustaw czeskiej i austrjackiej, dotychczas nie przewidywała.

Nowela przyznaje ministrowi skarbu prawo wydawania rozporządzeń wcielających w życie powyższe formy ryczałtowania i pauszalizowania podatku przemysłowego, przyczem zobowiązuje ministra do wysłuchania opinij izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych w tej materji. Tak więc nowela oficjalnie otwiera wielką debatę nad reformą najuciążliwszego z wszystkich podatków: podatku obrotowego, zakreślając zarazem ramy tejże reformy. W następnych tygodniach i miesiącach nieraz do kwestji tej powrócimy, interesuje ona bowiem koła gospodarcze w najwyższym stopniu.

Ryczałtowanie podatku obrotowego dla drobnych płatników jest postulatem od dawien dawna wysuwanym. Chodzi przecież o najliczniejszą grupę płatników. Podatek obrotowy dotychczas ciążył nad drobnymi płatnikami jak zmora i nie prowadząc ksiąg handlowych, nie mieli oni skutecznego sposobu do obronienia się przed wygórowanym wymiarem. Administracja skarbowa z tą grupą płatników miała najwięcej kłopotów, bo, nie znając odnośnych obrotów, komisje szacunkowe działały „na ślepo", przysparzając komisjom odwoławczym tyciące rekursów. Zryczałtowanie podatku przyniosłoby poważną ulgę zarówno dla płatników, którzy wreszcie będą mogli liczyć się z wiadomą z góry pozycją podatkową, jak również dla władz skarbowych, którym odpadnie ogromny balast drobnych wymiarów i korektur tych wymiarów. Dla osiągnięcia tej poprawy warto będzie poświęcić nieco wysiłku, którego zajdzie potrzeba przy żmudnem wypracowywaniu rozporządzeń wykonawczych.

Pauszal dla wszystkich faz obrotu winien doprowadzić do odpadnięcia z pośród płatników podatku przemysłowego olbrzymiej części handlu, a ewentualnie także rzemiosła i niektórych przemysłów przetwórczych. Obecnie, przy każdym obrocie, począwszy od sprzedaży surowca pierwszemu przetwórcy, poprzez wszystkie obroty uszlachetniające, a następnie: poprzez wszystkie fazy obrotu handlowego gotowym produktem, każde przejście towaru z jednej fazy do drugiej, aż do konsumenta, podlegało opodatkowaniu wedle różnych, charakterystycznych dla każdej fazy, stawek. Obecnie praktyka ta ma być zastąpiona ryczałtem. Tak np., jeśli chodzi o wytwory włókiennicze, przemysł domaga się opodatkowaniu trzystu kilkudziesięciu płatników podatku spauszalowanego w miejsce kilkudziesięciu tysięcy płatników, płacących wedle dzisiejszych przepisów ten podatek w różnych fazach obrotu. Przykład przemysłu włókienniczego posiada potężne walory suggestywne i pozwala ocenić całą doniosłość przewrotu, jakiby przy szerszem zastosowaniu pauszalizacji nastąpił.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wiedeńska „Reichpost" donosi, że grupa kapitalistó wzagranicznych zwróciła się do rządu austrjackiego z propozycją udzielenia pożyczki dla kolei związkowych w celu przeprowadzenia dalszej elektryfikacji tych kolei.

— W Sisaku blisko Zagrzebia rozpoczęto budowę dużej huty szklanej, która uruchomiona będzie z początkiem przyszłego roku.

— Kreuger i Morgan złożyli rządowi węgierskiemu wspólną ofertę na wydzierżawienie monopolu telefonicznego na Węgrzech na lat 50, wzamian za co ofiarowują większą pożyczkę.

Etatyzm w przemyśle chemicznym

Przed kilku miesiącami poruszyliśmy sprawę projektowanej „centrali środków odurzających i trucizn" i wystąpiliśmy stanowczo przeciwko próbie utworzenia nowego monopolu, co musiałoby odbić się niekorzystnie na życiu gospodarczem.

Obecnie w sprawie tej zabrał głos „Kurjer Polski", organ „sanacyjny" sfer gospodarczych, który pisze, co następuje:

„Tendencja jest niby bardzo zacna i humanitarna, chodzi o kontrolę sprzedaży „koksu" (kokainy) i innych niebezpiecznych środków. Toteż kompetentne koła przemysłowe proponują zorganizowanie pod egidą Min. Spraw Wewn. centralnej instytucji kontroli tych środków, ale muszą się przecież kategorycznie wypowiedzieć przeciwko monopolowi sprzedaży tych środków. Monopol bowiem taki podważałby podstawy prosperacji przemysłu chemiczno - farmaceutycznego, odcinając go od pierwszych źródeł surowca i uchylając całkowicie tajemnicę handlową w zakresie dostawców tego surowca. Że utworzenie monopolu sprzedaży utrudniłoby dystrybucję towarów i miałoby przez swój monopoliczny charakter skutki ujemne, nad tem zbyteczne się rozwodzić, wszelka bowiem monopolizacja prowadzi w konsekwencji do ścisnienia inicjatywy prywatnej i podważa swobodny rozwój życia gospodarczego".

To samo pismo zwraca równ. uwagę i na inne niebezpieczeństwo, grożące prywatnemu przmysłowi chemicznemu w Polsce, tym razem ze strony kas chorych. Otóż istnieje w dalszym ciągu projekt zorganizowania przez kasy chorych własnej produkcji chemiczno-farmaceutycznej, co miałoby doniosłe, a niesłychanie szkodliwe następstwa dla licznych placówek prywatnych przemysłu chemicznego, które zostałyby pozbawione znacznego odsetku odbiorców, ubezpieczonych na wypadek choroby, a temsamem zmuszone do obniżenia wysokości swej produkcji a nawet do likwidacji wielu jej działów. Realizacja tego projektu byłaby zatem bardzo niebezpieczna, gdyż podważałaby rozwój polskiego przemysłu chemiczno - farmaceutycznego. „Kurjer Polski" słusznie twierdzi, że jest niedopuszczalne, aby kasy chorych prowadziły we własnym zarządzie produkcje przemysłowe, bo nie na to zostały stworzone, będąc instytucjami o zadaniach społecznych.

Przy sposobności omawiania tych niepokojących dla prywatnej gospodarki projektów, „Kurjer Polski" stwierdza, że „wzmożona fala tego etatyzmu ma charakter wybitnie monopolistyczny, że cechuje te nowe zapędy jakaś tendencja panmonopolistyczna, t. zn. zmierzająca do rozszerzenia monopolj na wszystko co się tylko da. Ale nie brak i objawów czystego etatyzmu względnie jaskrawych dość dążności o tym kierunku".

Jako zjawisko bardzo charakterystyczne warto podnieść, że „sanacyjne" sfery gospodarcze dopiero wtedy podnoszą głos ostrzegawczy przeciwko zapędom etatystycznym, gdy one godzą bezpośrednio w ich interesy. Powoli jednak zaczynają im się otwierać oczy na właściwe oblicze i kierunek obecnej polityki gospodarczej, zmierzającej do systematycznego krępowania inicjatywy prywatnej i zastąpienia jej działalnością państwa wzgl. innych korporacyj prawno-publicznych. Metodami współpracy i uległości nie wiele się wskóra wobec jasnej zdecydowanej woli poddania całego życia gospodarczego komendzie grupy pułkownikowskich etatystów.

Z dziedziny ubezpieczeniowej

W związku z artykułem p. n. „Na tle likwidacji Krakowskiego Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń", zamieszczonym w nr. 490 naszego pisma, otrzymaliśmy z kół zainteresowanych poniższe uwagi i wyjaśnienia, które w imię objektywności zamieszczamy. — (Red.).

Publiczne zabieranie głosu na łamach prasy w sprawach struktury poszczególnych branż, a zwłaszcza jeżeli się wymienia imiennie szereg firm w danej branży, jest nader niebezpieczne, ponieważ prowadzi często do niesłusznego pokrzywdzenia tej lub innej firmy przez podanie o niej nieodpowiadających istocie rzeczy informacyj. Otóż coś podobnego obserwujemy w artykule omawiającym reorganizację Krakowskiego Tow. Ubezpieczeń. Autor bowiem pomylił się w wyliczaniu, które z towarzystw ubezpieczeń krajowych należą do polskich. Mianowicie autor uczynił krzywdę Tow. „Europa", nie zaliczając go do polskich, zapewne z tego względu, że wymienił jednego z dyrektorów tego towarzystwa — Żyda, jako jednego z akcjonarjuszów. Że autor jest w błędzie w danym wypadku co do Tow. „Europa", wynika z następujących wyjaśnień. Tow. „Europa" jest instytucją prowadzącą specjalnie dział ubezpieczeń na życie.

Otóż wiadomo, że na życie najwięcej się ubezpieczają Żydzi i to nietylko u nas, ale na całym świecie, ponieważ Żydzi, jako ludzie nastawieni psychicznie na robienie interesów, najlepiej wyczuwają doniosłość ubezpieczenia na życie w praktyce. Wiadomą jest r zeczą, że ubezpieczenie na życie daje wiele wygód praktycznych, jak: umożliwia zaciąganie kredytu na polisę, daje możność użycia polisy jako kaucji, ułatwia regulowanie różnych zobowiązań bez uciekania się do likwidacji majątku, wreszcie ułatwia ochronę oszczędności, ponieważ towarzystwa nie przyjmują za życia ubezpieczonego aresztów na polisy. Te praktyczne wygody z ubezpieczenia na życie sprawiają, że Żydzi najwięcej się ubezpieczają, czego ilustracją jest fakt, że portfel ubezpieczeń towarzystw w Polsce składa się w około 70 proc. z ubezpieczeń żydowskich.

Ponieważ w Polsce odsetek ludności żydowskiej jest znaczny, a uświadomienie idej ubezpieczenia na życie u chrześcijan jest jeszcze niewielkie, więc wszystkie bez wyjątku towarzystwa ubezpieczeń w Polsce starają się o ubezpieczonych Żydów, co zresztą jest zupełnie zrozumiałe, ponieważ tu antysemityzm jest nie na miejscu, gdyż chodzi o Żyda jako o pożądanego klienta, wpływającego na rozwój danej instytucji. W praktyce zwerbowanie jak największego portfelu ubezpieczeń żydowskich odbywa się w ten sposób, że instytucje ubezpieczeniowe starają się zatrudniać w tej lub innej formie Żydów, ponieważ przez nich mają wpływ na szersze koła ich współwyznawców. Dlatego też Tow. „Europa" zatrudnia w swych władzach Żyda Goldmana, w celu utrzymania kontaktu z klientelą żydowską, ale bynajmniej nie jest pod tym względem odosobnione, bo cały szereg innych czysto polskich towarzystw również zatrudnia Żydów, przeważnie tam gdzie mają do czynienia z klientelą żydowską.

Z tego widać, że polskie instytucje ubezpieczeniowe nie mogą się obyć bez współpracy Żydów przy zjednywaniu ubezpieczeń żydowskich. Oczywiście, w b. dzielnicy pruskiej współpraca ta jest zbędna, ponieważ tutaj ludności żydowskiej jest nikły odsetek, natomiast w innych dzielnicach rzecz się ma odmiennie. Tam gwoli zjednywania ubezpieczeń żydowskich czyni się rozmaite koncesje na rzecz Żydów, które na terenie dzielnic zachodnich

Z powyższego wniosek: zatrudnianie Żydów przez towarzystwa ubezpieczeń jest koniecznością życiową. Towarzystwo dane można tylko wtedy nazwać żydowskiem, gdy w jego władzach, t. j. w zarządzie i radzie nadzorczej jest większość żydowska, innego sprawdzianu na to niema.

Tyle nadesłane nam uwagi. Zaznaczamy, że dyskusję nad wymienionym wyżej artykułem uważamy za wyczerpaną i dalszych przyczynków zamieszczać nie będziemy.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Związek Izb Przemysłowo-Handlowyc ho projekcie nowej taryfy celnej.** W opinjach swyc ho projekcie nowej taryfy celnej Związek Izb Przemysłowo-Handlowyc hstara się ściśle przestrzegać zasady racjonalnego wzajemnego ustosunkowania stawek celnych, wychodząc z założenia, że cło ma przedewszystkiem za zadanie osłabić wpływ zagranicznej konkurencji w zakresie takich produktów, których wytwórczość krajowa jest rozwinięta i może zaspakaja ćzapotrzebowanie na rynku wewnętrznym, a nawet konkurować na rynkach zagranicznych. Stąd też płynie tendencja w kierunku obniżenia poziomu ochrony celnej na takie artykuły, które w kraju albo wcale nie są wytwarzane, albo też produkowane w niedostatecznej ilości i jakości. wobec czego zniżka ich cen wpłynąć może na obniżenie kosztów produkcji, w której wytwory te odgrywają ważną rolę.

Z ZAGRANICY

(z) **Olbrzymia ilość upadłości w Niemczech.** Według danych niemieckiego głównego urzędu statystycznego, ogłoszono w Niemczech w ciągu października rb. 1435 upadłości i wszczęto 1010 postępowań ugodowych. We wrześniu rb. liczba upadłości wynosiła 1341, a ugód sądowych 743.

(z) **Sensacyjne operacje Banca Commerciale Italiano.** Na posiedzeniu rady nadzorczej Banca Commerciale Italiano w Medjolanie zapadła decyzja sprzedania portfelu akcyj przemysłowych. Informacje te podał w specjalnym dodatku „Corriere della Sera" donosząc, że B. C. I. odstąpiła swój portfel akcyj przemysłowych organizacji pomocniczej, pod nazwą Societa Finanziaria Industrie, która już oddawna posiadała dominującą część kapitału akcyjnego tego banku. Rada nadzorcza banku objaśnia swój krok tem, że po powyższej transakcji bank dysponować będzie płynnemi aktywami, gdyż przez sprzedaż całego swojego portfelu akcyj przemysłowych ban kpozbył się wszelkich oznak zamrożenia kredytów. Do aktywów banku oprócz środków płynnych należy jeszcze spory zapas obligacyj przemysłowych, akcje bankowe italskie i zagraniczne oraz własność nieruchoma. Ostatni wykaz banku z 31 sierpnia br. określa cenę papierów wartościowych sumą 725 miljonów lirów. Decyzja władz B. C. I. wzbudziła wielkie poruszenie i zainteresowanie w italskich i zagranicznych kołach finansowych. Poczytuje się ten krok za pierwszą próbę wielkiej reformy bankowej w Italji. Nie ulega jednak wątpliwości, że powodem tej olbrzymiej transakcji było pewne zamrożenie środków banku i dążność do większej płynności. Dowodziłoby to, że Bank przygotowuje się na wszelkie ewentualności. B. C. I. jako jeden z najw. banków kontynentu, jest jednym z najważniejszych instrumentów italskiej polityki finansowej i gospodarczej. W porządkowaniu bilansu tej instytucji nie bez wpływu było oddziaływanie włoskich władz skarbowych. W komentarzach do zmian B. C. I. czyta się, że bank zajmie się obecnie wyłącznie operacjami kredytem krótkoterminowym. Dotąd było inaczej, gdyż B. C. I. udzielała poważnych kredytów długoterminowych licznym placówkom przemysliwym, które za wszelką cenę usiłowały podtrzymywać swoją produkcję, aby w te nsposób nie dopuszczać do powiększenia bezrobocia. Jest to zresztą jedną z form, przy pomocy której walczy się we Włoszech ze skutkami kryzysu. — B. C. I. sięga sferą swoich wpływów również do Polski, specjalnie zaś do Łodzi. Szereg największych firm włókienniczych w Łodzi jak Gayer, Widzew, Szeibler. Poznański, poza tem Tomaszowskie Fabryki Sztucznego Jedwabiu korzystały z kredytu tego banku. Stąd wiadomość o zmianach w tej instytucji odbiła się żywem echem wśród przemysłowców łódzkich. W sprawach tych wyjechał pełnomocnik przemysłowców łódzkich do Medjolanu.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Haussa, która w ostatnich dwóch tygodniach jakoby opanowała rynki podaży i zbytu masła, nietylko się załamała w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym, lecz ceny nieomal powróciły do punktu wyjścia. W ciągu niespełna 3 tygodni komisja rozliczeniowa w Kopenhadze zdołała zanotować kursy 206. 225, 212, 207 koron. Podobne wahania zaszły na rynku niemieckim. Notowanie berlińskie podwyższając się stopniowo z 110.— na 123 marek, obniżyło się na 114 marek. Jeśli takie objawy są możliwe w chwili, gdy produkcja europejska poważnie maleje, i nie znajduje kompensaty ani w zapasach chłodniczych ani w dowozach z Argentyny względnie Kolonij Angielskich, to znajdujemy jedyne wytłumaczenie w wyjątkowo słabej sile kupna konsumentów.

Rynek niemiecki, mimo początku miesiąca pozostał bez zainteresowania dla większych transakcyj, a ogólną sytuację charakteryzowało obniżenie notowania w dniu 31. 10. 311. o marek 6.—, w dniu 3. 11. 31 o dalsze marek 3 na mk. 114 per 50 kg. franko stacj aodbiorcza za I gat., mk. 104 per 5 0kg. za II gat.., mk. 90 per 50 kg za III gat. przy bardzo spokojnej wzgl. spokojnej tendencji.

Ryne kangielski mniej niż inne rynki zbytu zareagował na ostatnią haussę. To też Danja po przejściowo wygórowanych żądaniach rychło powrócić musiała do niższych cen, tembardziej, że masła kolonjalne napływające już w większ. ilościach przez cały czas notowano prawie bez zmian. Ceny za masło polskie podawano w dalszym ciągu od 100—104 s. per cwt. loko Londyn co nie odnosi się do nowych transportów, których brak, lecz do transakcyj na niesprzedane jeszcze masło, znajdujące się w angielskich chłodniach.

Rynek krajowy spokojny, przy cenach przeważnie poniżej cen eksportowych, które ze względu na wahania jakościowe podaje si ęod zł. 3.30 do 3.80 za kg.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

„Raubritter"

„Raubritter" to nazwa średniowiecznego zbója niemieckiego, który zamieszkiwał wysoko ubezpieczone zamki, napadał przejezdnych, również mieszkańców własnego kraju — dokonywał rozboju, gwałtów i wszelkich bezeceństw.

Niesubtelni językowo Niemcy — nazwę dla tego arcyłotra wybrali niewłaściwą, łącząc słowo „Ritter", w polskim „rycerz", z pojęciem bandyty najpodlejszego rodzaju. Przydarzyć się to mogło tylko Niemcom, a przydarzyło też może dlatego, że „raubritter" przed i po rozboju głosił zawsze winę drugich, siebie mianując „rycerskim obrońcą" ładu i pokoju oraz wszelkich cnót.

— — — — — — — — — —

Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej, którego lokal organizacyjny znajduje się w Zamku, wydał przed kilku dniami broszurę pod tyt.: „Informator Akademicki". Wydał i... rozdał darmo. Młody akademik zaś, który codopiero opuścił był gimnazja, trafnie i zdecydowanie ocenił jej wartość w słowach: „jakieś nowe paskudztwo sanacyjne".

Boć zaiste, by napisać taki informator, trzeba było chyba naprzód odbyć jakieś szatańskie misterjum, na któreby napewno z pogardą splunął — rozbudziwszy się — sam Macchiavelli, ten arcymistrz w nauce o stosowaniu obłudy i łajdactwa.

Oto szkic treści „Informatora":

Co to są „Bratnie Pomoce"? Instytucje, które uprawiają oszustwo i kradzieże. Członkowie zarządu oszukują i kradną. Pomocy nie doznał jeszcze żaden akademik. Niema uczciwości, bo niema nas, demokratów. Nas, najuczciwszych, najcnotliwszych, którzy organizujemy złożonego z „najlepszych".... „uczciwego" „Strzelca".

Musi być w „Bratniaku" „sanacja", marszałkowym wzorem. „Und bist du nicht willig, so brauch ich Gewalt"... W zeszłym roku rzuciliśmy 2 bomby dymne na zebraniu walnem, przyszliśmy z nożami i nie było skutku. W tym roku poprawimy się. Rzucimy 10 bomb ,albo więcej i przekonamy młodzież akademicką do siebie albo ją wydusimy.

Koła Naukowe?... Wszystko robią niepotrzebnie. Niepotrzebnie są scentralizowane, niepotrzebnie wydają pismo naukowe i niepotrzebnie wysyłają okólniki.

„Potrzebnie" robić będziemy tylko my, demokraci, wyznawcy „wyścigu pracy", który tak piękne już Polsce dał rezultaty.

My stworzymy „postęp" w pracy naukowej, „pogłębimy ją" jadem bolszewizmu, o którym tak dużo słyszymy na zebraniach „Słówek Młodych".

Organizacje ideowe. Ideowi jesteśmy tylko my, Zw. P. Młodz. Demokratycznej. Reszta? Oszuści i złodzieje!

Młodzież Wszechpolska, Zw. Polskich Korporacyj Akademickich i inne — to zrzeszenia ludzi bez „głębszych" idei, ludzie „bez jutra". Nie rozumieją „postępu", ciągle mówią o pracy dla jakiegoś tam narodu. Są jeszcze tak zacofani, że mówią o religji i prawości.

Przejrzyjcie naszą deklarację! Czy znajdziecie tam słowo „naród polski"? Konia z rzędem temu, kto je nam wyłowi.

Wiemy, co to postęp. Od tego są przecież „Słówka Młodych".

O prasie akademickiej. Wszystkie czasopisma akademickie łżą i piszą oszczerstwa. Kryształkiem prawdy (w rodzaju „Głosu Prawdy" Stpiczyńskiego - Łaszcza) jest nasze demokratyczne „Życie Uniwersyteckie". Styl ma wzorzysty i budujący. (Jakżeżby mogło zresztą być inaczej, gdy piszą największego w Polsce człowieka najwierniejsze „knechty". Zbyt wybredne mają wzory.)

O Związku Narodowym Polskiej Młodzieży Akademickiej i C. I. E.

S. O. S.! Wszyscy demokraci i inni „sanatorzy" — zbiórka! Stał się skandal! Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej naraził na szwank autorytet państwa polskiego i polskiej młodzieży akademickiej. Swemi wpływami dokonał tego, że prezesem międzynarodowej organizacji studentów C. I. E. w r. b. wybrano Polaka p. Jana Pożaryskiego. Po raz drugi już taki przypadek.

Gdzie „duch Locarna"?... Trzeba było wybrać (by nie drażnić) jakiegoś filoniemieckiego Anglika, albo, by się żadnemu narodowi nie stała krzywda, Żyda. Byłoby sprawiedliwie i jakże postępowo!

Dobrze robi min. Jędrzejewicz, że nie legalizuje statutu tym antypaństwowcom. Może nam da reprezentację. Odrazu powołamy Żyda na prezesa, pogodzimy się z Niemcami.

I t. d. — I t. d.

Tak to wygląda w ironicznej parodji. Gorzej w rzeczywistości. To też senat Uniwersytetu Jagiellońskiego zakazał kolportażu tego „dziełka".

Na zakończenie pragniemy jeszcze wskazać Wam, Koleżanki i młodzi Koledzy na kilka faktów, które wykażą dobitniej jeszcze, czem jest t. zw. Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej — stajemy bowiem na stanowisku, że bezwzględnie należy zwalczać to, co jest złe.

1. Z wspomnianego już „Informatora" dowiedzieliśmy się, że Zw. Polskiej Młodz. Demokratycznej — święci rocznicę krwawych wypadków z dnia 13 maja 1926 r.

Trzeba być pozbawionym wszelkiej wrażliwości odczuwania, by „czcić" takie rocznice, i to w mieście, którego pułki w walce o praworządność okryły swe sztandary, znaczone krzyżem „Virtuti Militari", żałobą po stracie wielu swych braci-żołnierzy.

I gorzej jeszcze, jeżeli ludzie tacy chełpią się urządzaniem takich rocznic wobec młodzieży akademickiej — temwięcej, gdy wśród niej chodzą jeszcze — okaleczeni ciężko na całe życie — koledzy, z podchorążówki Paszkiewicza (również tu w Poznaniu).

2. Kto z Was, Koleżanki i Koledzy chce wiedzieć, jakich żołnierzy wychowuje Polsce Zw. Młodz. Demokratycznej, niech idzie pod okno wystawowe „sanacyjnego" „Ilustr. Kurjera Krakowskiego", a zobaczy tam na fotografji 3 członków Z. P. M. D. (były prezes Widy, były prezes Wittmann i trzeci nieznany), którzy w mundurach brali udział w zebraniu politycznej organizacji. (Obrady rady naczelnej Z. P. M. D. z dnia 20 września 1931.)

3. Zw. Polsk. Młodz. Demokr. organizuje t. zw „Słówka Młodych". Są to posiedzenia, na których wygłasza się do obecnych krótkie referaty — bez dyskusji. Celem tych zebrań jest wsączanie w umysły nowych kolegów i koleżanek pewnych myśli, któreby podrywały w nich religijność i narodowy sposób myślenia. Tendencja jest wyraźnie rozkładowa.

Ukrywając się za nazwiskiem radykalizujących autorów, prelegenci zwalczają zasadę kościelnego małżeństwa, propagują tezy Lindsayowskie, mówią wiele o konieczności rewolucyjnej zmiany ustroju społecznego.

Na jednem z takich zebrań referent oświadczył, że walka motłochu ulicznego z ułanami w r. 1923 w Krakowie była szczególnie dodatnim wyrazem „kultury politycznej proletarjatu!" Na zebraniu tem obecni byli trzej profesorowie... Żaden z nich niestety nie zaprotestował.

Na dzisiaj te trzy fakty.

Powiedział niedawno jeden z publicystów polskich, że w życie Polski wcisnąć się pragnie „Wielki Cham", że w imię ochrony całej kultury polskiej zorganizować trzeba zdecydowany odpór, wyjść z dotychczasowej bierności.

Również młodzież akademicka pilnie baczyć musi, by na szlaki jej życia i w jej sprawach „Wielki Cham" nie zyskał dostępu.

„Srogi lud Mocarstwowców"... pod Grunwaldem

„Życie Uniwersyteckie", organ „sanacyjnej" Młodzieży Demokracyjnej, w październikowym numerze pisze co następuje:

„...Mocarstwocy zrobili w najgorętszym okresie wakacyj ni mniej ni więcej tylko... nowy Grunwald. Zaczęło się od sensacyjnego pochodu rowerzystów, którzy przebyli szlakiem wojsk Jagiełły aż 115 km... „Świat zadrżał w trwożnym podziwie", mówiąc stylem „Wiadomości Akademickich". Z Działdowa wyruszono pod wodzą głównego komendanta Legi Mocarstwowej p. Rowmunda Piłsudskiego do Uzdowa, gdzie odsłonięto pomnik uwieńczony symbolicznym orłem, „rozwijającym skrzydła do lotu na Prusy Wschodnie".

„Lecz na tem się nie skończyło. Z Uzdowa było 1,5 km do „dotychczasowej" granicy pruskiej. Ze słów „Wiad. Akad." wynikałoby, że uległa ona zmianie po wyprawie p. Rowmunda Piłsudskiego. Nie wiemy jednak, jak się ta zmiana przedstawia. W każdym razie nie uskuteczniono zamiaru odzyskania wszystkich ziem ongiś słowiańskich, bo w tymże numerze „Wiadomości Akademickich" zapowiada Myśl Mocarstwowa dalszą walkę, do końca, „póki ostatni żołnierz niemiecki na ziemiach ongi słowiańskich żyw". Berlina nie odzyskano! Nie myślmy jednak źle o Mocarstwowcach. Swe życie zawdzięcza ów żołnierz niemiecki zapewne temu, że wyzywania Mocarstwowców nie przyjął. Kiedy bowiem p. Rowmund Piłsudski, wiodąc za sobą cały srogi lud Mocarstwowców, stanął na polach Grunwaldu i wszyscy „zamarli w bezruchu", „zapatrując się" na drugą stronę granicy... wróg się nie odezwał. Przed 500 przeszło laty wyszedł w takim momencie naprzeciw. „Zapatrzenia się" jednak bataljonu Legi Mocarstwowej z Warszawy w stalowych „chełmach" nie wytrzymał. Poprostu bydło tchórzliwe z krzaków grunwaldzkich nie wylazło! I powiedzcież ludzie: za jednym zamachem udowodnili Mocarstwowcy, że cała potęga Niemiec to zaiste zero wobec Legji Mocarstwowej, stalowych „chełmów" i dwóch srogich mieczów grunwaldzkich, które przywódcy Mocarstwowców w rękach dzierżą, by je „skąpane w słońcu i błogosławieństwie boskiem wbić w lutą wroga pierś". Nie było nic lepszego do roboty, jak wracać w triumfie do domu".

Podając w wątpliwości istnienie „idei mocarstwowej", „Życie Uniwersyteckie" pisze dalej, że skoro ona już „istnieje", to:

„...nie można mocarstwowym surmom bojowym odmówić prawa do trąbienia na „nowy Grunwald". Radzimy jednak owym trębaczom z dobrego serca, aby nie grali na zbyt wysokich tonach. Ostrzega przed tem znana zapewne redaktorom „Wiad. Akadem.", lecz nie nadająca się ze względów cenzuralnych do powtórzenia opowieść rosyjska o innym dzielnym i patrjotycznym wojaku, który zagrał o jeden ton za wysoko, z czego wynikły dlań przykre bardzo skutki. Żeby się to samo czasem nie przytrafiło piewcom ideologji mocarstwowej i nowych Grunwaldów.

„Szkodaby ich było!"

Nic zabawniejszego, nic bardziej uciesznego, jak tego rodzaju spektakl. To przeokropne, zjadliwe wykpienie hałaśliwych tromtadracyj „mocarstwowych" przez własnych „braci" ideowych dowodzi jednego: jak trudno niezwykle trudno zamalować szyld filoniemiecki całego obozu „sanacji"! Wszelkie w tym kierunku usiłowania dają wyniki karykaturalnie sztuczne, zabawne i śmieszne. Tę śmieszność odczuli nawet „demokraci".

Przyjacielski Związek Studentek U. P. „Ogniwo"

Konstytucyjne zebranie Przyjacielskiego Związku Studentek U. P. „Ogniwo" odbyło się dnia 24 b. r. w sali 19 Coll. Minus.

Przy wypełnionej sali zagaiła zebranie kol. H. Zakrzewska, poczem podała cele mającej powstać organizacji. Przyjacielski Związek zamierza wychowywać studentki na jednostki pożyteczne dla Polski i społeczności akademickiej, pragnie stworzyć dla nich atmosferę prawdziwie przyjacielską, w której panować ma duch poważnej pracy naukowej, obok ducha radości, wesołości i szczerości, jakiej nie powinno być pozbawione życie akademickie. Związek ma wychowywać jednostki karne, zdolne poświęcić swe ambicje dla celów wyższych. Praca wychowawcza Związku zmierzać będzie do ugruntowania dobrej opinji studentki polskiej.

Praca społeczna, prowadzona pod znakiem współpracy z organizacjami charytatywnemi, emigracyjnemi i oświatowemi, rozwijać będzie w studentkach zmysł społeczny.

Projekt kol. Zakrzewskiej przyjęty został przez aklamację.

Następnie przewodnicząca zebrania odczytała akt erekcyjny Przyjacielskiego Związku, a zebranie uchwaliło założenie związku.

Zkolei odczytano projekt statutu, który przyjęto bez zmian. Do władz stowarzyszenia powołało zebranie następujące koleżanki: na przewodniczącą kol. Marwe-żankę Różę, na dalsze członkinie zarządu: Zakrzewską Halinę, Stojanowską Mieczysławę, Nawratilównę Annę, Osmolską Bożenę, Modlibowską Wandę, Appeltównę Agnieszkę. Wydział sprawdzający zatwierdzono w składzie: Rydlewska Aleksandra, Maciejewska Hanna, Lewandowska Marja. W skład sądu koleżeńskiego weszły: Zochówna Iza, Kieńska Halina, Radzińska Bożena.

W wolnych głosach podnosiły uczestniczki zebrania kwestję pracy społecznej, wyrażając gotowość podjęcia jej w jaknajszerszym zakresie. Kol. Krzemieniewska zaproponowała pomoc dzieciom bezrobotnych, skupionych na terenach Wesołego Miasteczka. Projekt ten nagrodzono żywemi oklaskami.

Po załatwieniu jeszcze kilku spraw formalnych, zamknęła przewodnicząca zebranie, wyrażając nadzieję, że dobre cele, jakie przyświecają związkowi, zadecydują w przyszłości o jego pożyteczności.

Z organizacyj akademickich

— **Zjazd zwyczajny Ogólnopolskiego Związku Akademickich Kół Naukowych** odbędzie się w Krakowie w dn. 28 i 29 listopada b. r. Na zjazd mogą wysyłać delegatów Koła Naukowe, należące do O. Z. A. K. N. i niezalegające ze składkami, po jednym na każdych 200 członków (zaczątek 200 liczy się za całe). Referaty i wnioski na zjazd przesyłać na ręce prezydjum O. Z. A. K. N. do dn. 14 b. m. Komisarzem zjazdu został kol. Juljusz Wisłocki. W sprawach zgłoszeń, kwater, utrzymania, zniżek kol. i t. p. należy zwracać się do komisarjatu zjazdu O. Z. A. K. N. w Krakowie, ul. Jabłonowskich 5, I p. Wpłaty uskuteczniać na konto P. K. O. 410 815.

— **„Dzień katolicki" na Uniwersytecie Poznańskim.** Dnia 25. ub. m. o godz. 17 odbyło się w gmachu Coll. Minus uroczystość „Dnia Katolickiego". Sala XVII była przepełniona rzeszą akademicką i sporą ilością gości ze starszego społeczeństwa, wśród których widzieliśmy najwyższego dostojnika kościoła w Polsce J. E. księdza Kard. Hlonda, Prymasa Polski. Rolę gospodarza pełnił ks. prałat Prądzyński, jako duszpasterz akademicki, oraz komitet.

Uroczystość zagaił prezes komitetu, kol. Całka. Pierwszy z kolei referat n. t. „Akademik a małżeństwo" wygłosił z niepospolitą swadą ks. prof. dr. Baranowski. Referent postawił zagadnienie na platformie aktualnej sytuacji społecznej i gospodarczej i oświetlił w sposób wymowny problem moralnej oceny przez kościół ucieczki od małżeństwa, stawiając tezę, że jedynie niemożność stworzenia gospodarczych podstaw bytu rodziny może być moralnem tej ucieczki usprawiedliwieniem, nigdy zaś wzgląd na wygodę osobistą, egoizm, lub chęć użycia.

Następnie wygłosił rzeczowo ujęty referat kol. mg. Pospieszalski p. t. „Młodzież akademicka a przyszłe prawo małżeńskie". Młodzież akademicka w całej pełni docenia znaczenie właściwej podstawy przyszłego prawa małżeńskiego, ją bowiem w pierwszym rzędzie prawo to będzie obowiązywało. Dlatego stanowisko młodzieży akademickiej w tej sprawie jest zupełnie zdecydowane: przyszło prawo małżeńskie winno być przepojone zasadami katolickiemi, bo jako takie tylko stanowić może o szczęśliwości indywidualnej i społecznej.

Oba referaty przyjęte zostały entuzjastycznemi oklaskami. Przerwę między referatami wypełniła bardzo udatna recytacja modlitwy. Nastrój panował nadzwyczaj miły i podniosły. Całość bardzo dobrze zorganizowana. Uroczystość zakończono chóralnem odśpiewaniem „Boże coś Polskę".

Z Wydawnictw

— **„Akademik Polski"**, rok VI Nr. 9, listopad 1931 r. — przynosi wiele cennych artykułów i informacyj z życia akademickiego. Na uwagę zasługują artykuły: kol. W. Wasiutyńskiego pt. „Młot a nie kowadło", kol. J. Wisłockiego — „Polonia Irredenta: I. Prusy Wschodnie", kol. E. Makowskiego — „Z powodu Gniezna", kol. M. Iwanickiej — „O równouprawnieniu kobiet" oraz kol. J. Gralewskiego — „Przyczyny kryzysu polskiej sztuki". Poza tem ze sprawozdań wyróżnić trzeba notatkę z rady Centr. Akad. Br. Pom., sprawozdanie z uroczystej inauguracji Stowarzyszeń Katol. Akad. w Warszawie (wraz z przemówieniem kol. Ruszkowskiego), inauguracji Młodz. Wszechpolskiej we Lwowie i w in. Szkoda, że życie akademickie Poznania nie znalazło w tym zeszycie miejsca.

— **„Przegląd Koła Naukowego"** Tow. Stud. i Dypl. W. S. H. Poznań (rok II, nr 1) wychodzi obecnie w zwiększonej objętości i pod b. staranną redakcją, jak wskazuje na to bogata, odtwarzająca całokształt życia W. S. H. w Poznaniu, treść pisma.

Red. odpow.: Bogdan Piotrowski.

KULTURA FIZYCZNA

Obrońcy naszych barw

Niedzielny mecz międzypaństwowy będzie 12 z rzędu, a 8 w kraju. Walczyliśmy dotąd po trzy razy z: Węgrami (5:11, 8:8, 10:6), Czechami (8:8, 12:4, 8:8), Austrją (10:6, 8:8, 13:3) i Niemcami (6:10, 6:10). Nasze barwy reprezentowało dotychczas 30 pięściarzy (12 z G. Śląska, 10 z Poznania i po 4 z Łodzi oraz z Warszawy). Wszyscy stoczyli razem 88 walk, z czego Poznańczycy — 37, Śląsacy — 36, Łodzianie — 11 i Warszawiacy — 4. Przy zwykłem obliczeniu punktowem (zwycięstwo — 2 p., nierozegrana — 1 p. i porażka — 0 p.), biorąc spotkania jako całość, mamy dodatni stosunek 12:10; również dodatni jest ten stosunek, jeżeli weźmiemy pod uwagę same walki, a wyraża się cyfrą 94:82. Najwięcej razy walczył w reprezentacji Arski, gdyż osiem, zdobywając 13 punktów. Następnie idzie Górny, posiadając 7 walk i 8 pkt. Więcej od niego punktów mają Seweryniak 10 (na pięć meczy) i tyleż Majchrzycki (na sześć spotkań). Z innych naszych pięściarzy, których ujrzymy w niedzielę Kazimierski startuje po raz pierwszy w meczu międzypaństwowym; Forlański — po raz szósty (wskutek wyjątkowego pecha zdobył tylko 3 pkt.); Rudzki występował trzykrotnie i wywalczył 4 pkt; Wiśniewski — też trzykrotnie, a Wocka — czterokrotnie i ma 6 pkt.

Przyjrzyjmy się teraz bliżej wogóle naszym reprezentantom.

Kazimierski należy do stołecznej „Polonji" i teraz wybija się coraz bardziej jako doskonały technik. W obecnych warunkach jest niewątpliwie najlepszy w wadze muszej (ma coprawda pewne trudności z t. zw. „robieniem" jej), a dowiódł tego, bijąc ostatnio zdecydowanie na punkty Moczkę.

Forlański (K. S. „Warta") ma poza sobą 75 walk, z tego 60 wygranych, a przeszło 20 przez k. o. Zdobył wicemistrzostwo Europy w Budapeszcie, ulegając na pkt. w finale Enekesowi, a pokonawszy uprzednio doskonałego Trombetto (Wł.) Jest mistrzem Polski w muszej za rok 1930 i 1931. Ma na swym „rozkładzie" wygrane p. in. z takiemi „asami" jak: Eckert (Monachjum), Götze (Magdeburg), Rolle (Wrocław), Szenes (Węgry), Kuszner (Austrja) i Głon (Pol.) Obecnie przechodził ostatnio pewien kryzys formy, który na szczęście skończył się, tak, że staje do walki w pełni sił. O jego walorach pięściarskich nie potrzebujemy rozpisywać się, bowiem są doskonale znane wszystkim zwolennikom boksu.

Rudzki („Naprzód"-Lipiny) walczył 60 razy, przegrywając tylko parokrotnie i odnosząc szereg zwycięstw przez k. o. Jest mistrzem Polski na 1931 r. Pokonał m in. Szabo (Węgry), Christmanna (Niemcy) i Lindenheima (Austrja). Operuje silnym ciosem, oraz żywiołowością w walce, brak mu jednak technicznego szlifu, rozwagi i — zdaje się — obecnie prezentuje się słabiej, dowodem czego ostatni remisowy wynik z nienadzwyczajnym Gossem.

Seweryniak („Sokół"-Łódź) ma około 60 walk poza sobą, a jak już wyżej wspominaliśmy jest niezwyciężony w spotkaniach międzypaństwowych, w których pokonał: Czechów — Jiraka i Jacksa, Austrjaków — Gutfreunda i Cerveny'ego, oraz Węgra Fogasa. W okresie służby wojskowej nie mógł pilnie trenować, dlatego też nie był nigdy w pełni formy. Jak się teraz prezentuje — niewiadomo, bowiem w ostatnich czasach nie walczył. Ma pewne trudności z uzyskaniem wagi w niższej kategorji, bowiem zasadniczo jest w półśredniej i zdobył w tej klasie mistrzostwo Polski za rok 1931.

Arski („Warta") walczył 110 razy, ma wygranych 95, z tego niemal połowę przez k. o. Jest zawsze filarem reprezentacji, a może się poszczycić p. in. zwycięstwami nad następującymi zawodnikami: Lüdtke (Niemcy), Tobbeck (N), Leipelt (N), Tokkay (W), Polter (N), Nortemann (N), Wenzel (N), Volkmar (N), Nielsen (Dan.), Pandur (W), Zsida (W), Jensen (D), Magyar (Au.) Był sześciokrotnym mistrzem Polski (od 1925 do 1930 r.) włącznie. Obecnie znajduje się w doskonałej kondycji i ma bodaj specjalnie to, że zawsze lepiej walczy z groźniejszym zawodnikiem.

Majchrzycki („Warta") walczył 115 razy, przegrywając zaledwie 10 spotkań, a od mistrzostw Europy w Budapeszcie jest niepokonany. Zdobył wicemistrzostwo Europy i mistrzostwa Polski w latach 1926, oraz od 1928 do 1931 włącznie. Ma na rozkładzie p. in. Niemców — Bächlera, Poltera, Wenzla i Müllera; Austrjaka — Putza; Węgrów — Szigeti, Szaboki, Blacho i Jeles; Czechów — Skrivanska; Norwega — Dehna; Duńczyków — Larsena i Finnerupa.

Wiśniewski („Warta") występował w ringu 75 razy i odniósł 60 zwycięstw, pokonawszy m. in. Hermana (Cz), Schaffnera (N), Lindenera (N), Szigeti'ego (W), Nielsena (D). Zdobył mistrzostwo Polski za r. 1931. Należy do najambitniejszych naszych zawodników; bardzo odporny na ciosy, posiada dużo spokoju i opanowuje sytuację, wyzyskując błędy przeciwnika. Jest wzorowy jako sportowiec.

Wocka („06"-Mysłowice) walczył 60 razy i ma 50 zwycięstw p. in. nad: Ulrichem (N), Kesslerem (N) i Kelemanem (W). Jest prymitywny technicznie, a cechuję go jedynie żywiołowość walki i siła fizyczna, natomiast nie rozporządza mocniejszym ciosem.

Przed niedzielnem spotkaniem

Co mówi prezes P. Z. B. p. dyr. Baranowski

Wobec olbrzymiego zainteresowania jakie wzbudził zapowiedziany mecz międzypaństwowy Polska—Niemcy, udaliśmy się do prezesa P. Z. B. p. dyr. Fr. Baranowskiego z prośbą o podanie nam kilka szczegółów dotyczących tego spotkania.

— Może by nam p. Prezes powiedział — pytamy — jak doszedł do skutku niedzielny mecz z Niemcami?

— Przejmując agendy prezesa P. Z. B. zwróciłem się do kilku związków państwowych z propozycją rozegrania zawodów. Jako pierwszy odpowiedział związek niemiecki i po krótkich pertraktacjach sfinalizowano umowę. Warunki są dość możliwe, przyczem te same obowiązują przy rewanżu w Niemczech. Zaproponowaliśmy trzech sędziów, a mianowicie pp.: Soederlunda (Szwecja), Fischera (Danja) oraz Kroupę (Czechosłowacja) i tę propozycję przyjęto bez sprzeciwu. Wobec tego zaprosiliśmy Duńczyka; zatem w ringu na niedzielnym meczu sędziować będzie p. Fischer.

— Czy niedzielne spotkanie jest oderwanem, czy też jednem z ogniw trwałego stosunku obu krajów w tej dziedzinie sportu?

Wiadomo, że rozegraliśmy już dwa spotkania, pierwsze w Niemczech, a drugie w Katowicach. Zerwanie stosunków, które nastąpiło z przyczyn politycznych, z winy związku niemieckiego, mam nadzieję więcej się nie powtórzy. Jako narodom przodującym w Europie na polu pięściarstwa zależy na tem niewątpliwie obu stronom, czego dowodem szybkie porozumienie się w sprawie projektowanego meczu.

— Jak się Pan zapatruje na obecny poziom pięściarstwa niemieckiego?

— Zasadniczo widzę poważną różnicę pomiędzy pięściarstwem niemieckiem i węgierskiem. Porównanie to robię dlatego, że wspomniane dwa państwa zajmują bezsprzecznie czołowe miejsce w Europie, a jednak, dwa te zespoły walczą zupełnie odmiennym stylem. Zatem pięściarze węgierscy dążą do zwarcia, podczas gdy Niemcy — do walki na dystans i dysponują kolosalnym ciosem. Sposób walki Niemców lepiej nam odpowiada, to też mimo tego, że przysyłają najsilniejszy zespół i wszyscy zawodnicy znajdują się na bardzo wysokim poziomie — stajemy w ringu nie bez szans.

— Co Pan sądzi Panie Prezesie o naszych szansach?

— Wobec tego, że jak już poprzednio zaznaczyłem styl walki przeciwników lepiej nam odpowiada, zwycięstwo leży w granicach zupełnej możliwości, a conajmniej winniśmy osiągnąć wynik nierozstrzygnięty. Może zapatruję się zbyt optymistycznie, lecz wykaże to najbliższa niedziela. Według mego zdania wygrać winien Kazimierski, Forlański, Arski, Majchrzycki i Wocka.

— Jakie są plany P. Z. B. w obliczu rozpoczynającego się sezonu?

— Bieda, którą odczuwamy wszyscy nie pozwala nam przeprowadzić programu na szerszą skalę. Mamy zapewniony mecz ze Szwecją, który odbędzie się dnia 6 grudnia, najprawdopodobniej w Warszawie. Pertraktujemy z Anglją i w razie porozumienia rozegralibyśmy to spotkanie w Łodzi. Francuzi chętnieby przyjechali do Polski, lecz bez prawa rewanżu u siebie, co jest dla nas nie do przyjęcia. Włosi są zbyt drodzy. Z Węgrami i Austrją mamy niewyrównane jeszcze różnice zdań z czasów siedziby P. Z. B. w Katowicach. Zatem niedzielny mecz międzypaństwowy w Poznaniu, będzie jedynym w tym sezonie.

Rozmowa z trenerem poznańskich pięściarzy p. Stammem

Aby móc zorjentować się w jakiej formie są nasi zawodnicy przed ważnym meczem z Niemcami, zwróciliśmy się do p. Stamma, popularnego trenera ośrodka poznańskiego i długoletniego zasłużonego opiekuna bokserów polskich a zwłaszcza poznańskich oraz ich wychowawcę. P. Stamm wybitny fachowiec w tej dziedzinie naszego sportu jest jednak, jak zwykle, powściągliwy i skromny, ogólnikowo odpowiada na nasze pytania, nie chcąc przesądzać kwestji przebiegu walk niedzielnego spotkania międzypaństwowego.

Na indagacje co do obecnej formy naszych pięściarzy p. Stamm krótko i zdecydowanie stwierdza, że zawodnicy zwłaszcza poznańscy są starannie przygotowani do tej decydującej rozprawy z naszym sąsiadem zachodnim.

— Specjalnie zawodnicy poznańscy, których mam pod ręką — mówi p. Stamm — pracują od szeregu tygodni. Zwłaszcza w ciągu ostatnich dwóch tygodni przeszli ostry trening, w czasie którego specjalny nacisk kładłem na wytrzymałość i kondycję fizyczną, oraz na stronę techniczną. Zdaję sobie bowiem sprawę z tego, że nasz przeciwnik pod tym względem nie pozostawia nic do życzenia. Przeprowadzałem 4-rundowe tereningi, aby zapewnić moim pupilom wytrzymanie 3 starć. Również i pozostali, wyznaczeni do reprezentacji pięściarze, jak się dowiadywałem, pracowali bardzo sumiennie. Od środy począwszy zamieniłem trening na lekką zaprawę i utrzymanie zawodników w kondycji fizycznej za pomocą codziennych ćwiczeń gimnastycznych.

— A jak ocenia Pan siły naszych przeciwników?

— Przeciwnik nasz przysyła tym razem swój najlepszy skład. Zadano sobie trud wyszukania poważnego zespołu zawodników mniej więcej o równej klasie, możliwie najlepszych i takich, na których w walce z nami najwięcej powinni liczyć, uwzględniając siły polskich pięściarzy, przecież Niemcom aż nadto dobrze znane z licznych występów zagranicą. Nie znam wszystkich zawodników niemieckich. Znajduje się tam kilka nowych sił, jakkolwiek już dobrze zaprawionych w bojach międzynarodowych i znanych ze swych poważnych, oraz licznych sukcesów. Na czoło wybija się u Niemców Ziglarski, zawodnik wysokiej klasy, rutynowany, technicznie i taktycznie bardzo niebezpieczny. Walka jego z Forlańskim budzi specjalne zaciekawienie. W razie pełnej formy naszego pięściarza (jak podczas spotkania z Enekeszem na meczu Polska i Węgry) nie jest wykluczone jego zwycięstwo, a samo spotkanie może być gwoździem wieczoru. Ziglarski jest wytrzymały i szybki, a dzięki swej wielkiej rutynie (walczył 200 razy, 180 wygrał, w tem 14 razy w zawodach międzypaństwowych) jest jednym z filarów reprezentacji Niemiec na spotkanie z Polską. Obok niego postawiłbym jeszcze Kurtha, Rennena i może Donnera. Ten ostatni chociaż technicznie dobry jest mniej groźny, a Seweryniak w pełnej formie powinien zdołać go zwyciężyć. Rennen, zawodnik technicznie wyszkolony, szybki i o dość silnym ciosie nie należy do rzędu przeciwników, których możnaby lekceważyć. Jednak Majchrzycki powinien dać mu radę, zwłaszcza o ile podciągnie się do swego zwykłego poziomu, jaki zawsze wykazał w spotkaniach międzynarodwych. Zależeć to jednak będzie od inicjatywy w walce i prawdopodobnie — od wytrzymałości. Kurth jest obok Ziglarskiego najgroźniejszym w reprezentacji niemieckiej. O ile przyjedzie, zmierzy się Arskim, który dotychczas nie zawodził naszych nadziei. Niemiec ma poza sobą pokaźną serję 156 walk, z tego 147 wygranych; rozporządza on bogatym repertuarem ciosów, jest technicznie wysoko postawiony i szybki ma zatem wszelkie dane, by stawić czoło Arskiemu. Liczę jednak na tego ostatniego i jego cios, który, jeżeli trafi, to napewno zwali z nóg rywala. O reszcie zawodników niewiele mogę powiedzieć. W wadze muszej niewiadomo jeszcze, kto przyjedzie czy Taudien, czy Puttkamer, czy też kto inny. Kaźmierskiego jednak uważam za najlepszego obecnie naszego zawodnika w swej wadze i powinien dać sobie radę z przeciwnikiem przy swej obecnej formie. W wadze piórkowej Niemcy przysyłają Jakubowskiego, pięściarza o identycznym systemie walki, jak Rudzki i mniej więcej tych samych walorach. Spotkają się zatem zawodnicy o równej klasie i umiejętnościach. Zwycięży ten kto okaże większą wytrzymałość, agresywność oraz zaciętość. W wagach ciężkich Niemcy dotychczas dominowali zawsze (jedynie śp. Kupka stawiał im skutecznie czoło) co zresztą jest zrozumiałe, uwzględniając wielką ilość bokserów, jaką rozporządzają. Nasz przeciwnik w półciężkiej należy podobnie jak i w ciężkiej do kategorji młodszych zawodników. Otóż Schiller, rozporządza, jak to zdołałem się dowiedzieć, silnym ciosem i jest bardzo agresywny. Rutyną jednak nie przewyższa Wiśniewskiego, który zwłaszcza dzięki swej wielkiej ambicji oraz wytrzymałości i zaciętości, jakiej świadkami byliśmy już niejednokrotnie — łatwo może zrobić miłą niespodziankę. Ramek w wadze ciężkiej zwany „niemieckim Carnerą", waży bowiem 225 funtów, nie jest lepszy od Wocki.

— Co może nam Pan powiedzieć o całokształcie niedzielnego spotkania?

— Wygrana z tak silnym przeciwnikiem, jakkolwiek nie wydaje mi się bardzo prawdopodbną, to jednak leży w granicach naszej możliwości. Osobiście zadowoliłbym się wynikiem remisowym 8:8, który — uwzględniając pełną formę zawodników polskich — wydaje mi się możliwym. Jeżeli przegramy — to chyba nieznacznie. Pewnem jednak jest, że walka w każdej wadze będzie zacięta i że wyniku zgóry przesądzać na korzyść jednej lub drugiej strony — nie można. Mam nadzieję, że zawodnicy nasi nie zawiodą tym razem również pokładanych w nich nadziei i do decydującej walki z naszym zachodnim sąsiadem — który doceniając to spotkanie przysłał swój wypróbowany skład — staną pełni ambicji oraz woli zwycięstwa. Wygrania bowiem z obecnym przeciwnikiem odrazu postawiłby nas zdecydowanie w szeregu najlepszych pięściarzy Europy i byłaby odrazu rzeczywistym miernikiem sił zwłaszcza dla dotychczasowych rywali Polski z południa, Czechów, a specjalnie Węgrów, którzy czując się pokrzywdzeni zbywają nas i nasze sukcesy milczeniem.

* * *

— Jak się Pan zapatruje na zapowiedziane zmiany w reprezentacji niemieckiej? (To dodatkowe pytanie zadaliśmy niemal w ostatniej chwili, po otrzymaniu zawiadomień o poczynionych ponoć przesunięciach).

— Jeżeli informacje są ścisłe, to niewątpliwie przybędą Niemcy w osłabionym składzie. Z podanych nazwisk wszystkie są mi nieznane naogół i żadnego z tych pięściarzy nie widziałem w ringu. Jedynie Ball jest, mam wrażenie, zupełnie równorzędny z Puttkammerem, a natomiast mistrz Niemiec, Polter z Lipska ma już jedno zwycięstwo nad Wocką. W tych warunkach uważam, że powinniśmy odnieść zwycięstwo, w każdym razie szanse nasze poważnie wzrosły. Jeszcze raz pragnę podkreślić, iż zawodnicy nasi znajdują się naogół w dobrej formie, oraz wyrazić przekonanie, że na ringu dadzą z siebie wszystko, aby odnieść upragnione zwycięstwo.

Na argumenty odpowiadają — obelgą...

Po wieloletnich walkach, projekt podatku na rzecz Izb Rzemieślniczych został przez posłuszną większość sejmową uchwalony. Rzemiosło dostało na swoje skołatane barki nowy podatek. Co gorsze, że nawet nie wiadomo jak będzie on wysokim, gdyż Sejm uchwalił tylko pełnomocnictwo dla ministra, który teraz będzie mógł decydować o wysokości obciążenia. Mamy zatem nowy, typowy łuz budżetowy.

Historja tego podatku jest następująca. Stworzenie nadmiernej ilości Izb Rzemieślniczych wywołało zbyt wielkie koszta utrzymania tych Izb. Min. Skarbu, zabierając przez szereg lat wpływy z piętnastoprocentowego dodatku do cen świadectw przemysłowych, nie bardzo chciało się tych dochodów pozbywać, tem bardziej, że już w międzyczasie Izby Przemysłowo - Handlowe zjadały więcej, niż im się z tego źródła należało. Ostatecznie ustalono, że Izby Przemysłowo - Handlowe otrzymywały z tego źródła 92 procent wpływów, a Izba Rzemieślnicza zaledwie 8 procent. Naturalnie owe 8 proc. nie mogło żadną miarą wystarczyć na utrzymanie izb rzemieślniczych, tem więcej, że cały szereg tych izb opanowany został tak popularną „radosną twórczością". Łączny deficyt Izb Rzemieślniczych w chwili obecnej wynosi już 1.500.000 zł rocznie, a w dodatku będzie on wzrastał z roku na rok.

Pierwszy projekt, opracowany przez Min. Przemysłu i Handlu, przewidywał podatek w nast. skali: od warsztatu 25 zł rocznie, od czeladnika 12 zł, a od ucznia 6 zł rocznie. Projekt ten został uznany przez większość Izb Rzemieślniczych, oraz przez Radę Izb Rzemieślniczych za niewskazany. Na jakiś więc czas sprawa przycichła. „Sanacja" jednakowoż powracała co chwilę do tego projektu, tłumacząc, że projekt ma tylko zapewnić możność Izbom Rzemieślniczym uchwalenia takiego podatku, ale nie zmusza bynajmniej tych Izb do jego pobierania. Jeżeli zaś jakaś Izba podatek uchwali, to przecież uchwali go sobie same rzemiosło, co miało być d o w o d e m, że rzemiosło opodatkowywuje się dobrowolnie na swoją Izbę. Z całą stanowczością podkreślano zawsze, że będzie to podatek d o b r o w o l n y, bo tylko dana Izba rzemieślnicza będzie decydowała o jego uchwaleniu.

Przekonajmy się teraz, co mówiono, a jak ostatecznie sprawa została załatwioną. Niedawno wpłynął do Sejmu projekt rządowy tego podatku. W projekcie tym niema już wzmianki o stopie podatkowej. Te 25 zł, 12 zł i 6 zł gdzieś zniknęło. Projekt przewidywał, że stopę podatkową określa minister. A zatem może on nałożyć podatek niższy, ale tak samo dobrze może nałożyć i wyższy. Dalej zgubiło się po drodze określenie, że podatek ten mogą wprowadzać tylko poszczególne Izby, drogą w ł a s n e j u c h w a ł y, a więc, że mogą być Izby, które takiego podatku nie uchwalą. W projekcie już tylko minister decydować miał bezapelacyjnie, czy podatek należy nałożyć, czy też nie.

Na komisji sejmowej przeciw podatkowi wystąpili przedewszystkiem posłowie z Klubu Narodowego, a specjalnie poseł Marjański, dowodząc, że podatek jest zupełnie zbędny, gdyż wystarczy podzielić sprawiedliwie ów piętnastoprocentowy dodatek do świadectw przemysłowych, a Izby Rzemieślnicze będą miały dostateczne fundusze. P. naczelnik Hauszyld z Min. Przemysłu i Handlu zarzucił wtedy p. posłowi Marjańskiemu, że on sam kiedyś domagał się wprowadzenia takiego podatku, a teraz przeciw niemu występuje. Jak faktycznie przedstawia się sprawa wystąpienia p. posła Marjańskiego, ilustruje dosadnie wyjaśnienie, jakie ukazało się na łamach „Gazety Przemysłowo - Rzemieślniczej". Otóż p. poseł Marjański w listopadzie 1928 roku domagał się, by Izbom Rzemieślniczym przyznano 33 proc. w p ł y w ó w z d o d a t k u d o ś w i a d e c t w p r z e m y s ł o w y c h zamiast dotychczasowych 8 proc. Ale w ustach p. Hauszylda nazywa się to domaganiem się nowego podatku. Fakt ten dalszych komentarzy nie potrzebuje.

Najciekawszemi są jednak poprawki, jakie B. B. wniosło do projektu. Otóż dodano, że minister przed wydaniem rozporządzenia, winien zwrócić się do Izb Rzemieślniczych o opinję. To przecież już raz na zawsze zostało uregulowane przez p r a w o p r z e m y s ł o w e. Ale z drugiej strony opinja Izb Rzemieślniczych nie jest dla ministra wiążącą. Izba może się sprzeciwić wprowadzeniu podatku, a minister może jednak podatek wprowadzić.

Przystępujemy jednak do sedna sprawy. Referentem projektu w Sejmie był p. poseł Idzikowski, odkomenderowany przez „sanację", „do pracy w rzemiośle". P. Idzikowski nie jest i nie był nigdy rzemieślnikiem, ale to mu nie przeszkadza, że mianuje się „wodzem rzemiosła". Otóż tenże p. Idzikowski na argumenty posłów Marjańskiego i Górczaka, którzy z trybuny sejmowej wykazywali szkodliwość takiej ustawy, odpowiedział obelgami.

Posłowi Górczakowi powiedział, że (przytaczamy dosłownie) „Pan wciąż jest szewcem w polityce, a politykiem w rzemiośle". P. poseł Górczak nie wstydzi się swojego rzemiosła, jest mistrzem szewskim, a w polityce broni słusznych praw rzemiosła. Teraz z ust posła, który się mieni być „reprezentantem rzemiosła", usłyszał drwiny, które cała „sanacja" przyjęła — hucznemi oklaskami. Posłowi Marjańskiemu zarzucił p. Idzikowski, że trzeba mieć czelność, by coś podobnego twierdzić. Tak więc dwaj zasłużeni działacze rzemieślniczy, dwaj ludzie stojący na czele najpotężniejszych organizacyj rzemieślniczych usłyszeli od członka „sanacyjnej" „Rady Naczelnej Rzemiosła" niecne obelgi. Rzemiosło zapamięta sobie tych „obrońców" i — ich sposób postępowania w Sejmie. (er)

ZBLIŻA SIĘ
OSTATNI CZAS
na kupno
losu 3,— zł
WIELKIEJ LOTERJI
na Pomnik Wdzięczności w Poznaniu
Ciągnienie 10 grudnia!
Cenne wygrane!
Losy nabyć możesz w najbliższej kolekturze Bankach Ludowych lub wprost w Komitecie, Al. Marcinkowskiego 21 III. p. za nadesłaniem 3,— zł na konto P. K. O. 213 964.
zw 11 773/4

Ważne rezolucje robotnicze

W niedzielę, 1 listopada, urządziło Zjednoczenie Zawodowe Polskie zebranie robotników i rzemieślników niesamodzielnych, na którem uchwalono następujące rezolucje:

I. Zebrani protestują przeciwko zamachowi na zarobki robotnicze i rzemieślnicze, które przez wypowiedzianą taryfę w przemyśle, handlu i metalurgji częściowo już obniżono, a w dalszym ciągu zamierza się zarobki obniżać o 15 proc., nie licząc się z biedą i nędzą w jakiej żyją masy robotnicze.

Apelujemy więc, by Związki Zawodowe, a szczególnie Zjedn. Zawodowe Polskie, przeciwstawiły się obniżce zarobków, które już i tak są daleko niewystarczające na utrzymanie rodzin robotniczych.

II. Zebrani protestują przeciw wygórowanym pensjom pp. dyrektorów różnych przedsiębiorstw prywatnych, a nie mniej państwowych. Stwierdzamy, że głoszone hasła przez miarodajne czynniki, o naprawieniu stosunków w tej dziedzinie pozostają tylko na papierze, w czyn jednak naprawy się nie wprowadza. Apelujemy by zdrowo myślące społeczeństwo, oraz przychylna prasa przeciwstawiła się otwarcie i kategorycznie wyzyskowi społecznemu uprawianemu pod pozorem miljonowych gaż pp. dyrektorów z jednej, a z drugiej strony żebraczego wynagrodzenia robotników.

III. Zebrani stwierdzają, że pracodawcy państwowi jak i prywatni, zastosowali już generalne obniżenie zarobków, siłą faktów nastąpić musi skurczenie się konsumcji wewnątrz kraju, a tem samem obniży się popyt na różne produkty, co spotęgować musi już i tak silnie rozwijające się u nas bezrobocie.

Z powodu zastosowanej obniżki płac, stanowczo domagają się obniżki cen na artykuły pierwszej potrzeby, a przedewszystkiem obniżenie cen za przetwory i wytwory przemysłowe. Zebrani domagają się takiej obniżki cen za produkty rolne i przetwory przemysłowe, które dostosują siłę kupna zarobków robotniczych do tychże produktów z czasów normalnych, inaczej — stopa życiowa ludu pracującego, która już tak jest bardzo niska, zejdzie do roli żebraka.

Stwierdzamy, że obniżka cen za wspomniane artykuły jest konieczna nietylko w interesie konsumentów, a przedewszystkiem warstw robotniczych, którzy głodowe życie prowadzą, lecz potrzebna z punktu widzenia interesu państwowego i spokoju wewnętrznego. Byłoby bowiem błędem zamykać oczy wobec niebezpieczeństwa, jakie gotuje nam nędza ludu pracującego. Wskutek niskich zarobków, drożyźny artykułów pierwszej potrzeby, przetworów przemysłowych, bezrobocia, nędza zakradająca do chat robotniczych sprawiła, że masy robotnicze objawiać poczynają pewne zdenerwowanie, cierpliwość poczyna się wyczerpywać. Niechcąc dopuścić do zachwiania się wewnętrznego spokoju, zebrani stanowczo domagają się spełnienia wyżej wymienionych postulatów.

Zebrani stwierdzają, że w warunkach życia rozpaczliwego trudno będzie wymagać od mas robotniczych, które na skutek rabunkowej gospodarki kapitalistów rzucone zostały w twarde objęcia nędzy, aby one respektowały nawet najostrzejsze przepisy prawne. Głód nie zna granic prawa ani faktycznego ani moralnego. Dla tego nasze ostrzeżenia i nasze wnioski.

Zastanawiając się nad katastrofalnem położeniem Państwa i społeczeństwa, a mas pracujących w szczególności, zebrani stwierdzają, że w chwili tej zaprzestać winno się z gospodarką, noszącą cechę rozrzutności i z wystawnem życiem wielu dygnitarzy państwowych, z czem się stale spotykamy. Wobec tego zebrani domagają się:

a) zmniejszenia dodatków funkcyjnych wysokich dygnitarzy państwowych, które w niektórych wypadkach dochodzą do bardzo wysokich sum miesięcznie;

b) zniesienia remuneracji dla wyższych urzędników;

c) zwolnienia ze służby państwowej i komunalnej mężatek, których mężowie mają stanowiska lub pracę wystarczającą na utrzymanie rodziny;

d) zniesienia dywidend i tantjem w służbie państwowej, komunalnej i przemyśle;

e) zlikwidowania wszelkich wydawnictw gadzinowych i innych, reklamujących sanację i jej bożków;

f) wstrzymanie subwencji organizacjom sanacyjnym, jak „Strzelcowi" i t. p.;

g) domagamy się, aby zaoszczędzone z wyżej wymienionych pozycyj, fundusze zużyto na walkę z bezrobociem na niesienie pociechy i pomocy w rozpaczy znajdującym się biedakom i bezrobotnym. Zebrani uważają, że głoszona przez czynniki rządowe walka z bezrobociem jest tylko czczem gadaniem, dowodem czego choćby tysiące emerytów, gdyż wielu z nich zrobiono emerytami tylko dlatego, ażeby im dać tłuste posady w innych przedsiębiorstwach, (jak to praktykuje się w różnych Kasach Chorych, gdzie zatrudnia się emerytowanych, wysokich rangą oficerów).

Zebrani domagają się przeto zwolnienia z posad wszelkich emerytów.

IV. Zebrani stwierdzają, że kapitalizm rzucił się tem więcej z rozmachem na dobra społeczne, zdobycze socjalne i obniżkę głodowych już zarobków, że szerokie masy pracujące zaniedbały organizowanie się w wypróbowanych związkach zawodowych. Zapomniały o solidarności, jaka robotnika i rzemieślnika może choćby częściowo uchronić od wyzysku kapitalistycznego i zepchnięcia mas do roli niewolników.

By oprzeć się zupełnemu wyzyskowi warstw pracujących, by stać na straży naszego ustawodawstwa socjalnego, aby je utrzymać, rozszerzyć, ulepszyć, być wreszcie przygotowanymi do podjęcia walki o byt, o chleb powszedni, winni wszyscy ludzie pracy stanąć w szeregi organizacyjne.

Zagadnienie obrony przeciwlotniczej

Jak głęboko nurtuje w państwach zagadnienie obrony przeciwlotniczej na wypadek przyszłej wojny, o tem świadczy zdanie prezydenta niemieckiego instytutu techniki i ruchu Paetsch'a, który powiada co następuje: „Sprawa obrony przeciwlotniczej ludności cywilnej weszła w stadjum, w którem odnośne władze muszą pozbyć się dotychczasowej rezerwy i wystąpić czynnie, aby rozważyć i uzgodnić jednolitość i celowość zarządzeń, jakie należy w tym względzie wydać".

Po przeczytaniu alarmującego zdania p. Paetscha mogłoby się wydawać, że Niemcom grozi istotnie pod tym względem Jakieś niebezpieczeństwo. A przecież nikt nie ma zamiaru na nich napadać; jeżeli kto, to właśnie oni stanowią źródło niepokojów dla całego świata. Zapewne o wiele taniej, niż organizacja obrony przeciwlotniczej całego państwa i narodu, kosztowaćby ich powinna gruntowna zmiana zbiorowej psychiki własnego narodu, zaprzestanie szczucia na Polskę, wyciąganie ręki po Pomorze, Poznań i Śląsk na wschodzie, po Alzację i Lotaryngję na zachodzie.

Niech więc przestaną prowokować, rzucać pieniądze na akcję dywersyjną u sąsiadów, niech przestaną urządzać hece radjowe i opowiadać dzieciom swym o niegdyś zagrabionych nam, a dziś w ich mniemaniu „urdeutsch" miastach jak Poznań, Bydgoszcz i Katowice, a atmosfera spokoju i zaufania powróci i troska o obronę przeciwlotniczą — przeciwgazową sama odpadnie. Dziś wszystkim narodom trzeba spokoju i kuracji gruntownej z ran, które im Niemcy wojną światową zadały.

Z apelu p. Paetscha jeden jest tylko pożytek, że budzi on czujność naszą i każe poświęcać zagadnieniu obrony powietrznej i przeciwgazowej jak największą uwagę. Aka.

SPORT

Jutrzejsze spotkanie

Już niewiele biletów pozostało — Ostateczny skład zespołu niemieckiego.

Miarą zainteresowania niedzielnym meczem Niemcy — Polska jest fakt, że sprzedaż biletów idzie bodaj, jak nigdy i niemal już wszystkie wykupiono, zwłaszcza siedzące. Przypominamy zatem, że pozostałe można dziś jeszcze nabywać w fir. „Camera", a nikłe niewątpliwie resztki — jeżeli wogóle będą — może „spóźnialscy" zdołają jeszcze kupić w niedzielę w „Adrii" od 11 do 14, oraz od godz. 17 przy kasie, tam bowiem wyznaczono sprzedaż w dniu zawodów. Zwracamy też uwagę, że na każdym bilecie dokładnie oznaczono przez które wejście (a jest ich trzy) wchodzi się na dane miejsce.

Reprezentacja niemiecka uległa jeszcze jednej zmianie. Obecnie więc ostateczny skład drużyny gości, (trzech przyjechało dziś o godz. 13.09 pociągiem pośpiesznym z Berlina pod kierownictwem p. Mandlara) jest następujący (podajemy według kolejności wag): Ball (Berlin), Pierentz (Berlin), Marten (Berlin), Meseberg (Magdeburg), Berensmeier (Berlin), Rennen (Kolonja), Lang (Monachjum) i Polter (Lipsk). Jako sędzia punktowy jest p. Klein z Królewca, który zjeżdża z pięciu pozostałymi w nocy.

Pozamiejscowi nasi reprezentanci przybywają w ciągu dnia dzisiejszego. Jak się dowiadujemy, wszyscy są w dobrej formie, a nasza czwórka również „podciągnęła się" należycie i ze spokojem oczekuje niedzielnego, atrakcyjnego meczu, który w całości transmituje „Radjo Poznańskie", a od godz. 22 — wszystkie rozgłośnie polskie.

Lekka atletyka

Mistrzostwa Japonji przyniosły następujące wyniki: 100 m — Yoshioka 10.7, 200 m — Anno 22.3, 400 m — Nishi 50.2, 800 m — Amechika 1:58.6, 1500 m — Hamada 4:10.4, 10.000 m — Tsuda 32:00.4, 110 m — pł. — Fujita 15.2, 400 m pł. — Muguti 56.0, skok w dal — Nambu 7.51, w wyż — Kimura 1.94, o tyczce — Nishida 4 mtr., trójskok — Shibata 14.93, kula — Takata 13.40, dysk — Itabashi 43.76, oszczep — Sumiposhi 61.08 maraton — Shiwako 2 g. 34:04.4.

Pięściarstwo

U. S. A. i Szwecja 14:2. Spotkanie to rozegrane w Sztokholmie przyniosło następujące wyniki w poszczególnych wagach: Burns (A) pokonał Anderssona (S), Beloise (A) — Ahlma (S), Pacino (A) uległ Boumanowi (S), Salec (A) zwyciężył Carlsona (S), Cravotta (A) — Eklunda (S), Hough (A) — Gustavssona (S) i Melham (A) — Erichssena. (S).

Piłka nożna

Rozgrywki o puhar „ABC" rozpoczną się w dniu 29 listopada. Losowanie odbędzie się w dniu 18 listopada w sekretarjacie P. O. Z. P. N. przy ul. Skarbowej 20. Kluby ligowe i A-klasowe zgłosić się mogą po dwie drużyny, inne — jedną. Udział mogą brać tylko towarzystwa zrzeszone na terenie okręgu poznańskiego. Dotychczas zwyciężyła parę razy „Warta" ligowa, która do rozgrywek przystąpić może w myśl regulaminu dopiero w ćwierćfinale i „Legja" — raz. Losowanie pierwszych spotkań odbywa się w obecności delegatów klubów, zgłaszających swój udział oraz przedstawiciele redakcji „ABC".

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek dnia 9 listopada 1931 r.

Poznań (335 m) godz **7.15** gazeta poranna: godz **11.40** przegląd prasy krajowej; godz **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy; godz **17.00** „Miesiąc propagandy Śląska"; godz **17.10** kochajmy zwierzęta (wygł. red Edmund Rakowski); godz **17.20** „Silva rerum"; godz **17.35** audycja młodych talentów. Wykonawcy: Lonia Ludwiżanka (sopran), Janina Langerówna (sopran), Janina Zakrzewska (sopran), Leon Czarnecki (wiolonczela), Edmund Piwkowski (tenor), Władysław Szowiński (skrzypce); godz **18.50** lekcja jęz. ang.; godzina **19.05** higjena słowa; godz **19.10** feljeton Jana Emila Skiwskiego; godz **19.45** wiadomości prasowe; godz **20.00** referat o spisie ludności; godz. **20.15** „Gejsza" — operetka Sidneya (transmisja z Warszawy); godz **22.15** sygnał czasu, komunikaty; godzina **22.30** ostatnie wiadomości prasowe.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz **14.45** muzyka gromofonowa; godz. **15.25** odczyt z cyklu „Dla nauczycieli" p. t. „Aktualność romantyzmu i sprawa rewizji poglądów na poezję romantyczną"; godz. **15.50** muzyka gramofonowa; godz. **16.20** lekcja języka francuskiego (kurs elementarny); godz. **16.40** muzyka gramofonowa; godz. **17.10** „O epokowem odkryciu podzielności atomu"; godz. **17.35** koncert; godz. **19.15** „Bieżące wiadomości rolnicze"; godz. **19.30** muzyka gramofonowa; godz. **19.45** Prasówy Dziennik Radjowy; godz **20.00** feljeton muzyczny. 2-ga pogadanka z cyklu „Wstępne wiadomości o muzyce"; godz **20.15** operetka „Gejsza" Sidney'a Jones'a; godz. **22.15** feljeton p. t. „Z dokładnością do pół sekundy"; godz. **22.45** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 19.40 gramofon. 20.40 koncert; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 16.30 koncert z Berlina. 21.15 koncert z Lipska; **Daventry** (1554 m) 23.10 muzyka kameralna, 0.15 muzyka taneczna: **Motala** (1348 m) 20.00 wieczór Beethovena: **Budapeszt** (550 m) 20.25 pieśni węgierskie. 21.45 koncert solistów: **Wiedeń** (516 m) 20.15 dawna i nowa muzyka taneczna, 22.15 muzyka cygańska z Budapesztu: **Rzym** (441 m) 21.00 muzyka lekka; **Sottens** (404 m) 20.15 koncert symfoniczny.

Co z warszawskiem „Ra"?

Jeden z miłośników radja przysyła nam następujące spostrzeżenie:

Od paru tygodni wzmógł się w Poznaniu pokup na niemieckie pisma radjowe, co można sprawdzić obserwując chwilę przy kioskach i straganach z gazetami. Przyczyna, którą sam stwierdziłem, jest ta, że przekupnie i sprzedający w kioskach twierdzą, że warszawskie „Ra" nie nadeszło, albo że już zostało sprzedane Dopiero gdy ktoś odchodzi, nie kupiwszy „Ersatzu", wyciąga się z ukrycia bojkotowany widocznie wyborny warszawski tygodnik. Trudno obchodzić wszystkie kioski i stragany i badać przyczyny tego. W każdym razie radjoamatorzy powinni odpowiedzieć na to żądaniem stanowczo warszawskiego „Ra", a odrzucać bezwzględnie wszytsko, co się na jego miejsce usiłuje kupującemu wcisnąć.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KRONIKA TOWARZYSKA

Towarzystwo Powstańców i Wojaków im. Gen. J. Hallera urządza **w sobotę, dnia 14 listopada 1931 r. na sali p. Jaszyka przy ul. Kraszewskiego 16** zw 11 794/5

Wielką Zabawę Taneczną

na którą wszystkich członków i sympatyków się zaprasza. Początek o godz. 19 Koniec o godz 5 rano. Program urozmaicony różnemi niespodziankami. Czysty zysk z powyższej zabawy przeznacza się na bezrobotnych członków Tow. O jaknajliczniejszy udział uprasza Zarząd.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
POZNAŃ ul. Mickiewicza 22
nw 5755 tel 1899

dw 1528

Walka z brzydotą
Pierwszy szpital kosmetyczny w Warszawie

Ostatnie lata przyniosły w dziedzinie kosmetyki olbrzymie i rewolucyjne postępy. Wykonywuje się coraz więcej skomplikowanych zabiegów kosmetycznych ażeby ciału ludzkiemu nadać wygląd jak najbardziej estetyczny i piękny Liczne we wszystkich większych miastach Europy — szczególnie w Warszawie — istniejące gabinety kosmetyczne i „instytuty piękności" nie wystarczają już do zaspokojenia wszystkich potrzeb i nie zadawalają coraz dalej idących i coraz wybredniejszych wymagań klientek i klientów.

Wszędzie gdzie chodzi o usunięcie zbyt daleko posuniętych spustoszeń spowodowanych wiekiem, o naprawę lub unieważdocznienie brzydkich wad lub braków zewnętrznych, któremi kapryśna natura obdarzyła niejednego człowieka, gdzie choroby lub nieszczęśliwe wypadki zniszczyły dawną piękność, — tam pomaga dzisiaj wszechwładny skalpel chirurga-cudotwórcy. Niema bodaj zdeformowanych części lub zeszpeceń ciała ludzkiego których dzisiejszemi metodami operacyjnemi nie możnaby radykalnie naprawić i usunąć bez bólu i z minimalnemi śladami, pozostającemi po zabiegach Ślady te są zwykle tak zręcznie ukryte, że jest zadaniem bardzo trudnem wogóle odnaleźć je po operacji.

Słowem, cudowne są postępy chirurgji kosmetycznej w ostatnich latach Postępy te mamy do zawdzięczenia w pierwszym rzędzie doświadczeniom lekarskim, zdobytym podczas i po wojnie światowej, podczas której ogromna ilość ludzi została zeszpeconych.

Śmiało i bez przesady rzec można, że za lat kilkadziesiąt nie będzie już brzydoty na świecie, którą zaczyna się obecnie zwalczać tak radykalnie i skutecznie, jak zwalczyło i wytępiło się u nas niektóre choroby zakaźne, panujące nagminnie i porywające w dawnych czasach corocznie tysiące ofiar Każdemu zeszpeconemu i napiętnowanemu chirurgja kosmetyczna będzie mogła nieść ulgę w jego cierpieniach fizycznych i duchowych, zwykle idących w parze z brzydotą.

— Po długich staraniach powstaje w Warszawie pierwszy tego rodzaju Zakład Leczniczy, przeznaczony dla wszystkich warstw społecznych, bez względu na stan, wiek i płeć, przeznaczony tylko do walki z brzydotą. Pod hasłem estetyki, dążenia do piękna kryje się olbrzymie znaczenie społeczne tej instytucji. Istnienie bowiem jej uchroni znaczne kwoty pieniądza polskiego, liczące się na tysiące złotych, przed wywozem zagranicę i zapewni równowagę w dzisiejszych trudnych zasach niejednemu budżetowi domowemu. zw 11 796

Dr. Stanisław Michałek-Grodzki.

Krewnym, Przyjaciołom, Kolegom i Znajomym smutną donosimy wiadomość, że dziś, w sobotę, dnia 7, o godz. 7 rano, rozstał się z tym światem, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w 49 roku życia, mój szlachetny, dobry mąż, nasz troskliwy drogi ojciec, syn, brat, zięć, szwagier, wujek i stryjek, ś. p.

Antoni Kinkel

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 10 b m. o godz. 15 z domu żałoby, ul. Matejki 46, na cmentarz parafjalny w Górczynie, o czem donoszą, prosząc o modlitwę za Drogiego Zmarłego

Poznań, 7 listopada 1931 roku.

żona, córki i rodzina.

zw 11841 Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

†

Dnia 5 listopada 1931 r., o godz. 8-mej zasnęła w Bogu, po długich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza kochana siostra i ciocia, ś. p.

Anna Donke

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 listopada, o godz. 14-tej z kostnicy cmentarza w Górczynie.

W smutku pogrążona
zw 11 799 **rodzina.**

Poznań, Lidzbark Pakość.

†

Dnia 5 listopada 1931 r., o godz. 23,40, po ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz syn i brat, ś. p.

Henryk Bożkiewicz

przeżywszy lat 19. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8. b. m., o godzinie 15,15 z kaplicy cmentarnej w Górczynie. zw 11 791

W ciężkim smutku pogrążeni
matka, ojciec i siostra.

†

Dnia 5 listopada 1931 r. zmarła żona członka Towarzystwa naszego, ś. p.

Pelagja Nowicka

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 8. bm. o godz 14,30 z zakładu św. Józefa. zw 11 815

O liczny udział członków w pogrzebie prosi
Towarzystwo Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 219

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mojej najdroższej żony i nigdy niezapomnianej matki ś. p

Weroniki Kosickiej

odbędzie się

msza św.

we wtorek, 10. bm., o godz. 9-tej w kościele Najświętszego Serca Jezusowego na Jeżycach, o czem donosi

zw 11 790 **mąż z dziećmi.**

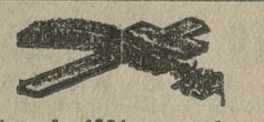

Dnia 5 listopada 1931 r., zeszła z tego świata, tragiczną śmiercią, wskutek silnego rozstroju nerwowego, w 49 roku życia, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka i teściowa, ś. p.

z Janiszewskich

Pelagja Nowicka

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się z Zakładu św. Józefa w niedzielę, o godz. 2.30. zw 11 814

Dzisiaj po południu, o godzinie 3 rozstała się z tym światem, po krótkich cierpieniach, moja ukochana żona, nasza dobra, troskliwa matka, siostra, teściowa, babcia i ciocia

Dora z Picków Hirschlikowa

w 83 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8 bm., o godz 3 z kostnicy na cmentarzu przy ul. Marszałka Focha. Tw 510

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina

Uprasza się o nieskładanie wieńców.

W prawdziwym żalu dzielimy się smutną wiadomością o śmierci matki naszego szefa

Dory Hirschlikowej

Zmarła pozostanie w naszej pamięci jako przykład niezmordowanej pilności, a za pełną serdeczności opiekę i sprawiedliwość zachowamy Jej wiele wdzięczności. Tw 509

Personel Cukierni M. Hirschlik.

Podziękowanie.

Przewielebnemu Duchowieństwu oraz wszystkim Krewnym i Znajomym za okazane nam współczucie, nadesłane wieńce i oddanie ostatniej przysługi naszej najdroższej żonie i matce ś. p.

Czesławie Wojciechowskiej

składamy na tej drodze serdeczne podziękowanie

zw 11 805

mąż z synem.

Waterman

KOSZTUJE NIEWIELE,
A SŁUŻY NA DŁUGIE LATA.

Ponieważ Waterman jest piórem najwyższej jakości, wszyscy przypuszczają, że jest bardzo drogie. Tak jednak nie jest. W składzie materjałów piśmiennych znajdziecie pióra Watermana, które niezależnie od ich ceny, służyć Wam będą całe życie.

W wielu pięknych barwach. Dla Pań „Lady Patricia". Dla Panów „Patrician" i „Nr. 94".

W ogłoszeniu uwidoczniony jest model Nr. 52 wykonany w czarnym kolorze.

Używajcie atramentu Watermana nadającego się doskonale do każdego pióra.

Pw 8 067-44.67

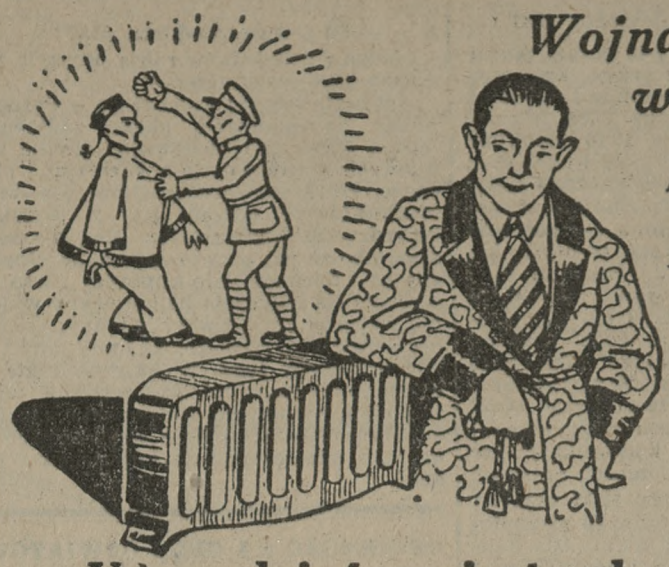

Wojna w Mandżurji

Jak chińczyka Jops morduje,
Aż mu puchnie ręka,
I jak „Liga" protestuje
Słyszysz w Radjo EMKA!

Udowadniać — nie trzeba...

bowiem liczne szeregi radjoamatorów wydadzą jednogłośną opinję, że:

RADJO-„EMKA" jest rzeczywiście pierwszorzędnej jakości!

A zatem pamiętajcie: jedynie „EMKA"

Polecam **radjoaparaty 3-lampowe** począwszy . . . . . od zł **167**

Głośniki „EMKA" przewyższające jakością zagraniczne . . . . . zł **160**

Anodówki „EMKA" o znanej wytrzymałości wysyłamy do wszystkich części Polski za zaliczeniem pocztowem. **Nowość: Lampki elektryczne i żyrandole.**

Aparaty fotograficzne oraz przybory — **Gramofony oraz bogaty repertuar płyt.**

Wielki wybór — **Żelazka elektryczne zł 22,—** — **Najniższe ceny**

Zakłady radjotechniczne i elektryczne EMKA właśc. M. WŁODARCZAK, POZNAŃ ul. Wrocławska 30. Tel. nr. 3683

Prosimy wyciąć i zachować! **Dogodne warunki spłat.** **Prosimy wyciąć i zachować!**

Pw 8717-44.122

Celem umożliwienia każdemu **zamówienie ubrań miarowych**, wykonuje z najlepszych materjałów ubrania w 3 serjach po cenach jednolitych:

Serja I ubranie podług miary	Zł	**290,—**	do 325,—
„ **II** „ „ „ „		**260,—**	do 290,—
„ **III** „ „ „ „		**240,—**	do 260,—

Mimo tak niskich cen, daję całkowitą gwarancję dostarczenia ubrań w znanem solidnem wykonaniu.

M. RUCIŃSKI, ul. Kantaka 8/9

Pw 8 037-42.69 **Tel. 11-79**

Wielki wybór materjałów krajowych i zagranicznych.

Bardzo poważna instytucja bankowa poszukuje

członka zarządu.

Kandydaci winni się wykazać zupełną fachową znajomością, doświadczeniem i rutyną bankową.

Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu i odpisów świadectw przyjmuje „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr **44,108.**

Ostatni termin zgłoszeń dnia 14 listopada 1931.

Na nieuwzględnione zgłoszenia nie odpisuje się.

Pw 8 703-44.108

Przeprowadziłem się z ul. Wrocławskiej na

ul. Szkolną 11

Dr. med. Ryszard Rajszys

specjalista w chorobach uszu, nosa, gardła i krtani, przyjmuje od 4 do 5 po południu, telef. 10-70.

zw 11812

Gdy Polak głodny — to zły!!!

Zrozumiał to należycie wł. rest. Boulevard wydając smaczne i treściwe obiady z 3 dań **za 1,20 z 4 dań 1 70.** Ponadto idąc z nakazem obecnego kryzysu, zarządził obfite i smaczne porcje

śniadaniowe i kolacyjne po 90 gr.

A więc wszyscy do

BOULEVARDU

plac Nowomiejski 5

Lokal otwarty do godziny 4-tej rano.

Pw 872 44.124

ARTYKUŁÓW *dla drogeryj* na całe województwo

poszukuje wprowadzony agent.

Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 11788

Wyciąć!

Szczęście i dobrobyt przez

LOSY I. Kl. 24 Polskiej Państwowej Loterji Klasowej

Główna wygrana **1 000 000 zł**

oprócz tego 25 premji i wygranych po

zł 500 000, 475 000, 450 000, 400 000

i t. d.

Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10,—	1/2 losu 20,—	1/1 losu 40,—

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia Swego w najszczęśliwszej i znanej kolekturze

Juljana Langera, Poznań

Centrala Wielka 5

Oddz. Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol).

Tel. 16-37, 31-41. P. K. O. 212 475.

Zamówienia piśmienne załatwia się odwrotną pocztą.

Zamówienie

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 24 Polsk. Lot. Państ.

_____ 1/4 los. po 10,— zł

_____ 1/2 los. po 20,— zł

_____ 1/1 los. po 40,— zł

Należytość uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko _____

Dokładny adres _____

Ciągnienie 19 i 20 listop. 1931 r.

Ciągnienie 19 i 20 listop. 1931 r.

pw 6 628

Wyciąć!

Najlepszy

ser szwajcarski i tylzycki

w blokach i pudełkach 6/6 porc. z znakiem

ELKA

poleca **L. Krieg, Tiegenhaf.**

Skład fabryczny W. Gąsiorowski,

Poznań, św. Marcin 16/17. **Telefon 3522.**

zw 11 389

Zawiadomienie.

Donoszę uprzejmie Szan. Klienteli i Publiczności, iż **z dniem 4 listopada r. b. przeniosłem mój**

Salon Mód Damskich

La Grande Mode

z ul. Wielkie Garbary na św. Marcin 22, II ptr.

Polecając się łask. względom i dalszego poparcia z poważaniem

Stanisław Szymański.

zw 11810

Kawa Nachtigala w oryginalnem opakowaniu po 125 gramów zapieczętowana numerem gatunku.

Nachtigala kawa konsumowa nr. 12 a 125 gr. . . zł 0,55
Nachtigala kawa domowa nr. 16 a 125 gr. . . zł 0,75
o czystym smaku
Nachtigala kawa nadzwyczajna nr. 20 a 125 gr. . . zł 0,90
mocna i dobra

Nachtigala kawa nadzwyczajna nr. 22 a 125 gr. . . zł 1,00
wydajna aromatyczna
Nachtigala kawa nadzwyczajna nr 24 a 125 gr. . . zł 1,10
nadzwyczaj dobra
Nachtigala kawa nadzwyczajna nr. 28 a 125 gr. . . zł 1,30
bardzo dobra i wydajna

Nachtigala kawy szlachetne, najlepsze gatunki

nr. 32	nr. 36	nr. 40	nr. 44
zł 1,45	zł 1,60	zł 1,80	zł 2,00

Do nabycia w 1600 składach. Na zapytanie zostaną podane przez firmę **Paul Nachtigal Hurtowa Palarnia Kawy, Gdańsk, Wallplatz 15b.** najbliżej leżące miejsca sprzedaży.

Od dnia 2 listopada do 21 listopada 1931 r.

WIELKA SPRZEDAŻ OKAZYJNA

pończoch i skarpetek

f-b-yki

po cenach wyjątkowo niskich!!!

Sprzedaż wyłącznie detaliczna — dobre i tanio!

SKŁAD FABRYCZNY

POZNAŃ - Plac Wolności 4.

nw 5431

Niebywała okazja!

5 dni tanich sukien!

od dnia 9 do 14 listopada 1931 r.

Suknie maroquin	zł	45,00
Suknie wełniane	zł	65,00
Suknie jedw. bne	zł	79,00
Suknie georgette jedw. eleganckie	zł	125,00

BON MARCHE T. z o. p.

POZNAN, plac Wolności 1. dw 1563

PRZESYŁKI DO WYBORU — ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ

TELEFON 1513 **POZNAŃ** GWARNA 16

ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIEKSZY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH

TOWARÓW FUTRZANYCH

WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancje za fachowe, solidne wykonanie i nieskazitelny zdrowy materjał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE.

nw 5778

Precz z wszelkiem cygaństwem losowem na raty!

LOSY

I klasy 24 Państwowej **Loterji klasowej** dostarcza bez kosztów zaliczki **nasz rodak**

F. RĘKOSIEWICZ,
Kolektura Loterji Państwowej w Rawiczu. 3 Maja 2.

zw 11 629

Natura — **CHORZY** — Natura

na Kamienie Żółciowe!

Żądajcie bezpłatnych druków wyjaśniających

usuwanie kamieni żółciowych bez operacji w przeciągu 2-ch dni (stolcem).

Pod gwarancją bezboleśnie i nieszkodliwie.

Dyr. M. Raabe, cz. Gdańsk - Oliwa.

Proszę wyciąć!

Pw 8722-44.132

Autem ciężarowem

wykonuje

zwózki i przeprowadzki

50 gr. klm.

Andziński,

Rynek Łazarski 10, mieszk. 17, telefon 75-48. zw 11 8[illegible]

Zanim kupisz

gramofon wstąp do **„Kastora“**, a nie pożałujesz!

Gramofony już od 58,- zł

Płyty od 1,70 zł

Hurt **„KASTOR“** Detal

Poznań, św. Marcin 55.

Wielkie warsztaty naprawy.

Pw 8711 44.115

KONWALJE

do pędzenia 100 sztuk zł 8,— do gruntu 100 sztuk zł 3,—

miał torfowy

balot zł 13,50

DRZEWA i KRZEWY

owocowe i ozdobne oraz **róże i byliny po niskich cenach**

poleca:

Zakład Ogrodniczy

Józef MARCINIEC, Poznań - Starołęka

Telefon 26-26 dw 1575

PIANINA

najlepszej jakości poleca po cenach bardzo znizonych

B. SOMMERFELD Fabryka Pianin

Bydgoszcz, ul. Sniadeckich 2.

Skład fabryczny w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 15.

Proszę zażądać prospektów!

nw 6404

Wyszła z druku **aktualna książka:**

„Miłość a zdrowie“

Napisał **Dr. med. Ludwik Podkomorski.**

Autor, lekarz - wenerolog, omawia doniosłe znaczenie życia seksualnego, daje dokładny opis chorób wenerycznych, a przedewszystkiem szczegółowe wskazówki, jak ich uniknąć.

Do nabycia w sięgarniach za cenę 2,50 zł. Zamówienia z prowincji można skierować również wprost do autora: Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 40. Wysyłka w zamkniętej kopercie po nadesłaniu 3,15 zł (65 gr porto) w znaczkach lub na konto P. K. O. w Poznaniu Nr. 203 074.

Pw 8 710-57.459

Winiarnia — **Restauracja** — Bardzo Przystępne ceny

Marsz. Focha 23, obok dworca zach., **tel. 75-72.**

Po powiększeniu, gruntownem odrestaurowaniu i urządzeniu w najnowszym stylu polecam mój lokal Szan. Gościom oraz Sympatykom i zaznaczam że **lokal** oraz **dancing** jest **otwarty do godz. 4-tej rano.**

Z poważaniem

Pw 7766-34.103 ***H. Hałaś.***

UWAGA!

Oryginalne amerykańskie części zapasowe Chevrolet

kupuje się najtaniej w firmie

W. MULLER

POZNAN, ul. Dąbrowskiego 34.

zw 6343

JĘCZMIEN

browarowy wyborowy

kupuję za gotówkę. Próby pół kila dw 1572

Browar Kobylepole — Poznań.

Najwyższy czas

zabezpieczyć dachy przed słotami jesiennemi

Smolenie, lepienie i nowe pokrywanie dachów papą, blachą, dachówką i innym materjałem wykonuje tanio i na dogodnych warunkach spłaty

IGNACY MANDOWSKI

egzaminowany mistrz blacharsko-dekarski

Przem. sł Polski Pokrywania Dachów

Poznań, Grobla 3 — Telefon 34-69.

Kryzys gospodarczy, bezrobocie oraz nadchodzące długie noce powiększają niebezpieczeństwo kradzieży. To też nie zwlekaj z ubezpieczeniem się od kradzieży. Opłata kilku złotych zapewni Ci spokój i uchronić może od b. dotkliwej straty.

Ubezpieczenia od KRADZIEŻY z WŁAMANIEM zawiera na korzystnych warunkach

„VESTA“ Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.

Wszelkiemi informacjami służą Oddziały: **w Poznaniu — telefon 21-28, ulica 27 Grudnia nr. 19,** w Katowicach, Grudziądzu, Warszawie, Lublinie, Łodzi, Krakowie, Lwowie.

Pw 8 631-44.95

Czas najwyższy

pomyśleć o zakupach na zimę

a nie ulega wątpliwości, że kupić trzeba tylko **tam,** gdzie ceny dostosowano **do poziomu płac i zarobków** a więc w firmie

J. Zagrodzki i S-ka

Poznań, ul. Zamkowa 5 przy Starym Rynku.

Posiadamy duże zapasy **tanich** i **modnych** a przytem **dobrych**

materjałów damskich i męskich

na suknie, kostjumy, płaszcze, ubrania i palta.

Niezrównany wybór

jedwabi — płócien — inletów — stołowizny — firan, kap — obrusów — barchanów — flaneli itd.

ułatwia możność zakupu.

Prosimy przekonać się w własnym interesie.

dw 1565/66

Tym oto sposobem Persil chroni bieliznę!

Persil w czasie jednorazowego krótkiego zagotowania wytwarza miljony drobniuteńkich pęcherzyków. Przenikają one tkaninę i usuwają wszelki brud. Nadzwyczajna siła czyszcząca pęcherzyków Persilowych czyni zbytecznym wszelki wysiłek ręczny.

Co Persil to Persil

Ażeby wszystkim nawet z najmniejszym zasobem gotówki umożliwić w obecnym kryzysie nabycie towaru, urządzam od poniedziałku, 9 listopada rb.

Reklamową

Sprzedaż Płócien

między innemi znanych ze swej dobroci wyrobów Scheiblera i Grohmana

Ceny rzeczywiście dotąd niebywałe:

Płótno	70 cm od	0,75	**Pomorskie**	135 cm.	2,05
Kreas	70 „	0,85	„	160 „	2,30
„	80 „	0,95	**Prześcieradłowe**		1,75
„	90 „	1,05	„ prima		2,20
Krośn'ak	70 „	0,95	„ 160 cm.		2,20
„	80 „	1,15	„ 160 cm. prima		2,60
„	90 „	1,30	**Prześcieradła**		4,50
Silesia	80 „	1,30	„ flanelowe		4,10
„	90 „	1,45	**Obrusowe**		2,90
„	140 „	2,60	**Obrusy**	140/150	4,75
„	160 „	2,95	**Serwetki**	50/50	0,65
Madapolam		1,25	„ deserowe		0,65
„ **S. G.**		1,45	„ prima		1,—
„ podpink. 200		4,90	**Kolosowe Scheiblera**		3,75

Ceny ściśle gotówkowe.

W czasie reklamowej sprzedaży udzielam przy zakupie gotówkowym na wszystkie inne artykuły 10% rabatu.

Proszę skorzystać z okazji!

ST. RACZYK

Poznań, Stary Rynek 92.

Pw 8 636/37-44,119

Kafle do pieców

we wszystkich kolorach najlepszej jakości, posiada stale na składzie:

GUSTAW GLAETZNER Poznań,

ul. Mickiewicza 36. Tel. 65-80 i 63-28

SKŁADNICA:

ul. Kraszewskiego 10.

dw 1507

Pożyczki

20-30.000 złotych

za dobrem oprocentowaniem pod zabezpieczeniem **poszukuję.** Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 11 789**

Restauracja Bazarowa

Narkowski Sobieszczyk

poleca

potrawy śniadankowe

à **1,50,** obiad 3 dania **2,50,** obiad 4 dania **3,50,** kolacja **3,50,** oraz dobrze pielęgnowane piwa i wina.

Koncert artystyczny.

Pw 8003/41,57

Okazyjnie

sprzedaję, kupuję, meble używane, garderobę, różne inne przedmioty. **Nowy Dom Komisowy,** Wożna 13. P 8572 57,407

WIELKA SPRZEDAŻ

PIERZA i PUCHU

gotowych wyrobów pościelowych

CZYSZCZALNIA Pierza i Puchu

PIERZE . . od zł 3,—
PUCH . . . . od zł 9,—
PIERZYNY
PODUSZKI
SPODY
JAŚKI
PŁUMOSY

KOŁDRY piękne des. . . zł **17,50**
KOŁDRY adamaszkowe różne kolory . . . . . zł **37,50**

WATĘ i OWCZĄ WEŁNĘ NA KOŁDRY i PUCH ROŚLINNY. SPRZEDAŻ NA WAGĘ!!

Poduszki dekoracyjne od zł 2.— Inlety pościelowe i dreliszki tylko gwarantowane!! sprzedaje konkurencyjnie!!

EMKAP-Poznań

M. MIELCAREK

Wrocławska 30 Tel. 5803

Pw 6991-5.91

ŚWIATOWEJ SŁAWY PSYCHO - GRAFOLOG **SZYLLER - SZKOLNIK** ze słynnem medium M-lle EVIGNY - RARA **w Poznaniu**

Tylko kilka dni!

Dziś i codziennie SZYLLER - SZKOLNIK określa charakter, zdolności i przeznaczenie. Medium M-lle EVIGNY-RARA pod wpływem jego sugestji w transie odgaduje: imiona, nazwiska, wiek, wyszczególnia najważniejsze fakty życia, daje wskazówki, rady i odpowiedzi na szczerze pomyślane pytania. **Przyjęcia cały dzień HOTEL MONOPOL pokój 10**

ZIEMNIAKI ***jadalne i fabryczne***

oraz

CEBULĘ **kupuję w wagonowych partjach**

HERBERT STACHE — Poznań,

ul. Skarbowa 15, tel. 40-18 Pw 8 608-44,74

Osiedliłem się w Mogilnie
plac Wolności 9, tel. 77
Władysław Filisiewicz,
adwokat.
dw 1564

Autoryzowane THOMSENA miejsce służbowe dla Odnowienia Cylindrów.
Wiercony cylinder jest lepszy aniżeli szlifowany

Wszelkie motory spalinowe będą jak nowe
przez dokładną precyzyjną pracę, wykonaną w firmie
W. MÜLLER
Poznań, ul. Dąbrowskiego 34 nw 6624

Dlaczego uskarżasz się stale na
podagrę i reumatyzm
swoim znajomym uszy napełniając, tak, że ci każdy z drogi schodzi, jeżeli przeciw temu nic nie uczynisz. Idź lepiej do najbliższej apteki i kup nasz miljonkrotnie skuteczny daleko znany
CAPSINAP nazwa prawnie zastrzeżona
a doznasz natychmiastowej ulgi!
Jedyni wytwórcy: **Dr. BEHRING i S-ka. Bydgoszcz.**
Pw 8670-63 588

Swietnie prosperujący, od lat zaprowadzony
SKŁAD KOLONJALNY
(hurtownia) w większem powiatowem mieście, **sprzedam** z powodu zmiany. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Stary Rynek **rw 3 305**

OSTATNI WYRAZ POSTĘPU
TYLKO 690 ZŁ ZA BARR MORSEGO
WYŁĄCZNA REPREZENTACJA SKÓRA i S-KA POZNAŃ ALEJE MARC. 23.
S 6/7

Potrzebna zaraz
książkowa-korespondentka
możliwie z branży samochodowej. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego pod **zw 11 800**

CHORYM!
Ciężko cierpiącym przy różnych przewlekłych i zakaźnych chorobach wycieńczonym i uznanym za nieuleczalnych poleca się: Ciślak **Przyrodo Lecznictwo Katowice, ul. Młyńska Nr. 15** Twarde owrzodzenia guzy krwotok. i stan zapalny usuwa w krótkim czasie **Pismo: Droga do Zdrowia** wysyła bezpłatnie Tw 328

Wyjątkowa okazja!
Piękna limuzyna 5 osobowa
„Minerva" 6 cyl. 8/40 KM
rocznik 1929, po przebytych 27,500 km., w bardzo dobrym stanie przy gotówce wyjątkowo tanio sprzedam. Oferty do **„Par" Aleje Marcinkowskiego 11** pod nr. **44,120.**
Pw 8712 44.120

Każdy nabywający od nas
TERENY pod Poznaniem
w cenie od 50 groszy do 1 zł, może otrzymać 19-letnią
6% POŻYCZKĘ
towarzystwa WZAJEMNOŚĆ na spłatę ziemi i budowę
Poznań Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 15, tel. 37-15
8463-43.57

Dyplomowany nadmłynarz
z kilkoletnią praktyką techniczną, obeznany z motorem ssąco - gazowym (Hille) **potrzebny** do młyna 20-tonnowego Szczegółowe oferty nadesłać do Kurjera Pozn. **zw 11 804**

W Luboniu
parcele budowlane
blisko dworca i szosy z natychmiastowem przewłaszczeniem do nabycia.
zw 11 732 **Denizot, Luboń, p. poznański.**

Cukiernia i Kawiarnia G. Erhorn Poznań Fr. Ratajczaka 39 Tel. 32-28.

Piece żelazne
Rury kolana
Kuchnie westfalskie
Okucia budowlane
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nity
Drut do prasowania słomy
Żelazo szlabowe
Tragarze budowlane
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 5-18 35-43
Pw 8 640 44.113

Drogerja
w Poznaniu przy ruchliwej ulicy
korzystnie na sprzedaż.
Zgłoszenia **„PAR", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 44,129**
Pw 8 709-44.129

Mereżka
metr. 20 gr., okrętką 15 gr., dekatyzowanie 30 gr., dziurki 3 gr. plisowanie spódn. 2 zł., halty **tanio** wykonuje terminowo
„HAFTOPLIS" St. Rynek 10
(wejście Kurzanoga obok F-my Czepczyński i Kruk)
Pw 7777/8-35.34/5

Magle
łóżka metalowe, materace, umywalnie, karnisze mosiężne, drabiny, prężniki do firan i wyroby drzewne kuchenne
hurt detal
A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61
Pw 80-5 11,127

Maszyny
moje damskie, nawet p. krawcy i szwalnie gorsetów za znakomite uznają. Reparacje wszelkich maszyn. Części i do Singera.
T. Konikiewicz, Poznań
plac Nowomiejski 1a.
Pw 780- 8 284

Szkło
okienne, ogrodowe katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe diamenty, kit szklarski itp., lustra **szyby wystawowe** poleca
Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 7 a telefon 28 63
Oddział w Łodzi ul Pusta 15 17.
Pw 7775-30 110

Kto kupi
8% listy dolarowe
lub
udzieli pożyczki pod zastaw?
Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 11 801**

Kilka dobrze utrzymanych PLATFORM,
60 — 100 centnarów nośności **do sprzedania.**
Mleczarnia Poznańska,
Ogrodowa 14 nw 6784 **Telef. 33-44**

3. N. 7/31. Na skutek postawienia wniosku przez wierzyciela Pomorski Bank Rolniczy Sp. Akc. w Toruniu o otwarcie postępowania upadłościowego do majątku Towarzystwa Akcyjnego **Browary Chełmińskie w Chełmnie,** który to wniosek został dopuszczony, zarządza się po myśli przepisu § 106 u. k. celem zabiezpieczenia masy: zakazuje się upadłemu dłużnikowi wszelkiego rozporządzania pozbywania i obciążania przedmiotów należących do masy po myśli przepisów §§ 136, 135 kod. cyw. i 772 p. c. Chełmno, dnia 3 listopada 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 746

3. K. 32/31. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w **Jerzycach** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Jerzyce k. 14 na imię **Józefa Kuraszkiewicza** z Balina zostanie dnia **29 stycznia 1932 r.,** o godzinie 10-tej w drodze egzekucji wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie. Inowrocław, dnia 27 października 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 747

3. K. 48/31. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w **Brudni,** powiat Inowrocław i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Brudnia k. 1 na imię **Ireny Markietanowej** w Brudni zostanie dnia **28 stycznia 1932 r.,** o godz. 10-tej w drodze egzekucji wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie. Inowrocław, dnia 29 października 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 748

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w **Poznaniu** przy pl. Bernardyńskim 1, 1 a, 2 Zielona 76 Długa 18, 19 i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Poznań - Rybaki l. w. 38 i 240, 241, 242 na imię wdowy **Franciszki** z Sawińskich **Frankiewiczowej** w Poznaniu zostanie w drodze egzekucji dnia **12 listopada 1931 r.,** o godz. 11-tej przed południem wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 29. Poznań, dnia 5 listopada 1931 r. **Sąd Grodzki II a.** nw 6 749

„H. Cegielski Spółka Akcyjna" w Poznaniu
podaje do wiadomości, że w dniu 20 października 1931 r. odbyło się w obecności Dr. Stefana Piechockiego, notarjusza na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu losowanie 100 sztuk 8%-wych obligacyj Spółki.

Losowanie przeprowadzono ściśle po myśli warunków i stosownie do planu amortyzacyjnego odnośnej pożyczki i wylosowano następujące numery:

1, 13 17, 19, 35 58, 75, 76, 112, 131, 136, 148, 149, 206, 211, 220, 222, 228, 238, 246, 262, 268, 271, 281, 283, 284 285, 293, 294, 315, 329, 333, 345 354, 355, 380, 389, 399, 418, 439, 442, 455, 456 457, 458, 473, 494, 509, 524, 528, 569, 570, 578, 631, 632, 649 654, 657, 658 659, 677, 685, 701, 719, 727, 754, 756, 762, 772, 773, 799, 800, 806, 814, 817, 819, 826, 827 829, 847, 856 857, 858, 859, 860 861, 863, 872, 889, 901, 905, 912, 931, 935, 939, 950, 970, 995, 996, 997

Posiadaczy powyższych obligacyj zawiadamia się niniejszem, że po myśli § 2 warunków tej pożyczki wylosowane obligacje wypłacą:

1. Kasa Główna H. Cegielski, Sp. Akc. w Poznaniu przy ulicy Górna Wilda 136/180.
2. Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

Wypłata nastąpi począwszy od 1 stycznia 1932 r. po myśli § 4 warunków tej pożyczki za wręczeniem obligacji wraz z przynależnemi talonami.

Zarazem podaje się ponownie do wiadomości wykaz numerów poprzednio wylosowanych, a dotąd do wykupu nieprzedłożonych obligacyj:

Z wylosowania w roku 1929:
61, 62, 63, 64, 72, 73 77, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 121, 811, 818, 820, 821, 822, 66, 68, 80, 83, 159, 170 171, 172.

Z wylosowania w roku 1930:
69, 70, 79, 81, 82, 138, 796, 815. nw 6 750

Zarząd H. Cegielski, Sp. Akc.
Wacław Fachinetti Dr. Adam Kręglewski.

LICYTACJA ZASTAWU

W poniedziałek, 9 listopada, od godz. 11 począwszy sprzedawać będę w lokalu licytacyjnym przy ul Wroniecki 4, na odpowiedzialność interesentów najwięcej dającemu za gotówkę:

duży szafkowy automatyczny instrument muzyczny, pozatem sprzedam dobrowolnie: **fortepjan marki Kerntopf i Syn, kompl. jadalkę dębową, kanapę z obudowaniem, 2 garnitury, kanapę i 2 fotele, 4 umywalnie z płytą marmurową, 2 lustra z podstawką, biurka, krzesła, kilka obrazów olejne i olejodruki, lampy, 2 maszyny do pisania, 2 maszyny do szycia, 2 maszyny szewskie oraz różne inne meble.** Pw 8 717-44,128

Obejrzeć można godzinę przed licytacją.

Brunon Trzeczak,
zaprzysiężony i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 21-26 i 31-75

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

3,75
rękawiczki skórkowe
Nappa flanel. 4.90; Nappa wełnie 6.75; trykotowe 0.65; wełniane 0.75 Stale jedwabne 0.85; eleganckie 1.25; chustki jedwabne 2.25; getry 1.70; Żempry jedwabne 3.90; Pulowery męskie 2.30; sweterki 1.90; Pończochy jedwabne 1.25; Bemberga 2.95; macco 0.90; wełna jedwabiem 2.70; skarpetki 0.35 Ceny bezkonkurencyjne. Skład Fabryczny Władysław Trojanowski; Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej. Pw 8622 57.442

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziemi, budowę założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje — Aleje Marcinkowskiego 13 pokój 15, telefon 37 15. Pw 8 465-43.57

Siostry Streich
teraz Gwarna 15
Robótki
wszelkiego rodzaju **Tw 502**

Motocykl
mało używany sprzedam lub zamienię na samochód z ewentl. dopłatą. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 6 816

Dom z składem
w mieście powiatu wolsztyńskiego sprzedam przy wpłacie 6 000 zł Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 6 815

Plusz - Futro
wytłaczam palta pluszowe. Desenie futer Zielona 1 parter lewo zdw 77 074

Dom
piętrowy dochód 1 200 rocznie — sprzedam 4 pokoje zaraz do objęcia Józef Sroka Swarzędz zdw 80 184

Pianino
zagraniczne sprzedam. — Popliński 12 m. 20. zdw 80 160

Dom
we Wieleniu n/N., 3-piętrowy a kuchnie 4 pokoje łazienki, wodociągi światło elektryczne jak nowy tanio sprzedam. Otto Krüger, Kamienica, pow. Tuchola. zdw 81 998

Meble kuchenne
bajecznie tanio sprzedaje Jan Koniecki Piaskowa 3 Wytwórnia mebli kuchennych zdw 73 971

Pianino
światowej sławy oryginał przedwojenne. Focha 27 m 12. zdw 81 433

Rzadka okazja
sprzedam skład rowerów wraz warsztatem przy Rynku. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 81 427

Harmonjum
sprzedam. Górna Wilda 29. Dopieralski. zdw 81 468

Bechsteina
fortepian sprzedam. Dąbrowskiego 33 III. lewo. zdw 81 470

Harmonjum
sprzedam Ogrodowa 13. mieszkanie 23. dom ogrodowy. zdw 81 478

Za darmo
parcelę budowlaną przy Poznaniu za udzieleniem pożyczki 3 do 6 tysięcy na 1—2 lat. Zgłoszenia **Kurjer Poznański** zdw 81 641

Pianino
krzyżowe sprzedam. Mostowa 32, I mieszkanie 3. zdw 81 475

Fortepian
sprzedam Wały Królowej Jadwigi 2. Pietryga. zdw 81 481

Piłę
taśmową mało używaną sprzedam. Stolarnia Kanałowa 13 zdw 81 460

Dom
nowy, 6 ubikacyj ogród w ożywionem miejscu nadające się na każde przedsiębiorstwo sprzedam za 11 500. Sekretarczyk. Ławica Wieś zdw 81 457

Samochód
Fiat 509 w najlepszym stanie, cena 1.200. Ludwiczak. Marc. Mottego 2. zdw 81 628

Prasę
do dzielenia bułek talerzowa 200 zł sprzeda Ludwiczak. Marc. Mottego 2. zdw 81 629

Parcelę
1 100 m² Poznań — Rataje sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 121

Skład
towarów krótkich i bielizny dobrze zaprowadzony, nadający się na bławaty z powdu zamążpójścia zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do W. Przybylska, Górna Wilda 100. zdw 81 009

Motocykle
dwa Motosacoche prawie nowe sprzeda okazyjnie Koszczyński, Ogrodowa 15. zdw 81 278

Kamienicę
z restauracją w Bydgoszczy sprzedam lub zamienię na gospodarstwo Oferty Kurjer Poznański zdw 80 623

Drzewka i krzewy owocowe
ozdobne i róże polecają A. i J. Jeske Szkółki drzew w Jelonku poczta Złotniki k/Poznania telefon 3 Cenniki wysyłamy na żądanie bezpłatnie! Dojazd do naszych Szkółek autobusem: z Placu Sapieżyńskiego w kierunku Obornik dwp 1330

„Centrala mebli"
Swarzędz, naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 7 773/4-30,35/6

2,90 pulower męski
modny 4.45; wełniany suwaczem 9.75; prima deseniowy 11.85; kamizelka damska 3.50; Zempr jedwabiem 4.90; prima wełna 9.85; garsonki czysta wełna 17.85; dziecięce sweterki 1.50; wełniany 4.90; suwaczem 5.85; koszula męska dzienna 2.90; wierzchnia 5.90; smokingowa 6.90; kalesony białe 2.75; trykoty za bezcen Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej. zdw 81 992

500 mórg
w dobrej okolicy, pięknie położone nad szosą, w wysokiej kulturze, blisko powiatowego miasta, gdzie są wyższe szkoły, sprzedam w dobre ręce i przy większej zaliczce z powodu okazji nabycia większego objektu Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 627

Futra
karakułowe, piżmowce, źrebce, nutrje, tchórze, popielice, sealowe wielki wybór różnego rodzaju oraz skóry blamy wydry sprzedaje po bardzo niskich cenach. Łajewski Poznań Fredry 1. zdw 81 895

Umywalnię
z kurkiem do łazienki okazyjnie sprzeda Grien. Fredry 3. godz. 10—1. zdw 81 900

Motory
Deutz'a na ropę Diesel 4 suwakowe oraz na benzynę 6 i 10 KM najnowsze modele poleca Inż H. Jan Markowski. Poznań 420. — Sew. Mielżyńskiego 23. Pw 7787-39.109

8 mórg
ziemi w tem 1½ morgi łąki przy Poznaniu sprzedam za 3 500 gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 710

Jamniki
młode tanio. Marsz Focha 189 b. m 7. zdw 81 709

Dywany
perskie 175 × 250 od 42.00 bouclé 175×250 od 50.00. bouclé 175 × 250 od 125.00 chodniki z metra od 1.95 linoleum. ceraty. stołowizna płótna inlety serwety gobelinowe pluszowe. stale na składzie. poleca po zniżonych cenach W Groszkiewicz. Poznań Wrocławska 3. Pw 8 667-44.36

Materjał angielski
3¼ metra granatowy wysokiego gatunku na ubranie do użytku we wszelkich okolicznościach życia sprzedam okazyjnie. Inż. L. Woronicz. Marszałka Focha 29. telefon 61-62 wieczorem i rano w domu od 8—10. zdw 81 894

3,60
rękawiczki skórkowe
ceny fabryczne
nappa flanel 4 80; trykotowe 0.50; wełniane 0.60; podwójne 1.00; szale 0.70; pulower 2.00; pończochy wełna jedwabiem 2.50; złoty Bemberg 4.25; prima Bemberg 2.20; macco 0.80; skarpety niciane 0.35; bielizna damska męska wielkim wyborze. Tu najtaniej. Wielkie Garbary 10 Jamont. zdw 81 967

Parcele
po 900 mkw opłotowane z kanalizacją, światłem elektrycznem, gazem i wodociągiem zaraz korzystnie na sprzedaż. Właściciel. Palacza 39. zdw 81 631

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznańsk: Dom Komisowy Dominikańska 8 telefon 24-42 Pw 7 767-1 65

Pianina
pierwszorzędnej jakości. marki „Betting" wielkim wyborze polecają: Kwiatkowski. Poznań ul. Gwarna 9. Fabryka Fortepianów. Leszno. Cenniki na żądanie bezpłatnie. dw 1 464

Okazyjnie
sprzedaje kupuje meble używane. garderobę różne inne przedmioty Nowy Dom Komisowy Wożna 16. Pw 8573-57.406

Płaszcze
jesienno zimowe nadeszły Piękne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P Szczawińska i S-ka ul. Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty Kredytu! Pw 7 761

Skład
kolonjalny delikatesowy większy z mieszkaniem tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 81 705

Pianino
jak nowe zgarniczne sprzedam tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 81 704

Willa
8 poki. 2 kuchnie 7 suteren. weranda. wielki ogród przy ul. Mickiewicza 19. sprzedawana będzie przymusowo w Sądzie Grodzkim w Krotoszynie. 18 listopada o godz. 11. dw 1570

Pianino
sprzedam. Górna Wilda 29. Dopieralski. zdw 81 468

Kiosk
do nabycia. Do objęcia potrzeba 500 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 82 063

Pies
biały szpic. czysty na sprzedaż — Kilińskiego 5. m. 15. zdw 82 065

Mundur
wojskowy kamgarnowy tanio sprzedam Adres Kurjer Poznański zdw 82 078

Skład
2 pokoje kuchnia. objęcie 1500 zł. odstąpi „Pawilon". Marsz. Focha 15. zdw 82 226-7

Gospodarstwo
miejskie 28 mórg budynki masywne inwentarz żywy martwy kompletny. cena 14.000 wpłaty 12 000. Oferty Gorazd. Pobiedziska. Droga Kaczyńska. nw 6851

Parcele
budowlane Wały Leszczyńskiego Brama Warszawska Ławica — Górczyn Szelag. Antoninek. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 81 461

Willę
6 pokojową nową. okazyjnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 970

Śrutownik
6 centr. na godzinę. zupełnie nowy. sprzedam Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego. Leszno. Komeniusza nw 6840

Meble
dębowe, mahoniowe orzechowe itp wykonuje solidnie tanio. na prowincję dostarczam samochodem Fabryka mebli. Jan Woźniak Śrem. nw 6 843

Pianino
czarne. mało używane. na sprzedaż. od godz. 4 po południu. Mickiewicza 21/25. mieszkanie 13. zdw 81 961

Ogrodnictwo
20 mórg przy Poznaniu, budynki wspaniałe, cena 30.000, wpłaty 15.000. Zgłoszenia Rutkowski. Grobla 29. zdw 81 240/1

Meble
eleganckie, skromne po cenach fabrycznych poleca Węcławski, św. Rocha 8. Obejrzeć można również w niedzielę. zdw 76 888/9

1,25 pończochy jedwabne
macco 0 85; prima 1.45; wełna jedwabiem 2.75; wełniane 1.75; prima Bemberg 3.35; dziecięce od 0.35; torebki damskie, skórkowe nowość 4.90; parasole 4 50; modny 5.85; berety czeskie 1.35; czapki nowość 1.75 biustonosze 0.75; koszule, dzienne 1.50; nocna 3.50. Największy wybór. najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej. zdw 81 993

Pierze
świeże darte niedarte puch poleca — Stanisław Dyczkowski Poznań Wierzbięcice 13 zdw 81 833/4

Najszczęśliwsze
losy Loterji Państwowej poleca Kędziora Poznań Sieroca 5 6. zdw 75 774 5

Skład
delikates.-kolonjalny poważnemu reflektantowi zaraz sprzedam — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdwp 82 013

Radjo
trzylampkowe z głośnikiem. projekcyjny aparat. 100 obrazów motor na rozgrzane powietrze. Strzelecka 25. mieszkanie 8. zdw 81 957

Stół
okrągły. 6 krzeseł skóra. Chełmońskiego 1 mieszkanie 6. rw 3 383

Domek
3 pokoje, kuchnia plac narożnikowy pod budowę lub na skład węgli tanio sprzedam Żabikowo. ul. Kościuszki 16. rw 3 378

Maszyna
damska mocna 75. Szyperska 3. m. 3 . zdw 81 130

Futro męskie
czarne spacerowe cena 2 250. ubranie wizytowe cena 250 godz. 12—8 Topolowa 6 parter (koniec Ratajczaka). zdw 82 131

Dom
stajnia. ogródek na sprzedaż. ul. Sielska 14. zdw 82 134

Kompletną fabrykę
słomianek butelkowych sprzedam za bezcen. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 137

Dynamo
Fiat 501/503 sprzeda tanio Elektromontaż. Polna 24. zdw 82 138

Linoleum
około 3×4 metry kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 139

Lokomobila
Wolfa 7 km po remoncie. młócarnia na sprzedaż Zgłoszenia „Rekord". Murowana Goślina. zdw 82 093/4

Maszyny
2 damskie i krawiecka Singera 100.— sprzeda Warsztat Mechaniczny. Kraszewskiego 5. zdw 82 045/6

Szalona okazja!
Z powodu zmiany branży całkowita wyprzedaż: Obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego gwarantowanej dobroci. po niebywale niskich cenach w firmie J. B Dutkiewicz. Poznań. ul Gwarna 8. Pw 8630 57.453

Piekarnię
z całkowitem urządzeniem z powodu choroby natychmiast odstąpię. Buk. Rynek 22. zdw 81 809

Zakład fryzjerski
pow. miasto szuka wspólnika z 2.500 zł damskiego fryzjera, fryzjerki ewtl. sprzedam z mieszkaniem. Oferty pod zdw 82 080 do Kurjera Poznańskiego

Dom
ze składem kolonjalnym i pełnym wyszynkiem zaraz na sprzedaż. Cena 19.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 084

Domek
budynki gospodarcze. 12 mórg pod budowę domów przy Poznaniu i dworcu sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 145/6

Skład
cukierków pełnym biegu. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 142

Parcele
naprzeciw Osiedla przy Warszawskiej. Zgłoszenia — Główna 24. rw 3 390/3 400

Stół
rozciągany dębowy. biurko męskie dębowe mało używane tanio sprzedam. Traugutta 21. m. 6. zdw 82 160/a

Zakład
fryzjerski damsko męski. nowoczesny zaprowadzony. pewna stała egzystencja sprzedam. — Langmesser. Kościelna 11 jw 1908

Motor
elektryczny nowo nawinięty. 440 wolt 14 k m. 1 100 obrotów na minutę fabryki Siemensa tanio sprzedam Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego. Leszno. Komeniusza. nw 6 839

Kamienica
trzypiętrowa z wolnem mieszkaniem dochód 10% za 5 000 dol. do sprzedania Wiadomość: p. Brodnicki. Pobiedziska. ul Poznańska 13. Pw 506

15% upustu! Wyprawy
kuchenne i stołowe najtaniej w „Serwisie" W. Ziętek. Poznań. 27 Grudnia 2 Pw 8625-44.91

Bar
Poznaniu pełnym koncesem komfortowo urządzony sprzedam korzystnie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 770

Radjo
5 lampkowe sprzedam. Matejki 37, m. 1. zdw 81 767

Drukarnia
mniejsza kompletna. prawie nowa. za bezcen na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 766

Futro
damskie jasne nowe cena 150 zł Wierzbięcice 28. Suszczykiewicz zdw 81 751

Nowości
na sezon jesienny tweedy już od 2.25 na płaszcze kostjumy od 5.50. georgette. velutine na suknie. crepe-de-chine od 5.50. crepe georgette od 7.25 w wszystkich kolorach poleca hurt. i detal. W. Groszkiewicz. Poznań. Wrocławska 3. Pw 8 666 44.35

Wyprzedaż! futer damskich
czarne źrebce bronz od 450 zł sealowe 390 bibretowe 390 kręty 390 piżmowce jasne ciemne 650 tłamy pod futra męskie damskie 60 wydry bronz czarne 290 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy nw 5 857

Skład
węgli i drzewa w Poznaniu zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 745

Drukarnię
kompletną sprzedam tanio. — Wpłaty 20 000. Kurjer Pozn. zdw 81 758

Skarpetki, pończochy
najtaniej. Aleje Marcinkowskiego 2, parter. „Emzet". zdw 81 754

Szpica
czystej rasy. 5 mies ładny okaz sprzedam. Marsz Focha 25. m: 18 zdw 81 814

Obrączki ślubne
biżuterje i zegarki poleca najkorzystniej A Prante Stary Rynek 91. wejście z ul Wronieckiej. zdw 81 858

Przedsiębiorstwo
blacharsko . instalacyjne. składem lamp. sprzętów kuchennych większem mieście powiatowem, istniejące 30 lat egzystencja bardzo dobra. mieszkaniem. towarem. maszynami. narzędziami sprzedam zaraz. razem lub oddzielnie powodu choroby. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 780

Skórki
blamy. ceny hurtowne Hankiewicz. Wielka 9 (wchód Szewska). rw 3 334

Drukarnia
tanio do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 510

Willa
piękna, słoneczna. komfortowa. zimowa. sad. 12 ubikacyj. blisko dworca na sprzedaż Puszczykówko 32. zdw 81 545

Rower
nowy męski. tanio sprzedam .— Marszałka Focha 29. front. m. 6. jw 1912

Gramofon
szafkowy tanio sprzedam. Słowackiego 48. mieszkanie 6. jw 1913

Półszorki
i szor wyjazdowy tanio Wielkie Garbary 51. mieszkanie 11. zdw 82 109

Gramofon
szafkowy, lepszy okazyjnie sprzedam. Kilińskiego 4. m. 6. zdw 82 118

Radjo
trzylampkowe Philipsa. Mylna 1. m. 13 zdw 82 162

Wielka zniżka cen
Bielizna
damska, dziecięce i pościelowa. oraz wszelkie trykoty i pończochy poleca po cenach bezkonkurencyjnych H Wojtkiewicz. Nowa 11. zdw 79 145

Loterja
najszczęśliwsze losy Loterji Państwowej w Kolekturze E. Linette Poznań Plac Wolności 2. zdw 76 230

Maszyny do szycia
najlepszych fabrykacji tanio także na raty Mix. Kantaka 6 a zdw 77 484

Meble
eleganckie. skromne po cenach fabrycznych poleca Węcławski. św. Rocha 8. Obejrzeć można również w niedzielę. zdw 76 888,9

Orzechy
włoskie 15 złotych miód kuracyjny jasny 19 gwarantowany pszczelny 15. pięciokilowe opakowanie franko zaliczką. Bracia Baltuch. Zaleszczyki zdw 80 038

Spedytorstwo
dobrze zaprowadzone w centrum miasta Poznania z mieszkaniem. z powodu choroby okazyjnie na sprzedaż. Cena 16 000 zł. wpłata wedle umowy. — Oferty Kurjer Poznański zdw 79 445

Samochód
ciężarowy 4 tonnowy sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 80 219

Piece
kuchenki kaflowe przenośne tanio poleca Milich. Dolna Wilda 21 zdw 80 295

Salony
złocone za bezcen Zakład Pozłotniczy. Wożna 18. zdw 80 404

Sypialnie
nadzwyczaj tanio sprzedaje tylko stolarnia Kwiatowa 6. zdw 80 490

Żarówki
wystawowe długie z reflektorami nowe okazyjnie sprzeda Grien. — Fredry 3. godz 10—1. zdw 81 896

Zamienię
kamienice w Poznaniu. Dochód roczny 11 000.— Cena 100 000 zł. na gospodarstwo prywatne dobra ziemią. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 619

Parcelę
w Głównie przy Poznaniu, bocznicą kolejową, przystanku autobusowym, elektrycznem oświetleniem, kilka tysięcy metrów sprzedam częściowo. Cena zł. 3.50 za metr. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 620

Piekarnię
z kolonjalką bez konkurencji, kościelna wieś, odstąpię zaraz. — Gaca. Bzowo. pow. Świecie, stacja Warlubie. zdw 81 692

Drzewka
i krzewy owocowe, róże, bzy, winorośla poleca A Piliński, Górczyn. Szosa okrężna, obok Warowni 9, dojazd tramwajem 4, przystanek końcowy telefon 7006 zdw 81 870

Sypialnia
Jadalnia — gabinet
tanio sprzeda. Stolarnia Spokojna 29. zdw 81 874

Spedytorstwo
w centrum miasta Poznania w pełnym biegu. z powodu choroby na sprzedaż. cena sprzedaży 16 tys. wpłata wedle umowy Kontrakt długoletni, dzierżawa minimalna. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 104

Handel kolonjalny
delikatesów dużem mieście powiatowem dobrze zaprowadzony korzystnie wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 039

Meble
jadalki, nowoczesne półpolerowane sprzedaje tanio Stolarnia ul Kanałowa 13. zdw 81 464

2 gospodarstwa
75 i 72 morgi budynki murowane. kompletne. przy niskiej wpłacie zaraz do sprzedania Zgłoszenia agencja Kurjera Poznańskiego. Ksiaż. nw 6 836 7

Sprzedam
biała szafa. 1.80 szer.. białe żelazne łóżko z materacem. białą gotowalnię z dużem kryształowem lustrem. nocny stolik 2 białe krzesła. Szamarzewskiego 20 22. mieszkanie 17. zdw 82 015

Skład
żywnościowy. Jeżyce. 2.400 zł. w tem rok dzierżawa. oddam. Kurjer Poznański zdw 82 017

Jamnika
darmo oddam. szpica sprzedam. Garncarska 2. m 2 zdw 81 974

30 drzwi
Stolarnia Żurkiewicz. Wielkie Garbary 11. zdw 82 119/20

Radjokomplet
sprzeda tanio M. Focha 72. m. 8 zdw 82 170

Radjoaparat
4 lampkowy nowy. kompletny. sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 804

Skład
części rowerowych i elektrotechnicznych tanio sprzedam. — Waberski. Adama Jeskego 29. zdw 81 836

Skład
cukierków. dobrze zaprowadzony. sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 81 845

Zegar
wiszący biurko stół owalny. — Skośna 16 mieszkanie 9 zdw 81 887

Meble gięte
różne nowe sprzeda okazyjnie tanio. Grien. Fredry 3 godz 10—1 zdw 81 897

Wagę
dziesiętną okazyjnie sprzeda — Grien. Fredry 3 godz. 10—1. zdw 81 898

Lampy
składowe wiszące różne okazyjnie sprzeda Grien. Fredry 3 godz 10—1 zdw 81 899

Futro
damskie nowe sealowe. cena 345. Grobla 28. m 4. zdw 81 944

Skład
z przyległem mieszkaniem towarem za 3.000 zł w powiatowem mieście do wynajęcia. Wiadomość Matejki 56. m 4. zdw 81 951

Futra
kręty i męskie eleganckie. także rower nowe. Grobla 27. m. 24. zdw 81 955

Futro
karakułowe długie oraz źrebce. Matejki 56. m. 4 zdw 81 952

Skrzydło
używane dobrym stanie. Zgłoszenia — Zielona 3. m. 23. zdw 82 002

Oszczędność
Przerabiam stare broszki. łańcuszki zegarki. odpadki złota na modne pierścionki. Chwiłkowski. św. Marcin 40. zdw 82 016

Lekki
wóz rzeźnicki i małego konia 180 sprzedam Jeżycka 36. zdw 82 057

Sprzedam
z powodu wyjazdu dobrze prosperujący skład kolonjalny mieszaniem. towarem. maglem. główna ulica Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 058

Lustro
z stolikiem sprzedam. Wierzbięcice 14. m. 19 dom ogrodowy. zdw 82 059

Nowoczesną
amerykańską maszynę do pisania korzystnie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 81 454

Wózek
dziecięcy. elegancki. białe czołenko sprzedam. Śniadeckich 30 mieszkanie 2. dw 1 574

W Puszczykówku
piękne parcele sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdwp 81 941

Tyglówkę
maszynę pospieszną. czcionki sprzedam tanio Oferty Kurjer Poznański zdw 81 943

„Warszawa" 22 złote
„Poznań" 24 złote
Powyższe zastawy szklane składają się z 6 kieliszków likierowych — 6 kieliszków do wina — 6 szklanek — 6 podstawek — 1 karafki. Wszystko rżnięte szkło najlepszej fabryki poleca wyjątkowo tanio jedynie Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24. Wysyłki poczta odwrotnie. zdw 82 154

Parcele
działki 1318 mtrkw.. cena 1.600 zł. niedaleko Osiedla sprzedaje. Dudek. Wielkie Garbary 34. zdw 81 979

Damski
płaszcz tanio sprzedam. Wierzbięcice 6. m. 3. zdw 82 205

Łóżeczko
dziecięce. Gąsiorowskich 11. m. 9. zdw 82 208

Skład
sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 82 209

Kino
w Poznaniu przy głównej ulicy z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa zaraz sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 077

Radjo
5 lampowe sprzedam. Zakoński. Zielona 7. zdw 82 224

Koń roboczy
i dwie platformy tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Poznański skład paszy ul. Hipolita Cegielskiego 3. przy Warcie. Tel. 2344. Pw 8716-44.116

Największy skład futer
z pracownią kuśnierską z dużem mieszkaniem w Toruniu (na Pomorzu) dobrze zaprowadzony jest zaraz lub od 1. 1. 32 do sprzedania (Chrześciajaninowi). Do objęcia potrzeba 45 000 zł. Oferty pod Toruń. skrytka pocztowa 86 Pw 8706 64.313

Traktor
Grossbuldog. oraz młocarnie parową. lokomobilę i śrótownik Stielego" razem lub oddzielnie sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 086

Kawiarnia - Jadłodajnia
w pełnym biegu. w mieście o 120 tys. mieszkańców w Zachodniej Polsce z powodu choroby właściciela natychmiast na korzystnych warunkach do sprzedania. Zgłoszenia pod „Kawiarnia" do „Par". Bydgoszcz. Dworcowa 54. Pw 8705-63.301

Szpicki
białe, młode, czystej rasy. Białe 1 a przy Grunwaldzkiej. mieszkanie 11 zdw 81 916

Skład
większy. przyległe mieszkanie. nadający się na każdą branżę zaraz sprzedam. Szamarzewskiego 15. zdw 82 028

National
kasy okazyjnie sprzeda Nowy Dom Komisowy Wożna 16. rw 3389

Sypialnię
kompletną. różne inne meble odda okazyjnie Nowy Dom Komisowy Wożna 16. rw 3390

Leżanki
garnitury klubowe. nowe. używane. okazyjnie. Nowy Dom Komisowy Wożna 16. rw 3392

Meble
wyprzedaje z powodu przeniesienia magazynu na ul. Wenecjańska 1. K. Bakoś. ul. Wielka 12. rw 3395

Łóżko
dwuosobowe i pianino do sprzedania. Kreta 6. mieszk. 7. zdw 82 221

Motor
ropowy 6 P S. używany sprzedam dla rolnictwa lub przemysłu. M. Tyrchan Poznań. Przemysłowa 27. tel. 75 62. zdw 82 002

Drogerja
medyc. starą. zaprowadzoną — mniejsze miasto do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. nw 6838

Skład bławatno-galanteryjny
w Poznaniu przy Starym Rynku okazyjnie sprzedam bez odstępnego. Zgłoszenia „Par". Al. Marcinkowskiego 11. pod 44.100 Pw 8704 44.100

Skład
przy ulicy Wronieckiej z urządzeniem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 127

Garnitur
klubowy okrągły stół. elegancki jak nowy sprzedam 190. Ławicki. Grobla 4. m. 2. zdw 82 147

Skład
z towarem. Górna Wilda 15. — skład 2. zdw 82 191

Polisę
ubezpieczeniową na życie 5 000 dolarów. piec żelazny sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 199

Kantówka
gotowe schody. okna wrota. blacha cynkowa płyty przeciw zimnu Celotex tanio z rozbiórki. — Chełmońskiego 11. zdw 82 202

Parcele
piękne. Rataje Puszczykowie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 204

Bufet
stół. czarny dąb za 800 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 261

Kuchnie Schnetta
kupuje się najkorzystniej w składzie fabrycznym Stary Rynek 80/82 I., telefon 30 82. zdw 82 180

Listwy
na ramy do obrazów i tapet kupuje się najkorzystniej w składzie fabrycznym Stary Rynek 80/82 I., telefon 30 82 zdw 82 181

Dom
w centrum miasta Bydgoszczy, z wielkiemi ubikacjami fabrycznemi, z fabryką smalcu. stolarnią i placami budowlanemi natychmiast okazyjnie za cenę 125.000.— zł oraz inne objekty w wielkim wyborze do sprzedania. Bliższych informacyj udzieli Westfalewski. Bydgoszcz. Dworcawa 39 Tel. 698. Pw 8638-63.593

Fortepjan
pierwszorzędnej marki zagranicznej, krótkie czarne skrzydło, jak nowe sprzedam 1 600. Zgłoszenia upraszam Kurjer Pozn. zdw 82 217

Kilka
beczek pocynkowanych od benzyny, blaszanek od oliwy tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 236

Futra
damskie okazyjnie tanio sprzedam. Marszałka Focha 93. m. 24 zdw 82 237

5 KUPNA

Majątek
ziemski prywatny do 300 mórg ładnie położony las woda blisko Poznania kupię. Kurjer Poznański zdw 81 149

Złoto
srebro. platynę i brylanty kupuje i płacę najwyższe ceny W Kruk. jubiler ul. 27 Grudnia Nr. 6 zdw 74 699

Składu
poszukuje w śródmieściu zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 973

Biurko
podwójne. jasnodębowe kupię. Oferty rozmiar cena Kurjer Poznański zdw 81 997

Kupuję
złoto srebro brylanty i płacę najwyższe ceny F. Tarkowska Plac Wolności 11 Pw 7 770-20.143

Jadalnię
w dobrym stanie kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 736

Kupię
używany fotel dentystyczny. Cena Kurjer Poznański zdw 81 765

Arcydzieła
sztuki stare obrazy, sztychy, ramy kupuję sprzedaję, odnawiam Wierzbięcice 28 Suszczykiewicz zdw 81 750

Kupię
skład tytoniowy o ile możliwe w śródmieściu. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 81 803

Książki
powieściowe naukowe Zakup — sprzedaż Antykwarjat. Strzelecka 2. zdw 81 853

Dobrze
szyjącą maszynę damską kupię. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdw 81 682

Magiel
używany w dobrym stanie kupię. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdw 81 417

Psa
(Zwergbuldoga) kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 80 785

Kolonjalny
składzik przyległem mieszkaniem kupię Oferty cena 57 454 „Par". Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 8627-57 454

Pianino
czarne kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 799

Ciężarówkę
w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 801

Poszukuję
składu kolonjalnego w śródmieściu o ile możliwe z mieszkaniem Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 81 805

Szukam
składu z przyległym pokojem, kuchnią w okolicy Jeżyc. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 831

Kupię
autobus Chevrolet i podwozie ciężarówki Chevrotel i ciężarówkę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 851

Wóz
handlarski używany i konia kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 865

Piekarnię - cukiernię
kupię — wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 880

Kolonjalkę
mięsem, mieszkaniem kupię. — Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdw 81 883

Plac
Poznaniu kupię. Oferty z ceną Kurjer Pozn zdw 81 933

Sypialnię
białą mało używaną kupię. — Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdw 81 937

Kupię dom
wpłacę 80-100 tysięcy zł gotówką tylko w dobrym stanie w śródmieściu ze składami Oferty do Kurjera Pozn zdw 81 690

Książki
powieściowe, naukowe, dzieła artystyczne podręczniki szkolne, kupuje Płaci najkorzystniej „Książka — antykwarjat". Dom firmy Kużaj, Woźna 12. zdw 82 024/5

Kupię
psa suke (pointer) Rodowód cena wiek prosi agencja Kurjera Poznańskiego Krotoszyn. nw 6 833

Kupię
konia średniego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 149

Willę
w Poznaniu (na przedmieściu) najchętniej 2-mieszkaniową kupię Zgłoszenia tylko właścicieli Kurjer Pozn. jw 1914

Kupię
power okazyjnie Hurtownia obuwia S. Margolin Woźna 10. zdw 82 126

Skład
z mieszkaniem dobre położenie kupię. Oferty, cena do Kurjera Poznańskiego zdw 82 203

Jadalnię
nowoczesna tanio kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 82 243

Śnieżnie kupię
nowowybudowaną willę dochodową z ogrodem okolica Radjostacji Chocszewskiego lub Sołaczu, z pożyczką amortyzacyjną cena kompletna 100 tysięcy konieczne wolne mieszkanie Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 110

Zające
kuropatwy wszelki drób jak gęsi, kaczki, kury i owoce kupuję. Oferty E. Skorupa. Katowice. Kochanowskiego 2 Pw 8702-71.119

Wagon
drzewa opałowego sosnowego szczapy kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 200

Siana
luźnego, dobrego dla wojska 3000 ctr kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 212

Samochód
dwuosobowy kryty, ekonomiczny kupię tanio gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 215

Samochód
limuzynę, sześcioosobową, dobrym stanie kupię gotówką. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 82 216

6 KAMIENICE

Kamienice
wille, domy poleca i poszukuje pośrednictwo „Krakus" Poznań Pocztowa 30 telefon 58-66 zdp 79 097

Administracje
kamienic, akuratne prowadzenie meldunków obejmę za niskim ekwiwalentem. Zgłoszenia „Par". Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 43.96 Pw 8 596-43.96

Kamienicę piętrową
z parową piekarnią w Pakości sprzedam Dwa składy, śpichrz, ogród, 1½ morgi roli. Zgłoszenia proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 81 720

Kamienicę
centrum Poznania, 4 piętrowa, komfortowa, — dochód roczny 16.500, cena 155.000, wpłaty 100.000 zł. w tem jest hipoteka 40 000 amortyzacyjna, sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 618

Willa
dwupiętrowa, komfortowa, śródmieściu. 4 mieszkaniowa, dochód 11 500, hipoteka amortyzacyjna 6 procent, 25 lat, wolne podatku. Okazyjnie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 873

Dom
piętrowy, maszyny Swarzędz wolne mieszkanie 15 000 do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 382

Kamienicę
narożnikową ze składami, pryncypalna ulica Poznania, dochód 18 000 Cena 120 000 zł. wpłaty 60.000 sprzeda Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 81 978

Sprzedam
dom w centrum Inowrocławia za 85 000, dochód 13 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 867

Kupię
mniejszy dom z ogródkiem lub willę niedaleko śródmieścia, wpłacę 50 000 Warunek 5 pokojowe mieszkanie Oferty tylko właścicieli do Kurjera Pozn. zdw 81 945

Kupię
rentujący dom powiatowem mieście, wpłacę 12.000. Szczegółowe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 956

Kamienica
III. piętrowa korzystna Poznania, cena 70 000 dochód 9 500 zł sprzeda Sew. Mielżyńskiego 25. I. lewo. zdw 82 153

Kamienicę
narożnikową IV. piętrową 21 okien frontu 120.000 wpłaty 80 tys dochód 14 000 reszta według ugody Maciejewski, Dąbrowskiego 88. telefon 62 66. jw 1918

Kamienica
trzypiętrowa z trzema składami, dużym placem budowlanym, nadającym się na każde przedsiębiorstwo w centrum miasta zaraz do sprzedania. Powyższe nadaje się również na dwóch wspólników Jan Kubera, Ostrów Wlkp., Wrocławska 9. nw 6847

Parcelę
3 000 metrów pięknie położoną sprzeda właściciel tanio Oferty Kurjer Poznański zdw 82 123

Kamienice
centrum, czteropiętrowa, komfortowa, czynsz 37 000, cena 280 000, wpłaty 120 000 — trzypiętrowa czynsz 12 000, cena 110 000 wpłaty 50 000 hipoteka amortyzacyjna 45 000 na 21 lat — dom z ubikacjami fabrycznemi Łazarz obszar 2 000 kwm. 26 000, wpłaty 15 tysięcy złotych. Zgłoszenia „Pawilon", Poznań, Marsz. Focha nr 15. zdw 82 214

7 PIENIĄDZ

10—15 000
na I. hipotekę poszukuję. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 81 495

15 000 złotych
natychmiast gotówką posiadam i szukam odpowiedniego stanowiska Jestem kupcem-bankowcem i mam długoletnie doświadczenie. Tylko poważne propozycje proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 81 661

15 — 20 tysięcy
poszukuję na I. hipotekę. Mam kilka mieszkań w nowym domu wolnych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 635

List hipoteczny I.
15 000 7 000 i 1,800 zł sprzedam z damnem. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 901

Na pierwszą hipotekę
majątku ziemskiego w miejsce wykreślonych 350 tys. ziemstwa poszukuje pożyczki do 100 tys. zł. Oferty proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 81 721

Pożyczkę
Na pierwszą hipotekę dobrze procentującego się domu potrzebuje 10-15 tysięcy złotych Zgłoszenia Jan Kubera. Ostrów Wlkp., ul. Wrocławska 9. nw 6846

50 000 zł
na pierwszą hipotekę na nowowybudowany czteropiętrowy dom w Gdyni centrum miasta poszukuje. Dom bez długów wartości 300 000 zł Oferty pod 570 do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni pod „Pieniądz". nw 6810

6 000 zł
pożyczki na I hipotekę gospodarstwa 43 mórg poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 771

Poszukuję
zaraz czynnego wspólnika do większego przedsiębiorstwa, skład kolonjalny i restauracja z kapitałem 3 000 zł Dam gwarancję, pensję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 748

3—6 000
pożyczki za udzielenie oddam parcelę budowlaną przy Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 642

10 — 15 tysięcy
na I. hipotekę wzorowego gospodarstwa poszukuję. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 909

4 000
poszukuję do dobrego przedsiębiorstwa handlowego, ewentl. wspólnictwo. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 81 781

Poszukuję
5 000 zł pożyczki na 1 hipotekę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 796

Która
z szlachetnych pań pożyczy sierocie 150 zł pod zastaw pościeli, dywanów? Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 863

Zł 60 000
ulokuję I. hipotekę częściowo lub całość. Agenci wykluczeni. — Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 81 918

Poszukuję
2 000 zł na pierwszą hipotekę na dom. Oferty Kurjer Poznańsk. zdw 81 982

300
pożyczki poszukuje krótki czas. Dobre oprocentowanie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 954

Ogrodnictwo
poszukuje pożyczki 1 500 2 000 zł gwarancja hipoteczna Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 161

10—15 tys. złotych
wypożyczę na pewną hipotekę realności miejskiej lub wiejskiej. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 708

100.000—200.000
złotych na pierwszą hipotekę dobrze prosperującej fabryki wartości obecnej przeszło miljon złotych za zabezpieczeniem w złocie poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 189

8 DO WYNAJĘCIA

Czteropokojowe
na Szelągowskiej, komfortowe 200 miesięcznie. Zgłoszenia: Kuźdowicz, Grottgera 4. m. 16. zdw 81 127

5 pokojowe
mieszkanie centralne ogrzewanie III ptr. ul Kochanowskiego — wprost od gospodarza do oddania Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 779

Trzypokojowe
komfortowe mieszkanie z całem urządzeniem blisko Parku Wilsona odstąpię Oferty Kurjer Poznański zdw 81 818

5 pokojowe
wygody, centrum, także biura odstąpię Adres Kurjer Pozn. zdw 81 797

Mały
pokój próżny paniom. Szwajcarska 19, mieszkanie 3. zdw 81 574

Mieszkanie
6 pokojowe w Krotoszynie po lekarzu dentyście w rynku zaraz wydzierżawię Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 040

5—7 pokoi
z ogrodem, tarasem, centralnem ogrzewaniem elektrycznem oświetleniem na Sołaczu wynajmę jako mieszkanie lub kawiarnię. Czynsz miesięczny 300 zł wymagany jest za 1 rok zgóry. Zgłoszenia do właściciela Józefa Schuberta, Wrocławska 3 III. zdw 81 041

Trzypokojowe
mieszkanie z przynależytościami, światło elektryczne, tanio wydzierżawię. Mosina, ul. Lipowa 17. nw 6 820

Sprzedam
meble, kuchnię i pokój z objęciem mieszkania Lasek, ulica Stawna 1, stacja Luboń cena 600 zł. zdp 81 794

Mieszkanie
2 pokoje z przynależytościami, słoneczne za zgodą gospodarza Gen. Prądzyńskiego 51 m. 4. zdw 82 052

Dwa
pokoje z kuchnią od 1. 12. do wynajęcia. Dzwonkowski, Kramarska 8. zdw 82 053

4 pokoje,
kuchnia i łazienka tuż przy Starym Rynku od zaraz do wydzierżawienia czynsz zgóry na 2 lata. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 164

Dwupokojowe
z łazienką, częściowo umeblowane, kawalerskie zaraz odstąpię. Matejki 38, IV. zdw 81 835

Dwa
pokoje kuchnia wynajmę. cena 650 zł Agenci wykluczeni. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 81 846

Mieszkanie
3 pokojowe, kuchnią, łazienką (Łazarz) blisko kościoła, od 1 grudnia wolne. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 862

Ubikacje
w suterenie można zmienić na mieszkanie bezdz. małżeństwo. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 891

Mieszkanie
pokój i kuchnia za miesięczną dzierżawę 25 zł. Bartmiński, Warszawska 5. śr 31

Mieszkanie
pokój kuchnia od zaraz koniec Marcelińskiej. zdw 81 932

Mieszkanie
pokój kuchnia za miesięczną dzierżawę do wynajęcia. Więckowski Żabikowo, Lipowa. rw 3 381/2

3 pokoje
kuchnia elektryczność, ogródek, miesięcznie 75 zł Żabikowo, ulica Poniatowskiego 10. Rokicki. zdw 82 095

4 pokoje
umeblowane, nieumeblowane, lub jako całe mieszkanie do wynajęcia. Sołacz, Sołacka 19. Pw 8715-44.119

Trzy
piękne pokoje na biura przy Al. Marcinkowskiego 13, wysoki parter do wydzierżawienia od zaraz. Zgłoszenia przyjmuje Poznański Bank Ziemian S. A. Al. Marcinkowskiego 13 pokój 11. Pw 8713-44.121

Centrum
4 pokoje komfort dzierżawa zgóry 1½ roku 200 zł mies. wolne zaraz zgoda gospodarza lub zamienię 3 pokoje komf. Zgłosić 2—5 po południu Marcina 62. m. 6. zdw 82 115

Gospodarz
wydzierżawi 4 pokojowe komfort. na piętrze, willa, Sołacz, Mazowiecka 60. zdw 82 075

Pokój
z kuchnią wynajmę. Rylling, Lasek, poczta Żabikowo. zdw 81 810

Lokal
restauracyjny wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 183

Mieszkanie
w Pobiedziskach pokój kuchnia czyste słoneczne z skromnem umeblowaniem tanio odstąpię. — Wiadomość: Konopnickiej 14, u portjera lub Pobiedziska. Kostrzyńska 15. zdw 82 192

Czteropokojowe
wszelkiemi wygodami zaraz wynajmę. Dębiec, ul. Św. Szczepana 10. zdw 82 206

Trzypokojowe
łazienka, (Łazarz), czteropokojowe, kuchnia, ogród, przy Poznaniu, czynsz miesięczny, wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha nr. 15. zdw 82 218

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje — wprost od gospodarza dzierżawa zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 80 308

Poszukuję
do 3 pokojowego. Oferty Kurjer Poznańsk. zdw 81 026

Zamożny obywatel
poszukuje mieszkania 5—7 pokojowego w górnej części miasta, płace zwrot kosztów Oferty Kurjer Poznański zdw 81 150

3 — 4 pokoi
z komfortem centralnem ogrzewaniem wprost od gospodarza, najchętniej w okolicy szpitala miejskiego poszukuje lekarz niepraktykujący. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 79 234

Mieszkania
5—7 pokojowego komfortowego poszukuję zaraz. Pośrednicy wykluczeni Płacę czynsz zgóry. — Zgłoszenia telefon 78-55 wewnętrzny 58 godz. 8—10, 3—4. zdw 80 174

Próżnego
pokoju od gospodarza poszukuję czynsz miesięczny Oferty Kurjer Poznański zdw 81 737

Inżynier
Dyrekcji Poczt poszukuje 3—2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza czynsz miesięczny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 733

4 pokojowego
mieszkania najchętniej ul. Ogrodowa Fr Ratajczaka św. Marcin poszukuje od zaraz ksiądz. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 728

2 pokoi
z kuchnią od gospodarza w okolicy Tamy Garbarskiej poszukuje. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 81 760

Mieszkania
5—6 pokojowego z telefonem poszukuje lub zamienię na 3 pokojowe z komfortem, czynsz miesięczny 40 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 81 806

4—6
pokojowego mieszkania kuchnią, łazienką, pokojem dla służącej — wszelkimi wygodami poszukuje od stycznia — okolica Grunwaldzkiej — Matejki — Mickiewicza. Czynsz rok zgóry. Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 81 847

Próżnego
pokoju, mieszkania, szuka małżeństwo bezdzietne Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 999

4 pokoj
słonecznych poszukuje od gospodarza niedaleko mostu teatr. lub Kaponiery. Czynsz zapewniony; odszkodowanie lub zgóry. Cena, oferty Kurjer Pozn. zdw 81 972

Dwóch
pokoi kuchni od gospodarza, zapłacę miesięcznie Oferty Kurjer Poznański zdw 81 902

Pokoju
z kuchnią poszukuję wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 981

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza, dzierżawa dwa lata zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 976

Poszukują
pokoju z kuchnią w centrum w cenie 50.— dzierżawa rok zgóry niewykluczone portjerstwo — wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 238

5-pokojowego
mieszkania duża piwnica wprost od gospodarza poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z podaniem warunków pod jw 1916

Poszukuję
2—3 komfortowych pokoi, dam zgóry czynsz za 2 lata. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 114

3 — 4
z wygodami od gospodarza, czynsz zgóry, agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański rw 3388

Mieszkania
dwupokojowego z kuchnią poszukuję wprost od gospodarza Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 81 168

Trzypokojowe
lub dwupokojowe mieszkanie, kuchnia łazienka. Łazarz lub Jeżyce poszukiwane. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 247 lub telefon 63 77.

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
5 pokojowe z elektrycznością na Łazarzu na 3 pokojowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 855

Zamienię
3 pokojowe mieszk. na stróżostwo w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 009

Samochód
Fiat 520 w dobrym stanie zamienie na parcelę. Adres Kurjer Poznański zdw 82 158

Trzypokojowe
mieszkanie, śródmieście, punkt handlowy, ewentl składnice, odda właściciel domu za trzy lub dwupokojowe mieszkanie na Łazarzu lub Jeżycach. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 248 lub telefon 63-77.

11 POKOJE UMEBL.

Do wynajęcia
w centrum bardzo piękne pokoje dla pań studentek z utrzymaniem lub bez. Gwarna 11 mieszkanie 5 zdw 81 364

Pokój
dla pana. Matejki 65 I., lewo. zdw 81 650

Pokój
z wszelkiemi wygodami utrzymaniem. Matejki 60, mieszkanie 8. zdw 81 659

Komfortowy
centralne, jednoosobowy zaraz. Mickiewicza Wiadomość: Kurjer Poznański zdw 80 705

Dwuosobowy
Śniadeckich 21 m. 4 zdw 81 473

Pokój
zaraz, Jackowskiego 39, m. 6. jw 1888

Chełmońskiego
21 m 2. zdw 81 729

Frontowy
elektryczność 1—2 inteligentnym panom. Wybickiego 2, m. 9. zdw 81 726

Porządnie
umeblowany Wodna 11. I. zdw 81 777

Strzałowa
3. III. lewo panom. zdw 81 738

Dwa pokoje
jedno i dwuosobowy tylko utrzymaniem, centralne, łazienka telefon. Młyńska 2 m 12. zdw 81 811

Jedno-
lub dwuosobowy pokój wynajmę. Fredry 6 mieszkanie 8. zdw 82 125

Eleganckiemu
panu wynajmę pokój z elektrycznością balkonem i pościelą Do dyspozycji salonik z fortepianem. Na początku Wildy przystanek tramwajowy przed domem na I. piętrze. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 250

Dwuosobowy
jednoosobowy zaraz. Działyńskich 2, m. 7. zdw 82 133

Pokój
wolny. Garncarska 10 m. 6. zdw 82 152

Pokój
wynajmę. telefon. Matejki 57, parter lewo. zdw 82 157

Słowackiego
35 m. 12. 2 pokoje wynajmę. zdw 81 175

Pokój
od 15 listopada. Stolarska 2. mieszkanie 2 zdw 82 176

2 pokoje
łączne sypialny i miszkalny jasne i słoneczne, elektryczność i wszelkie wygody. Cieszkowskiego 1. mieszkanie 5 zdw 82 037

Pokój
elegancki. Cieszkowskiego 8. m. 9 zdw 82 187

Pokój
1—2 osobom Bukowska 9 II. zdw 82 190

Centrum
elegancki pokój, inteligentowi z utrzymaniem bez. Ratajczaka 28, I., lewa zdw 82 222

Pokój
niekrępujący elektryczność korzystnie inteligentnym panom. — Dąbrowskiego 98, mieszkanie 8. zdw 82 129

Dwuosobowy
komfortowy, obiady, Matejki 39, I lewo. zdw 81 817

Centrum
inteligentnym spokojnym Ratajczaka 10. II zdw 81 830

Ciepły i słoneczny
pokój frontowy, elektryczność, łazienka, inteligentnym i spokojnym. Skarbowa 19, m. 6. zdw 81 832

Pokój
wynajmę. Półwiejska 5. m. 17. zdw 81 841

Pokój
utrzymaniem. Strzelecka 5, I. lewo. zdw 81 843

Czysty
dobrze umeblowany, elektryczność. Nowy Rynek 14/15, m. 10. zdw 81 787

Pokój
lub dwa umeblowane z używaniem kuchni, telefonu, łazienki, światło elektryczne. Mickiewicza I ptr. Czynsz zgóry 10 miesięcy. Adres Kurjer Poznański zdw 81 793

Frontowy
z niekrępującem wejściem solidnemu panu. Półwiejska 10. m. 9. zdw 81 798

Centrum
elegancki, swobodny, telefon łazienka, elektryczność utrzymaniem bez. Wrocławska 15. I. — mieszkanie 16. zdw 81 861

Panu
niekrępujący, klatka schodowa, elektryczność. Różana 11. m 29. zdw 81 864

Pokój
z utrzymaniem lub bez, z elektr. i łazienką przy tramwaju, ulica Dolina 1, mieszkanie 2. zdw 81 877

Wspólny
panom. Długa 8. mieszkanie 11. zdw 81 381

Panu
Kwiatowa 9 podwórze I. zdw 81 380

Pokój
wolny. Św. Marcin 27. III., lewo. zdw 81 911

Balkonowy
1—2 osobom. Żupańskiego 5. I., prawo. zdw 81 913

Przyjmę
panienkę na pokój. Strzałowa 7, mieszkanie 21. zdw 81 919

Dwuosobowy
jednoosobowy. Podgórna 13. mieszkanie 9. zdw 81 921

Dwuosobowy
od 15. Śniadeckich 15 mieszk. 1. zdw 81 930

Frontowy
Śniadeckich 9. mieszkanie 10. zdw 81 939

Klatka schodowa
utrzymaniem bez usytuowanemu. Ratajczaka 9. m. 8. zdw 81 985

Wytworny
gabinet wynajmę. Podgórna 13, mieszkanie 10. zdw 81 987

Inteligentnym
jedno dwuosobowy dobrze umeblowany, elektr. pianino — bez. Szkolna 11, m. 8. zdw 82 010

Pokój
używanie kuchni, wynajmę. Niegolewskich 18, mieszkanie 11. zdw 82 056

Małżeństwu
niekrępującem wejściem zaraz. — Małe Garbary 1. m. 11. zdw 82 064

Pokój
dla studenta, studentki. Szwajcarska 24. m 5. zdw 81 812

Niekrępujący
2 panów 6 z pościelą centrum, zaraz. Adres Kurjer Poznański St. Rynek rw 3401

Pokój
utrzymaniem lub bez dla 1 lub 2 osób zaraz. Januszczak. Focha 39. m. 25. zdw 81 8225

Pana
na wspólny pokój. Szewska 12. m 9. zdw 81 875

Skromny
pokoik pani. Ratajczaka 9. m. 8 zdw 81 986

Panom
wspólny. Wrocławska 30. m. 22 zdw 82 011

Pokój
wspólny dla pana. 25 zł. Półwiejska 8. m. 6. zdw 81 971

Pokój
1—2 panów. Łąkowa 4a. II., prawo. zdw 81 953

Pokój
frontowy na 2 osoby utrzymaniem lub bez bezdzietnemu małżeństwu z używaniem kuchni. Grobla 28. II. m. 3 zdw 82 012/a

Pokój
balkonowy 1—2 osobom. Focha 73 m. 12. zdw 81 960

Małżeństwu
pokój piecykiem do gotowania. Wolnica 6 mieszk. 5. rw 3 393

Pokój
dla 2 panienek zaraz. Winowiczówna Grochowe Łąki 4 pięć minut od Starego Rynku. rw 3 391

Dwuosobowy
Wielka 18. m. 14 zdw 82 031

Niekrępujący
pokój 2 panom elektryczność. — Kraszewskiego 28 I. p. jw 1910

Pokój
umeblowany dla dwóch pań wzgl. panów zaraz do wynajęcia Zgłoszenia Poznańska 44. m. 19. zdw 82 102

Pokój
2 panom paniom. Kanałowa 4. II zdw 82 121

Pokój
elektryką. Kreta 22. III prawo. rw 3397

Złotych
90 sypialnia. mieszkalny gaz. kuchenka. elektrycznością. centralnem. Solacz. Śląska 2. rw 3402

Pokój
umeblowany. słoneczny. elektryczność z pianinem pościela lub bez inteligentnej osobie wynajme od 15 11. 31. Św. Wojciech 22-24 m. 6. rw 3404

Pokoik
panience Słowackiego 39. III lewo. zdw 82 092

Pokój
dwom panom centrum od 1. 12. Babińskiego 7. mieszkanie 1. zdw 82 070

Pokoik
skromny od 15. centrum. Babińskiego 7. mieszkanie 1. zdw 82 069

Pokoje
1—2 osób. czyste. elektr., wolne 15. Jackowskiego 40 mieszk. 8. zdw 82 049

12 SZUKA POKOJU

Próżnego
poszukuje od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 81 027

Śródmieściu
niekrępującego pościelą do 35 zł szuka urzędniczka Warunki Kurjer Poznański zdw 81 480

Taniego
absolwent prawa. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 703

Saloniku
i sypialni u starszej dystyngowanej pani poszukuje Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 702

Dwóch
umeblowanych pokoi z używalnością kuchni, niedaleko centrum poszukuje bezdzietne, solidne małżeństwo. Oferty cena Kurjer Poznański nw 6809

Pan
poszukuje ładnego taniego pokoju Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 81 768

Pokoju
zupełnie niekrępującego poszukuje pan śródmieściu zaraz wzgl. później. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 800

Pokoju
spokojnego. dobrze urządzonego z pełnem dobrem utrzymaniem w śródmieściu poszukuje solidny kupiec zbożowy Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 81 802

Pokój
jednoosobowy z wygodami dla pana potrzebny. Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdw 81 644

Małżeństwo
młode bezdzietne inteligentne. zawodu piekarz szuka skromnego pokoju niekrępującego najchętniej próżnego. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 903 4

Pokoju
próżnego pan. Świętokrzyski — okolica. cena. Kurjer Pozn. zdw 81 791

Student
od 15 pokoju bez pościeli do 30 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 795

Poszukuję
pokoju niekrępującego. światło elektryczne. ewentualnie osobne wejście. Cena 35—40. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 963

Pokoju
poszukuje panienka z własną pościelą. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 81 949

Próżnego
lub częściowo umeblowanego poszukuje małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 959

50 zł
za pokój skromny z klatki schodowej. śródmieście Zgłoszenia Kurjer Poznański „Urzędniczka" zdw 82 065

Pokoju
z używaniem kuchni w śródmieściu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 82 079

Pokoju
kuchnią. czynsz miesięczny lub umeblowany z używaniem kuchni. Oferty z ceną. Kurjer Pozn. zdw 82 103

Urzędniczka
poszukuje małego pokoju od 15. 11 do zł. 30 Oferty Kurjer Poznański zdw 82 174

Pokoju
umeblowanego w śródmieściu z osobnem wejściem światłem elektrycznem poszukuje krawcowa od 1. 12. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3398

Przyjezdny
inteligentny szuka niekrępującego pokoju na 5 dni połowie listopada. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 266

Pani
z Niemiec. przybywająca w odwiedziny poszukuje zaraz na 3 tygodnie czystego dobrze umeblowanego pokoju blisko ul. Wielkiej Oferty Kurjer Poznański zdw 82 186

Poszukuję
pokoju niekrępującego w pobliżu Starego Rynku bez pościeli. Warunki Kurjer Poznański zdw 82 188

Samotny pan
poszukuje dwóch elegancko umeblowanych pokoi (sypialnia i gabinet) z niekrępującem wejściem możliwie z klatki schodowej. — Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 81 683

13 LOKALE

1 — 2
pokoje na biura z telefonem wynajmę. Młyńska 4 parter prawo zdw 17 772

Gdynia
duży skład z piwnicami na każdą branżę. punkt bardzo dobry wydzierżawi gospodarz Oferty Kurjer Poznański zdw 81 522

Dwa
na biura próżne lub umeblowane centrum. telefon wskaże Kurjer Poznański zdw 81 397

W centrum
do wynajęcia bardzo ładne pokoje na biura atelier lekarza dentysty salon mód etc. Gwarna 11 III. Zgłoszenia od godz. 2—4 pp. zdw 81 365

Pokój
biurowy Śródmieściu zł 60 do wynajęcia Informacje tel 27-88 Pw 8614 44.79

Skład
z dużem oknem wystawowem przy ul Półwiejskiej 1 od 1 listopada br do wynajęcia Bliższych wiadomości udzieli gospodarz K Loga Poznań ul. Słowackiego 18. telef 66-89. Pw 8038-42.71

3 ubikacje
na biura lub handel Wodna 2. pierwsze piętro wydzierżawi gospodarz. Zgłoszenia Jaroszewski Masztalarska 6 zdw 81 256

5 ubikacyj
frontowych. jasnych. Mickiewicza 28 na biura lub magazyn wydzierżawi gospodarz. Wiadomość portjer zdw 81 257

Składnica
20 m kw suterenie do wynajęcia Staszica 17 u stróża domu. — zdw 81 506

Lokalu
próżnego mieszkaniem. nadającego się na kolonjalkę poszukuję Oferty Kurjer Poznański zdw 81 706

Mieszkania
3 i 4 pokojowe po 80 zł Wiadomość: p. Brodnicki Pobiedziska ul Poznańska 13. Tw 505

Warsztaty
50 kwm jasne zaraz Zgłoszenia Wierzbięcice 31 u stróża domu. zdw 81 507

Warsztat
obszerne ubikacje do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 892

Obszerny
warsztat każdy cel wydzierżawie zaraz. Pocztowa 20. zdw 81 980

Składu
próżnego na fryzjerstwo poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 223

Ubikacje
przemysł handel parter. piętro. sklepy. podwórze 360 m kw. Wielka 18 300 m. kw. Św. Marcin 22 wynajmie całości, części. administrator W. Garbary 22. m. 8. zdw 82 076

Trzy ubikacje
jasne, frontowe, suterenowe, centrum sprzedam. Wielkie Garbary 18. zdw 82 230

3 ubikacje
nadające się na każdy przemysł. centrum gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82036

14 DZIERŻAWY

Restauracja
położona w centrum miasta. dobrze prosperująca, natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod „Restauracja" do „Par". Bydgoszcz. Dworcowa. Pw 8626-63.596

Ogrodnikowi
wydzierżawię pod Poznaniem duży sad owocowy z 6 morgami ziemi pod warzywa Poznań: Wielkie Garbary 38. Drogerja Borowski. zdw 81 730

Piekarnia
z składem w Mosinie w dobrem miejscu do wydzierżawienia. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 723

Dzierżawy
do 300 mórg poszukuje rolnik. — Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 81 607

Za
złożeniem kaucji zł 1 000 wydzierżawię zakład fryzjerski kompletnem urządzeniem bezpłatnie. — Agencja Kurjera Poznańskiego. Krotoszyn. nw 6 832

Piekarnia
w dobrem położeniu zaraz do wydzierżawienia za przystępną cenę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 6 844

Zakład fotograficzny
dobrze zaprowadzony z kompletnem urządzeniem — zaraz do wydzierżawienia Oferty Lewandowski, fotograf. Starogard Pomorze. zdw 82 081

Dzierżawy
300—500 mórg bez inwentarzy poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 085

Piekarnia
zaraz do wynajęcia. do objęcia 2 000 zł. Agencja Kurjera Pozn. Krotoszyn. nw 6831

Składnica
i stajnia do wydzierżawienia. — Zgłoszenia Nowa Drogerja ul. Wrocławska 38. Pw 44.117

16 OSOBISTE

Kazio!
Proszę o znak życia. Olek. zdw 82 071

Obelgę
rzuconą na P. K z Krotoszyna odwołuję A. K Krotoszyn. zdw 82 268

21 ZGUBY

Bransoletkę
złotą, łańcuszkową zgubiłam 4 lub 5 bm Oddać za wynagrodzeniem. Łąkowa 4 a. m. 4. zdw 81 829

Wilczycę
zaginioną można odebrać. Znaczek 3554. Fr Ratajczaka 26. — Mieszkanie 20 zdw 82 100

22 ROZMAITE

Egzemę
leczy radykalnie maść Egzemol laboratorjum A Klippla Warszawa Grochowska 87 c Żądać w aptekach npw 6 334

Na zimę
niezbędne suknie. kostjumy swetry jumpry pulowery wykonuje przerabia „Tricot". Szymańskiego 10 przy Świętokrzyskim mieszkanie 12 Pw 80 39 42.74

Fotografje
portrety Bracia Pecherscy Aleje Marcinkowskiego nr. 8 Ceny zniżone. dw 1 316

Salon mód
wykonuje wykwintnie suknie popołudniowe wieczorowe. balowe podług najnowszych modeli. Ceny niskie Kantaka 2. zdw 79 163

Biuro Porad
Prawnych Matejki 58 załatwia fachowo tanio sprawy emerytalne inwalidzkie oraz wszelkiego rodzaju wojskowe zdw 80 874

Tylko Czytelnia Dippla
posiada wszystkie nowości polskie, francuskie, niemieckie, angielskie Plac Wolności 11. zdw 81 197

Obrazy oprawia
najgustowniej i najtaniej Witold Leworski. Wrocławska 36 skład obrazów Pw 7999/8000 41.39

Wykonuje
wszelkie prace kuśnierskie szybko — tanio. Strzelecka 14. u Zalisz. zdw 81 893

Kuśnierka
szuka pracy w dom i poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 735

Uchwyty
do tokarń 3 szczękowe 130 190 m/m nowe tanio sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 81 722

Znaczenie wypraw
modne monogramy. pierwszorzędne wykonanie. Pracownia hafciarska Majchrowicz. Poznań. Wielkie Garbary 23 II. p wejście z ul. Dominikańskiej. zdw 81 772

Dla
pani i panów amatorów kurs samochodowy J. Piątkowskiego. Piotra Wawrzyniaka 28/30 telefon 78-80. zdw 81 701

Krawcowa
wykonuje suknie. płaszcze tanio Nowakowa. Składowa 12. zdw 81 857

Kołdry
wykonuje. stare przerabia Smoczyńska Kwiatowa 8. zdw 81 547

Bilanse
książkowość. nadzór nad książkowością. sprawy podatkowe załatwia zaprzysięż. rewizor ksiąg. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 588

Akuszerka
Szmaniowa, Poznań Różana 11. przyjmuje panie udziela porad. pomocy położniczej. zdw 81 872

„Meri", Salon Mód Damskich
wykonuje elegancko wszelką — garderobę damską. siły pierwszorzędne. — krojczy na miejscu ceny przystępne. Słowackiego 44. I. zdw 81 670

Chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką przepowiada przeszłość. teraźniejszość i przyszłość z rąk. z fizjognomji. grafologji. fotografji i kart. Liczne podziękowania. Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wieczór. Franciszka Ratajczaka 15 m 10 II. p.. I wejście w pasażu Apollo prawo. zdw 82 107

Portjerstwo
stróżostwo przyjmie monter bezdzietny naprawa elektryczności. gazu ogrzewania. wodociągów. prac ślusarsko - mechanicznych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 108

Wyprawę
kto wyznaczy ładnie tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 116

Kurs kroju,
prac wełnianych. haftów artystycznych malowania batikowania. kilimiarsko - smyrneński — przyjmie kilka pań. Piekary 6. m. 1 zdw 82 122

Koszule
męskie białe. kolorowe i nocne po cenach fabrycznych również wykonuje się z dostarczonych materjałów Wytwórnia Bielizny Poznania". Wielka 27-29. rw 3384

Salon mód
wykonuje wykwintnie. tanio wszelką garderobę damską i chłopięcą. Feglerska. Wielkie Garbary 33. rw 3396

Krawcowa
szyje reklamowo suknie 8.— płaszcze kostjumy 15.— Wielkie Garbary 36 m. 18. I. rw 3403

Uprawniony
dentysta zaraz potrzebny. Zgłoszenia Staszica 5. m 4. zdw 82 067

Słyszała Pani
że Szyk Wiedeński długoletnia kierowniczka nadwornej firmy wiedeńskiej zniżyła ceny o 40 procent wykonuje suknie od 10.— płaszcze 20.— zł. Wierzbięcice 30 mieszkanie 3 zdw 82 054

Salon
mód. pracownia sukien balowych. wizytowych. li najprzedniejsze wypracowanie, dział angielski. płaszczy. kostjumów. — Żałobne zamówienia wykonuje w 24 godzinach Firma Jankowski. Kreta 23. zdw 82 042

Futra
pracownia futer modernizuje. poszywa. wszelkie naprawy. kołnierze. obsady. Jankowski. Kreta 23. dawniejszy mistrz Bodego. Wrocław. zdw 82 041

Obiady
kolacje najsmaczniejsze wydaje Jadłodajnia. Półwiejska 17. zdw 82 040

Dziecięcą
garderobę oraz bieliznę wykonuje. Wszystkich Świętych 8. m. 8. zdw 82 173

Ostatnie paryskie nowości!
suknie. płaszcze. skromne i wykwintne. gotowe i na miarę! — Niebywale niskie ceny Maison de Modes Hotel Britania. pokój 27. rewja mód codziennie. zdw 82 097

Oddam
½ roczne dziewczątko na własne za jednorazowem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 251

Kuśnierka
wykonuje futra podług miary. modernizuje naprawia naszywa obsady. Praca sumienna. teraz bardzo niskie ceny. Rybaki 20 a. I.. front. zdw 81 917

Kapelusze
filcowe fasonuje. czyszczę aksamitne przerabiam 3 zł. farbowaniem 4 zł Grosman. Piekary 18. IV.. lewo. zdw 81 931

Obrońca pr.
Cz. Bobowski. Poznań Wielkie Garbary 1. telefon 14-47 załatwia wszelkie sprawy sądowe podatkowe. ugodowe. windykuje pretensji. zdw 81 934

Krawcowa
w dom. 2.50 dziennie. poleca się. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 966

Reparuję
oczka w pończochach. Nadrobienie stóp 2 zł. Plac Działowy 10. mieszkanie 10. zdw 81 842

Oddam
dziecko na własne (dziewczynka) 7 miesięczne. Musielak. Dębiec. ul. Łanowa 41. zdw 81 885

Krawcowa
wykonuje suknie, elegancko od 6—12. płaszcze do 20. Głowacka. Romana Szymańskiego 5. zdw 82 105/6

Rysunki
budowlane projekty, obliczenia. statyczne tanio Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 143/44

Chłopczyka
8 miesięcy oddam za własne. — Oferty Kurjer Pozn. nw 6 830

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się w domy. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 975

Hafciarka
wykonuje wszelkie hafty tanio. Śródka. Rynek 8. mieszkanie 4. zdw 82 039

Krawcowa
krojczyni wykonuje wszelką garderobę damską szybko i tanio. Śródka. Rynek 8. m. 4. zdw 82 038

Bieliźniarka
specjalistka na bieliznę osobową. pościelową poza dom. także na wyjazd 3 50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 964

Płaszcze
wszelką odzież damską dziecięcą szyje modernizuje tanio spłaty. Marji Magdaleny 1 mieszk. 7. dp 1 533 4

Wytłaczam
palta pluszowe Desenie futer Zielona 1 parter lewo zdw 76 499

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw 71 699 700

Uczennica
szkolna obecnie w krytycznych warunkach prosi szlachetne osoby o przyjęcie na utrzymanie za mniejszem wynagrodzeniem. — Odwdzięczę się później. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 839

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27 parter Gorsety gotowe. Gorsety na miarę Pasy do po ciąży Pasy sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparacja gorsetów Nocne damskie koszule zdw 82 050

Konkurentom
Choć jest sześć, każdy obywatel musi zjeść obiad z 4 dań 90 groszy i 1.30. kolacje 90 groszy poleca Restauracja pod „Słońcem" Półwiejska 5. Damska orkiestra, separatki. Ceny przystępne. zdw 81 991

„Chic Parisien"
wykonuje suknie, płaszcze. kostjumy według najnowszych francuskich żurnali tanio i elegancko. Toalety żałobne w 24 godzinach. krój pod gwarancją pierwszorzędny. Salon Mód, św. Marcin 32. II. piętro. lewo. zdw 81 996

„Varsovienne" Salon Mód
wykonuje najwykwintniejszą garderobę damską tanio. Różana 23. zdw 82 019

Panowie Baczność
rękawiczki ciepłe 0.75; wełniane 1.45; skórkowe 3 50; Nappa flaneli 4 85 Nappa wełnie 5 25; szale ciepły 0 65; jedwabny 0.65; biały elegancki 1.45; wełna jedwabiem 1.85; chustki modne 2.25; czapki ciepłe 1.75; getry 1.85; skarpety 0 35; mocne 0 40 ciepłe 0.85; jedwabne 0.75; wełniane 1 75 Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdw 81 994

Futra
damskie różne poleca tanio Pałkowska. Masztalarska 7. I. zdw 81 958

23 OŻENKI

Zamożny
kawaler wiek średni szuka kulturalnej młodej pięknej żony — Kurjer Poznański zdw 81 148

Panna
ziemianka. posiadająca 335 mórg ziemi. pszenno-buraczanej. drenowanej. cukrownię gorzelnię i mleczarnię (kolejka z podwórza do kolei) poszukuje praktycznie i teoretycznie wykształconego męża. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 78 761

Inteligentna
blondynka posiadająca wyprawę osobistą z mieszkaniem 2 pokojowem i kuchnią poszukuje męża Panowie do lat 45 na stałych stanowiskach zechcą poważne oferty przesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 81 727

Kawaler
lat 40 szuka znajomości celem ożenku. Panie miłe skromne pełniejszej figury zechcą złożyć oferty Kurjer Poznański zdw 81 740

Panienka
wysoka. przystojna. wykształcona jedynaczka majętna lat 21. pozna pana Cel matrymonjalny. Pierwszeństwo kupcy i urzędnicy Łskawe zgłoszenia z fotografją lub bez do Kurjera Poznańskiego zdw 81 719

Dla kawalera
emeryt. ofic rezerwy lat 32 posiadającego majątek ziemski 120 mórg bez długu samotnego. poszukuje odpowiedniej partji celem ożenku Dla wspólnego dobra 15 do 20 tys. zł wymagane Oferty Kurjer Poznański zdw 81 707

Poznam
pana solidnego od lat 38 Jestem starszą panną z dobrego domu. mam 4 000 oszczędności i 2 pokojowe mieszkanie. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 775

Kawaler
32 lata przystojny inteligentny poszukuje wspólniczki z kapitałem 2 000 złotych do korzystnego przedsiębiorstwa. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 763

Mistrz
samodzielny pozna zamożną panią. Cel matrymonjalny Wiek obojętny Oferty Kurjer Poznański zdw 81 852

Przystojny
akademik. stanowisko. 28. kupi dom. wydzierżawi. ożenek niewykluczony. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 783

Kawaler
lat 35. wysoki. przystojny. kupiec. posiadający 20 tysięcy gotówki szuka panny lub wdówki bezdzietnej celem ożenku. Panie posiadające jakiekolwiek przedsiębiorstwo zechcą łaskawie złożyć zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 786

Przemysłowiec
lat 26. Poznańczyk. pragnie zapoznać ładną inteligentną panienkę. Cel matrymonjalny. — Warunek: dobra krawcowa (w projekcie salon mód). Szczegółowe oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 81 442

Kawaler
lat 38 posiadający dom wartości 35 000 pozna panią z 5 000 zł celem spłacenia hipoteki Cel matrymonjalny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 80 240

Która
z pań szlachetnego charakteru. pełna wdzięku kobiecego — materjalnie niezależna. pragnie poznać przystojnego. religijnego kupca lat 26? Cel matrymonjalny Poważne oferty z fotografją. którą zwracam łaskawie złożyć do Kurjera Pozn pod zdw 81 385 — Dyskrecja rzecz honorowa.

Kawaler
kupiec. lat średnich wykształcenie gimnazjalne. obecnie urzędnik. poślubi panienkę około 25 lat. Majątek niekoniecznie. ale pożądany celem założenia interesu Pośrednictwo krewnych mile widziane. Oferty fotografją Kurjer Pozn. zdw 81 465

Pan
50. niezależny. samodzielnie czynny. z gotówką szuka pani niezależnej w celu matrymonjalnym Oferty możliwie w języku niemieckim Kurjer Pozn. zdw 82 005

Pana
starszego intelig. do lat 60. idealiste. pozna brunetka bardzo zgrabna. kulturalna. dobrze wychowana. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 82 023

Dla
dystyngowanej panny lat 20. wykształconej. muzykalnej. posag 40.000 poszukuje odpowiedniej partji Piotr Mrówka, Ostrów (Wlkp.). Kościuszki 2. zdw 82 022

Kawaler
brunet. lat 35. posiadający kilka tysięcy złotych. pragnie poznać pannę lub wdowę do 30 lat celem ożenku. posiadającą gotówkę lub interes. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 027

Kawaler
właściciel przedsiębiorstwa poślubi biedną urzędniczkę pannę lub wdówkę najchętniej nauczycielkę Zgłoszenia z fotografją Kurjer Poznański zdw 81 716 7

Ładna
blondynka. 26. wysoka. mieszkaniem pozna sytuowanego pana celem ożenku. Zgłoszenia fotografją Kurjer Pozn. zdw 81 856

Kawaler
lat 35 Wielkopolanin katolik. ciemnoblondyn. wyżej średniego wzrostu zawód mechanik posiadający 3 tys gotówki poszukuje panny lub wdówki celem ożenku. Panie z własnem warsztatem lub gotówką mile widziane Łaskawe oferty z dołączeniem fotografji. której zwrot zareczam upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 81 886

Kupiec
średnioletni. kawaler. przystojny posiada gotówkę. towar. Upraszam propozycje współpracy — małżeńswa. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 948

Biuro
Rekord" załatwia sprawy matrymonjalne Skarbowa 15. telefon 40 18. zdw 81 962

Dwie
inteligentne sympatyczne panie wysoka i niższa poszukują przyjaźni zamożnych panów najchętniej prowincja cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 182

Kupiec
kawaler, lat 30, posiadający 3 tys. złotych pozna panią posiadającą restaurację lub hotel w celu matrymonjalnym, ewtl. z posagiem dla usamodzielnienia się. Rzecz traktuję poważnie. — Oferty upraszam Kurjer Pozn. zdw 82 087

Panna
posiadająca skład w Poznaniu szuka męża Oferty Kurjer Poznański zdw 82 239

Wdowiec
lat 45, bezdzietny przemysłowiec pozna starszą pannę lub wdowę bez dzieci z majątkiem 15.000 zł. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Oferty z fotografją, która się zwraca, do Kurjera Poznańskiego rw 3373

Dla
wdowa, kawalera 28-letniego, zdrowego inteligentnego posiadającego skład spożywczy szukamy damy. Posag pożądany. Zgłoszenia fotografja Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 288 nw 6849

Wdowa
lat 34 niezależna 1 dziecko 3 pokoje pozna przystojnego pana stanowisku pewnem. Cel matrymonjalny Oferty Kurjer Pozn zdw 82 165

Pana
usytuowanego ewentl. wyższego urzędnika etat do lat 60 pozna samotna kobieta, niebrzydka, lat 40 posiadająca eleg. 5 pokojowe mieszkanie (centrum). Cel matrymonjalny Oferty Kurjer Poznański zdw 82 193

Wdowiec
zajmujący stanowisko (pensja miesięczna 1 200 zł) posiadający mieszkanie szuka żony. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 241

Posiedzicielka
domu oraz dwóch składów poślubi zdecydowanego Oferty Kurjer Poznański zdw 82 246

24 NAUKA

Kurs tańców rozpoczynamy
Mikołajczak, Kledecka
Pocztowa 29 Pw 7 804-38.216

Nauka pisania
i powielania przybory rysunkowe oraz warsztat reparacyjny maszyn biurowych G. Gerlach Poznań, Gwarna 14 telefon 52-32 Pw 8036-41 69

Akademja tańców Wituszkowskich
Ratajczaka 9 Pw 8 616-57.441

Francuski
konserwacja przygotowanie matury (Dyplom paryski) Plac Nowomiejski 6 a parter zdw 80 756

Tanie kursy tańców
Opaliński 27 Grudnia 19, m. 9. zdw 81 268

Uczcie się
języków obcych najdoskonalszą nowoczesną metodą Linguaphone" przez nagrywanie płyt dźwiękowych Francuskiego angielskiego niemieckiego i włoskiego w krótkim czasie nauczysz się na kursach „Linguaton". Skarbowa 5, II. piętro. Informacje wieczorem. zdw 80 588

Wytworne Tańce Makowskiego Szkoła
św. Marcin 40 telefon 40-42. Pw 8 621-57 450

Student
udziela korepetycje gimnazjum matematyczno - przyrodnicze. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 725

Pięknie
pisać uczy Gniatczyńska. Długa 11, parter. zdw 81 778

Starsza
studentka udzieli korepetycyj za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 774

Student
udziela korepetycji ewentl. za obiady. Specjalność: matematyka. Adres Kurjer Poznański zdw 81 746

Księgowości
stenografji pisania maszyną udziela Kromczyńska Ogrodowa 10, II. zdw 81 742

Niemieckiego
gruntownie szybko tanio udziela. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 762

Szkoła tańców Nowoczesnych - narodowych Baletmistrza Szczurka
Dom Rzemieślniczy, ul. Ratajczaka. zdw 81 759

Francuski
teorja, praktyka, również maturzystom. Ratajczaka 29 III. zdw 81 757

Za
pokój lub inne wynagrodzenie udzieli korepetycyj z zakresu gimnazjum absolwent matematyki — także na wyjazd Oferty z warunkami Kurjer Poznański pod zdw 81 820

Pracownikom
umysłowym, którzy ukończyli wyższe gimnazjalnych, wydziałowa dam, wskazówki jak zdać matury fachową uprawniającą do awansów, studjów wyższych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 890

Akademickie ulgowe kursy, 12 tańcy
nowoczesnych — narodowych — włącznie rozpoczyna Szczurkówna. Zgłoszenia: Rzeczypospolitej 9. I. piętro zdw 81 782

Kurs cukiernictwa
wieczorny w 9 ciu lekcjach pod kierunkiem profesorskim i zawodowego mistrza cukierniczego. Zapisy: Biuro Szkoły Gospodarczo-Zawodowej, św. Marcin 69. zdw 81 550

Kroju — szycia
damskiego wyuczam także wieczorem Marji Magdaleny 1 mieszkanie 7 dp 1 535 6

Książkowości
stenografji: pisanie na maszynie wyuczamy szybko Wpisy codziennie Dla niezamożnych ulgi — „Postęp" Plac Sapieżyński 2 a. zdw 80 263 4

Niemieckiego
u Niemki poszukuję. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 81 854

Kursy
kroju szycia dzienne, wieczorne, system akademji — metoda szybka — łatwa. Szpotańska Marcin 18. zdw 82 172/a

Angielka
wykształcona, rutynowana udziela lekcyj tanio. Św. Marcin 18 m 5. zdw 82 197-8

Kursy
stenografji, pisania maszyną, księgowości Tyran-Zaworskiej Strzelecka 33. zdw 82 232a

Niemieckiego
udziela maturzysta niemiecki rutynowany Oferty Kurjer Poznański zdw 82 034

Korepetycji
udzieli tanio, specjalność łacina, francuskie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 128

Udzielam
lekcyj do 4 klasy gimnazjalnej włącznie. Żórawia 4 m. 8. jw 1911

Francuskiego
uczy szybko tanio. Działyńskich 8 — 7. zdw 82 141

Korepetycyj
polskiego, francuskiego, niemieckiego na Łazarzu udzielam po 1.50 w kompletach taniej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 262

25 MUZYKA

Lekcyj
gry na fortepianie, fortepian do ćwiczeń. Młyńska 3 mieszkanie 8 zdw 79 986

„Trio"
damskie ze śpiewem wolne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 755

Czarliński
nauczyciel muzyki — (fortepian, skrzypce). Kwiatowa 11, parter. zdw 81 878

Udzielam
lekcyj gry na skrzypcach. Św. Wojciech 31, III., m. 14. zdw 81 998

Kto
udzieli panience lekcyj śpiewu? Podanie ceny Kurjer Poznański zdw 82 018

Lekcyj
na fortepianie, skrzypcach mandolinie gitarze trąbie i teorji muzycznej. Popiałkiewicz, Dąbrowskiego 69. zdw 81 712 3

Fortepian
krótki, dobry, tanio miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdwp 81 920

Mandoliny
gitary udzielam. Patschowska, Podgórna 13. zdw 81 995

Lekcyj
gry na skrzypcach udziela muzyk operowy, cena przystępna. Zgłoszenia: Związek Muzyków, Wały Leszczyńskiego 2, narożnik Libelta od 11—2. rw 3380

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt Paryżanka. Półwiejska 30, koncert, seperatki. zdw 81 215

Przyjemny
pobyt w Morskiem Oku. Młyńska 3. Koncert, separatki. zdw 80 913

Największa
najtańsza wypożyczalnia książek powieściowych. Wszystkie nowości. Woźna 12, dom firmy Kużaj, Woźna 12. zdw 82 004

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Pomocnik fryzjerski
Dla mego syna szukam posady pomocnika fryzjerskiego (na 3-mies. kurs czesania damskiego. St. Wiśniewski, mistrz fryzjerski, Zbąszyń. nw 6798

Niemka
poszukuje posady do dzieci lub z gotowaniem od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 81 557

Praczka
młoda, czysta, prędka, tania poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdw 81 908

Urzędnik gospodarczy
kawaler lat 25, z 6 letnią praktyką dobrem, świadectwami poszukuje od 1. 12 posady Oferty Kurjer Poznański zdw 81 122

Poszukuję
posady portjera hotelowego władam językiem polskim, francuskim i niemieckim Oferty Kurjer Poznański zdw 81 128

2 000 zł
dam za uzyskanie stałej posady bankowej Piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 81 312

Biurowa
młodsza dzielna akuratna, pilna, 6 kl. gimn., zna książkowość, język niem., pisze biegle na maszynie szuka posady zaraz lub później ewtl. jako kasjerka. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 229

Administrator
rolny pierwszorzędna siła z wyższem wykształceniem z kilkoletnią praktyką w Poznańskiem poszukuje zaraz lub od 1 stycznia stałej posady Oferty Kurjer Poznański zdw 81 415

Były
wojskowy zawod kawaler lat 29 szuka posady magazyniera woźnego portjera lub polowego zna książkowość Oferty Kurjer Poznański zdw 81 405

Gospodyni - kucharka
w średnim wieku, z bardzo dobrem, świadectwami, znająca bardzo dobre gotowanie pieczenie ciast oraz wszelką prace która wchodzą zakres gospodarstwa domowego poszukuje posady — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 422

Elew aptekarski
z prawami i dłuższą praktyką zmieni posadę z dniem 1 XII rb. lub później. Łaskawe zgłoszenia uprasza się skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 81 685

Rolnik
kawaler w sile wieku posiadający długą praktykę w kraju i zagranicą z powodu kryzysu bez pracy szuka zaraz jakiejkolwiek posady na wsi — jako urzędnik gospodarczy, podwórzowy, szofer, kierownik pługa motorowego, maszynista lub tp. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 775

Książkowa
rutynowana język polski, niemiecki szuka posady w mieście lub na prowincji Oferty Kurjer Poznański zdw 80 632

Inteligentna
kulturalna osoba, wiek średni przyjmie zarząd domu na wsi u bezdzietnego małżeństwa lub samotnego pana. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 043

Inteligentna
młoda panienka poszukuje posady jako wychowawczyni do dzieci. Zna język niemiecki Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 81 037

Lekarz
nostryfikowana z kilkoletnią praktyką poszukuje zastępstwa lub posady. Zgłoszenia: Aleje Marcinkowskiego 23, m. 17. zdw 81 073

Pokojowa
dobre świadectwa, znająca szycie, usługę i prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady od 15. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 879

Bona - wychowawczyni
kochająca dzieci z długoletnią praktyką, która była także u niemowlęcia, z szyciem, pomoc w nauce, polskim, niemieckim szuka posady od 15. 11. lub później Oferty Kurjer Poznański zdw 81 881

Piernikarz - karmelkarz
poszukuje pracy za skromnem wynagrodzeniem. Łaskawe oferty 27 Grudnia 16, mieszkanie 20 zdw 81 764

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 889

Absolwent prawa
stojący przed ostatniem egzaminem poszukuje praktyki u adwokata. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 81 731

Rzeźnik
dobry fachowiec poszukuje posady, miejscowość obojętna, sierota przybył z Francji bm Oferty Kurjer Poznański zdw 81 718

Kucharz
biegły w swym zawodzie poszukuje posady Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 715

Magistra farmacji
z roczną praktyką, znajomością języka niemieckiego poszukuje posady od 1. 2. 1932 w Poznaniu lub blisko Poznania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 714

Poszukuję
posady w biurze lub prywatnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 700

Poszukuję
posługi na przedpołudnie z gotowaniem Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 699

Biuralistka
skromnych wymagań szuka posady Kurjer Poznański zdw 81 888

Osoba
w średnim wieku znająca się na całkowitem gospodarstwie domowem ogrodnictwie hodowli drobiu poszukuje posady gospodyni zarządczyni u samotnej osoby lub na plebanji Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 936

Kierownik cegielni
ukończoną szkołą ceramiczną — dłuższą praktyką w większych zakładach ceramicznych. Specjalista na wyroby cienkościenne Dobrem, referencjami poszukuje posady od 1. 12. 31. lub później. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 684

Praczka
akuratna, tania długoletnia praktyka, obecnie wdowa szuka pracy. Tania prężalnia firan. Marszałka Focha 51, m. 10. zdw 81 807

Panna
lat 25 z kilkoletnią praktyką w księgarni wypożyczalni i składzie papieru poszukuje posady. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 286. nw 6792

Dziewczyna
szuka posługi przed południem lub popołudniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 776

Aptekarski elew
z 1½ roczną praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 773

Inteligentna panienka
sympatyczna, prędka, wymowna szuka posady, do składu, może także pomóc w gospodarstwie domowem, za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 884

500 zł
wypożyczę za wskazanie jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 073

Uczennice
do krawieczczyzny damskiej potrzebne. Mickiewicza 17, m. 9 zdw 82 000

Kroju — szycia
wyuczam w dwóch miesiącach, także wieczorami. Wały Królowej Jadwigi 3 a, parter, lewo. „Limba" zdw 82 001

Parkietówki
sympatyczne zaraz potrzebne. — Adres Kurjer Pozn. zdw 82 008

Uczeń
do składu żelaza z utrzymaniem może się zaraz zgłosić. Oferty Kurjer Poznański rw 3 386/7

Fryzjerka
dzielna z dobrą praktyką, manikurzystka, ondulacji zaraz potrzebna Klójówna, Gniezno, Dąbrówki 3. nw 6 850

Służąca
gotowaniem potrzebna 15 XI. lub 1. XII. Zgłoszenia od 2 do 3 Grunwaldzka 13, mieszkanie 4. Pw 8 701-44.107

Przepisujemy
maszyną wszelkie rękopisy świadectwa szkolne handlowe i t. p. po cenach zniżonych. Postęp. Plac Sapieżyński 2 a zdw 80 269 70

Inwalida
wojenny uczeń drogeryjny poszukuje miejsca dokończenia nauki najchętniej na prowincji i ewentl. z utrzymaniem. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7 pokój 47, telefon 39-97. zdw 81905/6

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 808

Były
funkcjonarjusz państwowy, poszukuje posady woźnego, portjera lub stróża, ewtl. z kaucją. Walczak, Kicin, p. Poznań 10. zdw 81 815

Ogrodnik
samodzielny, może się powołać na polecenie, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 823

Ekspedjentka
biegła, bielizny, trykotów, tow. krótkich, art. męskich szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 824

Mamka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 826

Dziewczyna
poszukuje posady do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 827

Technik dentystyczny
biegły w technice, oraz operatywie szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 848

300—500 zł
wypożycze lub złożę kaucji za posadę magazyniera lub innej w poważnej firmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 871

Która
szlachetna litościwa osoba dopomoże przystojnej pani do osiągnięcia jakiejkolwiek posady biurowej, kasjerki ewentl. maszynistki władającej językiem polskim niemieckim. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 429/30.

Ekspedjentka
z kilkoletnią praktyka z branży obuwia i towarów krótkich poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 947

Uczciwa
służąca z gotowaniem, do wszystkiego, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 014

Za
utrzymanie wykona wszelkie prace młody, inteligentny, trzeźwy kawaler, sumienny, uzdolniony Wielkopolanin Miejscowość obojętna. Zgłoszenia agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 289. nw 6 848

Książkowego (wej)
na większy majątek z dobrem, referencjami poszukuje się z dniem 1. 1. 32 Zgłoszenia z podaniem warunków i odpisami świadectw do Kurjera Pozn. zdw 81 988

Służąca
do wszystkiego od zaraz lub od 15. szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 234 5

Praczka
z dobremi poleceniami szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 968

Poszukuję
cerowania reparacji. Oferty Kurjer Pozn zdw 82 111

Panienka
lat 16, wesołą wymowną, poszukuje posady do dzieci, i lżejszych prac domowych Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 021

Gospodyni
kucharka w średnim wieku, rzetelna, skromna z dobremi świadectwami i poleceniami znająca się na drobiu poszukuje posady do wszystkiego, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 828

Maszynistka
polsko - niemiecka szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn zdw 81 849

Gosposia
szuka posady u samotnej osoby od 15. 11 Oferty Kurjer Pozn zdw 81 850

Młoda
inteligentna, bezwzględnie uczciwa, lubiąca dzieci, znająca język niemiecki osoba, pragnie objąć posadę gospodyni lub wychowawczyni, także na wyjazd. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 756

Osoba
inteligentna, umiejąca szyć, gotować poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 761

Absolwent
szkoły wydziałowej, zna język niemiecki, szuka początkującej posady w biurze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 032

Służąca
starsza, z dobremi świadectwami szuka posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 030

Dziewczyna
dobrze polecona poszukuje posługi z gotowaniem i praniem. Zgłoszenia Michalska Kraszewskiego 16, u p. Baranowskich. jw 1907

Karmelkarz
dzielny fachowiec poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański jw 1915

Dziewczyna
nawskroś uczciwa, spokojna, — skromnem gotowaniem szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 099

Książkowa
maszynistka poszukuje posady za utrzymanie. Kurjer Poznański zdw 82 113

Techn. dentystyczny!
samodzielny w technice, częściowo w operatywie poszukuje posady zaraz, miejscowość obojętna, wymagania skromne Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 71 117

Pielęgniarka
z dobremi świadectwami poszukuje posady do niemowlęcia. Zgł. Pielęgniarka Gniezno, św. Krzyska 37, mieszkanie 4. zdw 82 089

Sierota
lat 20, ukończoną szkołą gospodarczą pracowała w składzie kolonjalno-restauracyjnym poszukuje posady początkowo bez wynagrodzenia chętnie jako elewka. Oferty proszę kierować Agencja pocztowa Wojcin, powiat Wieluń. zdw 82 083

Służąca-kucharka
poszukuje posady za skromnem wynagrodzeniem, do 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 82072

Osoba
znająca dobrą kuchnię, z dobremi świadectwami poszukuje posady u starszych państwa — samotnej osoby. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 82 068

Poznanianka
z dobrem szyciem poszukuje posady na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 060

Panienka
szuka posady do szycia i przeróbek. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 055

Kelner
z kaucją zł 400.— szuka posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 048

Inteligentna
panienka poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 82 132

Dziewczyna
do wszelkich prac najchętniej w restauracji poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 156

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdw 82 159

Kasjerka książkowa
z kilkuletnią praktyką, obeznana wszelkiemi pracami biurowemi i domowemi, poszukuje posady, skromne wymagania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 248

Dziewczyna
do lekkich prac domowych szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 647

Dziewczyna
do wszystkiego z samodzielnem gotowaniem poszukuje posady w mniejszej rodzinie Oferty Kurjer Poznański zdw 81 673

Rządca
lat 32, z wykształceniem gimnazjalnem i szkoły rolniczej z dłuższą praktyką chlubne referencje z majątków wielkopolskich, małopolskich i niemieckich szuka posady od 1 stycznia lub później. Br Grzenia zarządca Dóbr Huta Komorowska, poczta Majdan, pow. Kolbuszów. zdw 81 686

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdw 81 421

Dziewczyna
młodsza, uczciwa poszukuje posady od 1 grudnia z gotowaniem u małej rodziny lub do pomocy kucharki albo samotnej osoby. Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 81 511

Panienka
znająca szycie robótki, ekspedycje gospodarstwo domowe szuka jakiejkolwiek posady Oferty Kurjer Poznański zdw 81 488

Posługaczka
do sprzątania biur lub wszelkich prac domowych Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 493

Krawcowa
w dom i poza dom tanio. Sawicka Grobla 6 II. podwórze. zdw 81 503

Panna
dobrze polecona, z dobrem gotowaniem i szyciem szuka posady najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia pod „Polecona" do „Par" Bydgoszcz. Pw 8624 63.597

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 604

Pokojowa
poszukuje posady od 15. bm. Posiada dobre świadectwa, zna prasowanie sztywnej bielizny. — Zgłoszenia do Agencji gazet M. Kujawski, Śrem pod 105 nw 6814

Praczka
sumienna, szuka prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 216

Bezdzietna
wdówka, zna szycie, prasowanie, przyjmie posadę zaraz lub później, także u osób samotnych, ewentualnie 1—2 dziećmi za skromnem wynagrodzeniem. — Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 81 310

Osoba
zaufana z dobremi i długoletniemi świadectwami, dobrem gotowaniem szuka posady od 15 lub później do wszystkiego, gdzie brak pani domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 307

Ekspedjentka
z branży obuwia szuka posady w poważniejszej firmie. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 81 178

Pani
inteligentna, taktowna, zna książkowość, polski niemiecki, zajmie się domem samotnej osoby najchętniej na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 296

Kucharka
poszukuje posady, najchętniej do samotnej osoby lub do dwóch. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 246

Praczka
poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 224

Samodzielna
uczciwa, dobrze gotuje, zaprawia, poszukuje posady od 15. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3 357

Prośba
Inteligentna panienka z lepszego domu zna szycie robótki, gotowanie prosi szlachetne osoby o posadę zaraz lub później, możliwie do starszej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 361

Kucharka
dobrem gotowaniem szuka posady 15. 11. do lepszego państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 261

Piekarz szofer
szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 81 333

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 386

Dla panienki
starszej, uczciwej, inteligentnej poszukuję jakiejkolwiek posady za utrzymanie — ewentualnie skromne wynagrodzenie zaraz lub 15 11., najchętniej u zacnej nielicznej rodziny. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 337

Ogrodnik - kawaler
może się zająć sadzeniem i cięciem drzew chowaniem róż i t. d. poszukuje posady w majątku lub przy willi, gdzie mógłby zająć się stróżostwem miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 072

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny własną pościelą poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 537

Dziewczyna
czysta, uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 523

dawn. 8.50 teraz 4.50
kilka tysięcy par okazyjnie sprzedamy detalicznie
Hurtownia Pończoch
św. Marcin 56, I. piętro.
nw 6 260

Panna
młoda inteligentna, uczciwa i pracowita, zajmie się gospodarstwem u jednej lub dwojga osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 876

Pani
w średnim wieku, inteligentna, dobra gospodyni, pierwszorzędne referencje, przyjmie posadę samodzielną, chętnie u wdowca z dziećmi lub starszej pani. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 81 910

Praczka
rzetelna, czysto pierze szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 860

Wychowawczyni
dobre świadectwa, znająca szycie, robótki, także język niemiecki, pomoc w nauce — zajmie się samodzielnie wychowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 868

Służąca
z dobremi świadectwami, poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 788

Prośba
Młodszy robotnik szuka jakiejkolwiek pracy 20 zł tygodniowo. Na żądanie kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 789

Dziewczyna
skromna, uczciwa, szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 792

Poważna Instytucja **poszukuje**
rutynowanych agentów (ek)
do rozsprzedaży artykułów pierwszej potrzeby na raty. Zgłoszenia 10—13
św. Marcin nr. 5, mieszk. 8.
zw 11 812

Szofer mechanik
15 lat praktyki warsztatowej i szoferskiej poszukuje posady zaraz lub 1. 12. może złożyć kaucję 2.000. Oferty Kurjer Pozn. zdwp 81 542

Kucharka
z bardzo dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 006

Gospodyni wyręczycielka
wiek średni inteligentna, znajomością dobrej kuchni, prasowaniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 82 026

Maszynistka
polsko-niemiecka, biegła, znająca wszelkie prace biurowe, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 950

Praczka
czysta, tania, sumienna szuka prania. Kościelna 12, u p. Przybylski, obok Kościoła. zdw 81 997

Destylator
pierwszorzędny fachowiec, — wszechstronnie obeznany z wszelkiemi pracami wchodzącemi w zakres destylatorstwa, wytłaczaniu soków, wyrobu esencji, ekstraktów, likierów, winiaków, limoniad itd. Pierwszorzędne świadectwa poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 81 938

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „On lub ja".
Aurora: „Sportowiec z miłości".
Colosseum: „Pojedynek".
Corso: „Pan Tadeusz".
Edison: „Katarzyna I."
Haria: „Tajemnice Wschodu" (Szecherezada).
Kapitol: „Nie zabijaj".
Metropolis: „Niebezpieczna kobieta" oraz rewja „Białe Tango.
Nowości: „Prawo do miłości", na scenie: „Tomasz, skąd ty to masz".
Odeon: „Owoc zakazany".
Orzeł: „Indyjski grobowiec".
Renaissance: „Cztery pióra" i „Niebezpieczny flirt".
Roxy: „Kto jest mordercą?"
Słońce: Dziesięciu z Pawiaka".
Tęcza: „Dusze dziecięce oskarżają was".
Wilsona: „Asfalt".

Dziewczyna
wiejska, dobrze polecona, samodzielnem dobrem gotowaniem przyjmie posadę prywatnie lub na probostwo od 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 216

Panienka
przystojna przyjmie jakąkolwiek posadę, możliwie do dzieci, wzgl. gosposi. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 249

Osoba
czysta rzetelna i pracowita, dobre świadectwa i polecenia poszukuje zaraz lub 15 posady z gotowaniem do wszelkich prac możliwie bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 201

Gospodyni
kucharka z dobremi poleceniami szuka jakiekolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 167

Kucharka
samodzielna, znająca wszelką pracę domową, prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady od 15 Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 178

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z gotowaniem zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 83 148

Praczka
młoda, czysta poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 020

28 WOLNE MIEJSCA

Magistry farmacji
praktyką poszukuje 1. 12. utrzymaniem. Referencje, warunki Kurjer Poznański dw 1 558

Pielęgniarka
lub niania skromnych wymagań samodzielna, doświadczona w nowoczesnem sztucznem karmieniu potrzebna w grudniu do noworodka na Pomorze. Życiorys, referencje, wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 242

Potrzebna
zdolna ekspedjentka. Zgłoszenia osobiste z życiorysem i odpisami świadectw w biurze Mleczarni Szwajcarskiej, Kolejowa 57 od godz. 9—11. zdw 82 184

Karmelarz
który pracował w większych fabrykach jest potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 752

Kierownika
z kaucją potrzebuje cukiernia i kawiarnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 622

Podróżujący
dobrze zaznajomiony w składach kolonjalnych i kantynach do sprzedaży wędlin potrzebny. — Oferty Kurjer Poznański zdw 81 711

Pokojowa
hotelowa uczciwa i porządna potrzebna Hotel Victorja, 27 Grudnia 17. zdw 81 698

10 000 zł nagrody!
Kto nie zarobi zł 3 000 do Świąt przy rozpowszechnianiu patentowanego wynalazku amerykańskiego. Miejscowość oraz zawód obojętne, pouczenie bezpłatnie. Generalni reprezentanci poszukiwani. Pospieszne zgłoszenia „Argentur", Warszawa, skrytka pocztowa 540. Pw 8407-62 350

Uczennica
do szycia potrzebna. Wielkie Garbary 2, m 11. zdw 81 940

Uczeń
fryzjerski z dobrem wychowaniem. Półwiejska 38. zdw 81 983

Monter
elektromechaniczny, starsza osoba (nawijacz tworników prądu stałego i zmiennego) tylko pierwszorzędna samodzielna siła potrzebny zaraz jako zastępca szefa Roman Janiszewski, skład elektromechaniczny, ul. Wielkie Garbary 14. Pw 8 639-14,114

Fryzjer
zaraz potrzebny Wrocławska 40. rw 3379

Początkujący
młodzieniec lub panienka z wykształceniem kilka klas gimnazjum lub szkoły wydziałowej może otrzymać stałą posadę w księgarni. Woźna 12. zdw 82 007

Przychodnia
do dziecka. Marcinkowskiego 21 mieszkanie 14 zdw 82 151

Szczotki
do rąk
zębów
włosów
ubrań
tanio — wielki wybór
Perfumerja
J. Domicz,
plac Wolności 7.
Pw 7817-39,171

Zastępców
generalnych do rozpowszechnienia pokupnego Wydawnictwa poszukuje. Wysokie zarobki zapewnione. Mazuś, Czersk (Pomorze), Starogardzka 45. zdw 82 082

Kucharka
zaufana, znajomością wiejskiego gospodarstwa potrzebna. Folwark Ćwierdzin, per Witkowo. zdw 82 091

Ucznia
uczennicę przyjmą. Zakład fryzjerski, Dąbrowskiego 56. jw 1909

Dziewczyna do wszystkiego
z wykwintnem gotowaniem, praniem i prasowaniem, tylko dobremi referencjami potrzebna zaraz na probostwo niedaleko w mieście, Poznania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 1577

Przyjmę
dodatkowo kilku panów na artykuł sezonowy. Pensja, karta kolejowa. Aleje Marcinkowskiego 16, mieszkanie 16. zdw 82 104

Przyjmę
jeszcze na kurs ondulacji, manicury. Salon Fryzjerski. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 112

Fryzjerka
manicurzystka dobra siła potrzebna zaraz. Września, Sienkiewicza 1. zdw 82 135

OSTATNIE 2 DNI

WYPRZEDAŻ POZOSTAŁYCH PAR OBUWIA do Le 30% zniżki

PANOWIE! SPIESZCIE SKORZYSTAĆ Z RZADKIEJ TEJ SPOSOBNOŚCI!

SPECJALNY MAGAZYN OBUWIA MĘSKIEGO, UL. 27 GRUDNIA 3.

OSTATNIE 2 DNI

Pw 8718 44,130

Inteligentna
wydoskonalona w gospodarstwie domowem poszukuje posady do samotnego pana względnie nielicznej rodziny w lepszym domu od zaraz lub 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 169

Książkowa
rutynowana, z długoletnią praktyką, język polski i niemiecki, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Złożenie kaucji możliwe Oferty Kurjer Poznański zdw 82 171

Rzeźbiarz
poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 179

Pani
inteligentna przystojna szuka posady kasjerki, kierowniczki, do kina, piekarni - cukierni, mała kaucja, Oferty Kurjer Poznański zdw 83 124

Przedstawiciela
zaprowadzonego w Poznańskiem w branży papierniczej poszukuje. Zgłoszenia z referencjami do „Inowygra" Inowrocławska Wytwórnia Gier i Artykułów Karnawałowych Inowrocław. zdw 82 088

Kierownika gorzelni — kawalera
z powodu choroby dotychczasowego poszukuje się na majątek na czas kampanji 31/32. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 82 043

Kursy
stenografji, pisania maszyną, ćwiczenia, odpisy, Strzelecka 33. zdw 82 231

Potrzebna
zaraz pielęgniarka rutynowana do Sanatorjum dla piersiowo chorych w Smukale pod Bydgoszczą Wynagrodzenie miesięcznie 90 zł wolne utrzymanie. dw 1576

Po cenach własnego kosztu
sprzedaje: dw 1571
materjały na płaszcze, ubrania i poszycia.
B. WOJKOWSKI
UL. WROCŁAWSKA 4.

Gospodyni
samodzielna wiek średni, z wykwintnem gotowaniem, zaprawy, pieczenie wszystko wchodzące w zakres gospodarstwa domowego — szuka jakiejkolwiek posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 166

Gosposia
z dobrem gotowaniem poszukuje posady zaraz lub od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 81 821

Drogerzystka
dyplomowana, obeznana z działem fotograficznym, poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 051

Absolwent
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje posady ucznia biurowego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 922

Panienka
z prowincji poszukuje posady do dzieci i lekkich prac. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 816

Osoba
inteligentna, poszukuje jakiejkolwiek posady lub za jakąkolwiek pracę pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 154

Każdy
może kilkaset złotych miesięcznie zarobić, sprzedając obrusy, fartuchy gumowe. Nowość. Poznań Ratajczaka 29, mieszkanie 5. zdw 80 247

Uczennica
do składu i dziecka potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdw 82 177

Ekspedjentka
władająca niemieckim i polskim i panienka porządna i szykowna do szycia potrzebna od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 185

Uczeń
piekarski potrzebny. Poznań Marszałka Focha 72. zdw 82 225

Poszukujemy
podróżujących jarmarczników domokrążnych na miasto i prowincję na artykuły bardzo pokupne. Zyski zapewnione 50 do 100 proc. Zgłoszenia godz. 9—15. Poznań, św. Marcin 14, III ptr., m. 9. front. zdw 82 228

Drogerzysta
młodszy, uczciwy, dobrze polecony może się zaraz zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 233

PLACÓWKĘ HANDLOWĄ
istniejący 40 lat skład galanterji skórzanej i zabawek, w świetnem położeniu, ruchliwej miejscowości kuracyjnej, prawie bez konkurencji, z dużym zapasem gotówkowo zakupionego towaru, elegancko urządzony z 4-pokojowem mieszkaniem, bez długów **sprzedam** z powodu choroby za 23—25 000 zł. Przy objęciu ca. 10 000 zł, reszta I. hipoteka lub t. p. Przejęcie towarów 50% ceny sprzedaży. Szybko decydującym się reflektantom nadarza się sposobność korzystania sezonu gwiazdkowego, który już zwróci powę ceny. Zgłoszenia tylko poważne pod **dw 1 573** do Kurjera Poznańskiego.

Stołowy
potrzebny zaraz na prowincję, lokal kabaretowy. Kaucja pierwszeństwo. Oferty do Kurjera Poznańskiego dw 1569

Lekarz - dentysta
lub uprawniany technik jako kierownik lub dzierżawa z ewentl wykupem gabinetu poszukiwany Oferty Kurjer Pozn zdw 81 687

Chłopcy
dziewczęta potrzebni, pensja, prowizja, Ślusarska 7 księgarnia. zdw 81 747

Schludna
dziewczyna mieszkająca u rodziców do posługi potrzebna. Ogrodowa 16 II. prawo. zdw 81 741

Gospodyni
obeznana z cukrowemi wyrobami z dobrym smakiem do fabryki cukrów potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 753

Wyłączne zastępstwo
na Poznań i okolicę powierzę do sprzedaży artykułu nowego masowej potrzeby i bezkonkurencyjnego w branży przyborów kuchennych. Pożądana firma lub osoba wprowadzona u klienteli. W. Dobosz, Warszawa, ulica Chełmska 13. nw 6 824

Fryzjerka
potrzebna. Bydgoska 5, Śródka. zdp 81 822

1 500 złotych zysku miesięcznie!
Poszukuje się przedstawicieli na poszczególne województwa i wolne miasto Gdańsk z kapitałem do 5.000 zł dla prowadzenia biegłej reklamy świetlnej. — Oferty do „Mar", Katowice, Dworcowa 18, pod „Textmobil". nw 6 828

Potrzebny
rutynowany rejestrator oraz chłopiec lub dziewczynka do posyłek. Zgłoszenia adwokat Frąckowiak, Stary Rynek 46/47. zdw 82 061

Za
posługę dam stancję. Spokojna 27, mieszkanie 15. zdw 81 790

Uczeń
krawiecki może się zgłosić. — Wojtalewicz, mistrz krawiecki, Poznań Wierzbięcice 37 a. zdw 81 837

Potrzebna
służąca na wieś samodzielna, lat 25—35, uczciwa, sumienna, znająca dobrą kuchnię. Zgłoszenia: niedziele 2—3 Kanałowa 10 — mieszkanie 19 zdw 81 866

Krawcowe
samodzielne potrzebne. Chwaliszewo 70, m. 5. zdw 81 882

Służąca
z prowincji potrzebna do wszystkiego z małem stróżostwem do dwóch osób w Poznaniu, możliwie z pościelą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 912

Pielęgniarka
[illegible]kowana siostra, do nie[illegible]cia może się zgłosić. Uprasza się o podanie dotychczasowej czynności, odpisy świadectw i podanie wymaganej pensji pod zdw 81 946 do Kurjera Poznańskiego.

Stenotypistka
otrzyma zaraz stałą posadę za wypożyczeniem 1 500—2 000 zł — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 82 140

Kelner
posada stała za wypożyczeniem 1 000 zł. Gwarancja zapewniona. Na odpowiedź znaczek. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 155

Materjały męskie

Na płaszcze mtr. zł 52,—, 45,—, 33,— 22,— 17,—, 12 50 . . . **8.00**
Na ubrania czysta wełna czesankowa mtr. zł 35,—, 30,—, 27,— 24,—, 22,— **16.00**
Na ubrania t. zw. angielskie mtr. zł 29,— 27,— 24,— 14,50 . . . . . **13.00**
Na ubrania praktyczne wełniane mtr. zł 10 50, 8,—, 6,50 . . . . . **4.00**
Na poszycia futer czarne i marengo oraz różne korty mtr. zł 42,— 38,— 30,— 24,— 17 50 **11.50**

Również sukna i czesanki na **płaszcze i mundury wojskowe.** Wszystkie materjały **ostatniej mody i pierwszorzędnych fabryk.**

Futra na spody i kołnierze
po znanych niskich cenach.

F. Woźniak
Poznań, ul. Kramarska 16.
Pw 8719-44 123

Humor zagraniczny

— Widzisz więc, mężulku, że im coś więcej kosztuje, tem jest tańsze.

— Ty natomiast, byłabyś mi o wiele droższa, gdybyś mnie mniej kosztowała.

(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata na listopad 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.